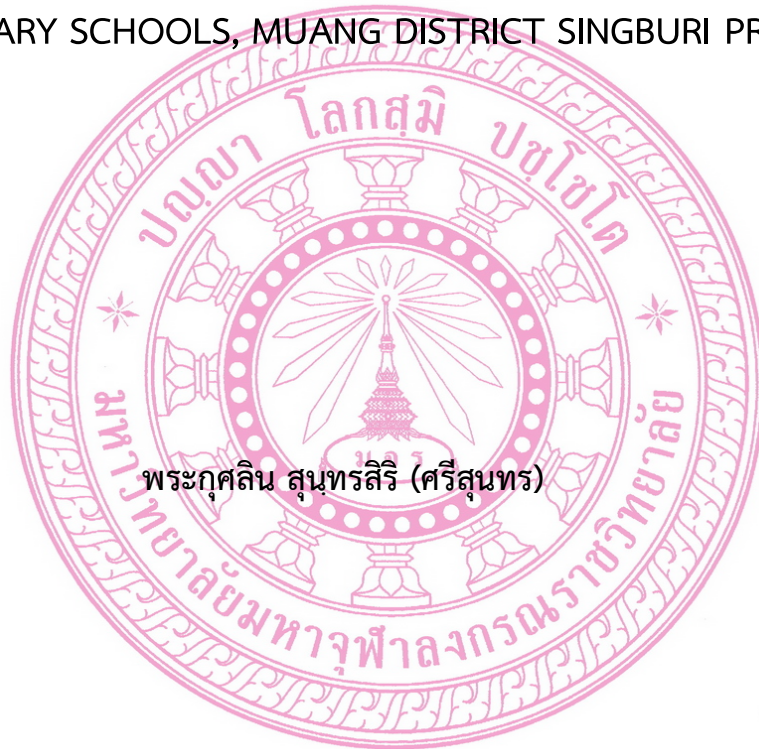

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
ACADEMIC MANAGEMENT OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS
AT SECONDARY SCHOOLS, MUANG DISTRICT SINGBURI PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

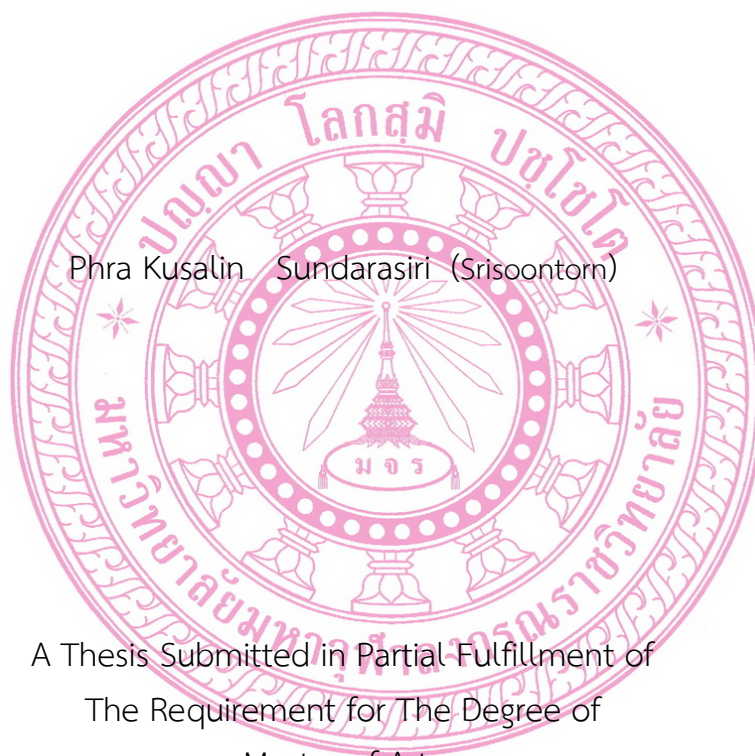
พระกุศลสิน สุนทรสิริ (ศรีสุนทร)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๖

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Academic Management of Administrators and Teachers
At Secondary Schools, Muang District Singburi Province

Phra Kusalin Sundarasiri (Srisoontorn)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts

(Educational Administration)

Graduate School

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2013

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา

(พระสุธีธรรมานวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระปริยัติวิโรปการ, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ)

กรรมการ

(ผศ.ดร.บุญเลิศ จีร์ภักดิ์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ.ดร.อินตา ศิริวรรณ

ประธานกรรมการ

ผศ.ดร.บุญเลิศ จีร์ภักดิ์

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

พระกฤษณ สุนทรสิริ

(พระกฤษณ สุนทรสิริ (ศรีสุนทร))

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ผู้วิจัย : พระกฤษณ สุนทรสิริ (ศรีสุนทร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ผศ.ดร. อินฉา ศิริวรรณ พธ.บ., M.Ed., Ph.D.

: ผศ.ดร. บุญเลิศ จีระภัทร์ วท.บ., M.A., Ph.D.

วันสำเร็จการศึกษา : ๗ เมษายน ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ๒) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๑๓๕ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามโดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๒๗ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมานคือสถิติทดสอบค่าที (t-test) สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) และทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

ผลการวิจัย พบว่า

๑) ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

๒) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ

ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

๓) ข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประชุมวางแผนงานกันเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนาศักยภาพครูให้เท่าเทียมกันทุกด้าน ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน และควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเพิ่มเติมสื่อการสอนให้แก่ครู ควรพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้หลากหลาย และควรเพิ่มตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น และควรมีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ควรหาเทคนิคการวัดผลและประเมินผลแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน และควรมีวิธีการในการให้คะแนนแบบหลากหลาย

Thesis Title : Academic Management of Administrators and Teachers at
Secondary Schools, Muang District, Singburi Province

Researcher : PhraKutsalin Suntarasiri (Srisoontorn)

Degree : Master of Arts (Educational Administration)

Thesis Supervisory committee

: Asst. Prof. Dr. Intha Siriwan B.A., M.Ed., Ph.D.

: Asst. Prof. Dr. Boonlert Chiraptra B.Sc., M.A., Ph.D.

Date of Graduation : 7 April 2014

The main objectives of this study are : 1) to study the academic management of administrators and teachers at secondary schools, Muang District, Singburi Province, 2) to compare the opinions of administrators and teachers on the academic management of administrators and teachers at secondary schools, Muang District, Singburi Province, classified by personal factors, and 3) to study the suggestions about the academic management of administrators and teachers at secondary schools, Muang District, Singburi Province. The samples of this study consisted of 135 administrators and teachers in secondary schools, Muang district, Singburi province. The tools were used by questionnaire with a confidence level of 0.927. Data analysis used the following statistics percentage mean, Standard Deviation and analysis by t-test, One Way Analysis of Variance (ANOVA), Least Significant Difference (LSD) and In-depth Interview.

The findings of this research were concluded as follows :

1. Administrators and Teacher have opinions to the academic management of administrator and teacher at secondary schools, Muang District, Singburi Province, were rated at the high level. When having considered in each aspect, it was noticed at the high in all aspects ranging from the most to the least in terms of mean scores, Operation about teaching, Academic planning, Management about teaching, and Education evaluation.

2. comparison to the opinions of administrators and teachers on the academic management of administrators and teachers at secondary schools, Muang District,

Singburi Province, classified by personal factors, it was found that there was no significant difference therefore rejecting the formulated hypothesis.

3. Suggestion had found that administrators and teachers should meeting plans in every semesters. Should be invited professionals come to express opinions about academic management. Should be opportunity to teachers can opinions to about academic management. Should be development to teachers. Should be build morale to teachers. Should be to focus on learners. Should be add more teaching materials for teachers. Should be develop to center learn in school and added more teachers. Should be a summary of the performance to amended in accordance with the instruction current. Should be add a new measurement and evaluation techniques and a method of scoring range.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์ของคณะกรรมการที่
ปรีกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อินฉา ศิริวรรณ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.
บุญเลิศ จีรภัทร์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงแก้ไข
มาด้วยดีโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณพระปรียัติโรปกการ, ผศ.ดร. ประธานกรรมการตรวจสอบ
วิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการทำวิทยานิพนธ์
ประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย,
พระมหาปัญญา ปญญาสิริ, อาจารย์นันทรัฐ บำรุงเกียรติ, นายพรชัย ยิ้มพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิงห์บุรี อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ที่ได้สละเวลาและให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ
วิทยานิพนธ์ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พระมหากษัตริย์ กิตติโสภโณ, พระพนมพร คุณวโร, พระวิษุกร ดิสรโณ,
พระพิชิต วิชิตวิโส, พระอภิชาติ อภิชาติ ผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่เพื่อนร่วมงาน ทีมมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และท่านที่มีส่วนร่วมที่ไม่ได้ออกนาม ที่กรุณาช่วยตรวจสอบระเบียบวิธี
และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสิงห์บุรี, โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตร)
, โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม, โรงเรียนวัดพรหมสาครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ได้ให้ความร่วมมือ
เป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลส่งคืนผู้วิจัย

สุดท้าย ขอขอบพระคุณคณาจารย์ - เจ้าหน้าที่คณะครุศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้
ประสิทธิ์ประสาทวิทยาการ และประสบการณ์ และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ที่เป็นกำลังใจและให้การ
ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา พร้อมด้วย พระครูไพศาลพัฒนาร เจ้าอาวาสวัดเสถียรวัฒนดิษฐ์ ที่ให้การ
สนับสนุนและอุปถัมภ์ผู้ทำวิจัยเสมอมา คุณความดีและการทำประโยชน์ใดๆ จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัย
ขอมอบบูชาเป็นกตเวทิตาคุณแก่ สิบเอกวิรัตน์ นางทองใบ ศรีสุนทรและครอบครัวรวมถึงท่านผู้มี
พระคุณทุกท่าน

พระกุศลสิน สุนทรสิริ (ศรีสุนทร)

๗ เมษายน ๒๕๕๗

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
คำอธิบายและสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๖
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ	๗
บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	๘
๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	๙
๒.๑.๒ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	๑๐
๒.๑.๓ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ	๑๑
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	๔๒
๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารศึกษา	๔๒
๒.๒.๒ องค์ประกอบของการศึกษา	๔๔
๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและความคิดเห็น	๕๐
๒.๔ หลักธรรมสำหรับการบริหารงานวิชาการ	๕๗
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู	
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี	๖๓
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗๐
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๗๙

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง		หน้า
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๘๐
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๐
	๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๘๑
	๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๘๒
	๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๘๕
	๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	๘๕
บทที่ ๔	ผลการวิจัย	
	ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๗
	ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี	๘๙
	ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี	๙๔
	ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี	๙๙
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๐๐
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๕
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๑๑
บรรณานุกรม		๑๑๒
ภาคผนวก		๑๑๙
	ภาคผนวก ก. หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ	๑๒๐
	ภาคผนวก ข. หนังสือขอความอนุเคราะห์ Try-out	๑๒๗
	ภาคผนวก ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม	๑๒๙
	ภาคผนวก ง. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๓๔
	ภาคผนวก จ. ค่า IOC	๑๔๑
	ภาคผนวก ฉ. ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(alpha Coefficient)	๑๔๔
ประวัติผู้วิจัย		๑๔๗

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑.๑	แสดงจำนวนประชากร ๕
๓.๑	แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ๘๒
๔.๑	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพทั่วไป ๘๘
๔.๒	ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใน ๔ ด้าน ๘๙
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของการเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ๙๐
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๙๑
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๙๒
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล ๙๓
๔.๗	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามเพศ ๙๔
๔.๘	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามอายุ ๙๕
๔.๙	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามการศึกษา ๙๖
๔.๑๐	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง ๙๗
๔.๑๑	การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกประสบการณ์การทำงาน ๙๘
๔.๑๒	ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอมืองจังหวัดสิงห์บุรี ๙๙

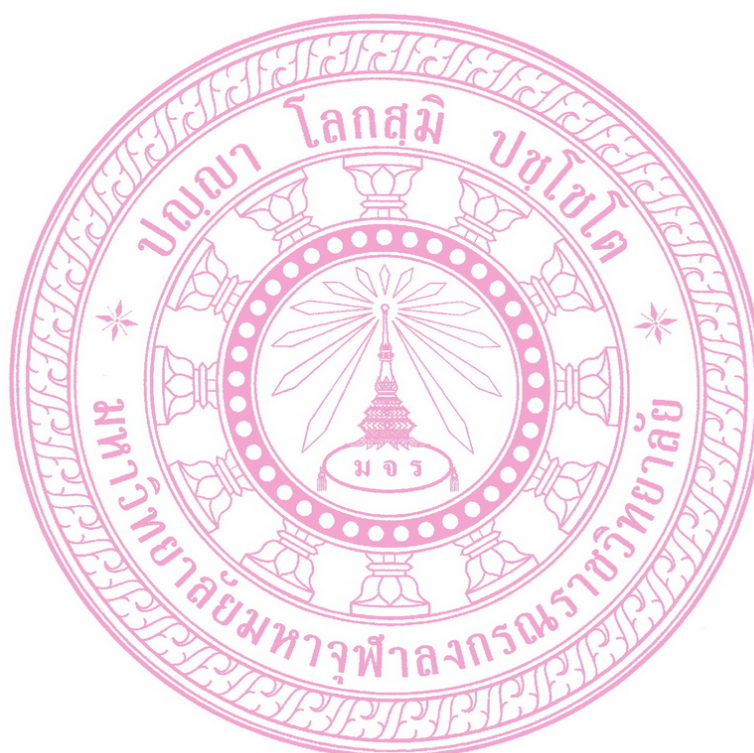
สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- ๕.๑ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของของผู้บริหารและครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด
สิงห์บุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

๑๐๓

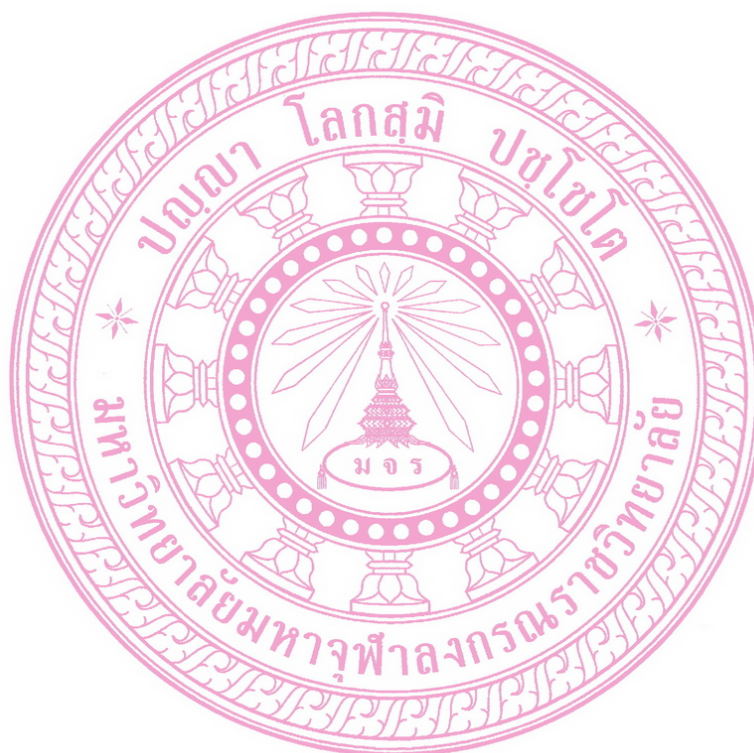
สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย (Concenptual Framework)

๗๙

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

๑. คำย่อภาษาไทย

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ การอ้างอิงใช้ระบบระบุ เล่ม ข้อ หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์ ดังตัวอย่าง เช่น ที.ม. (ไทย) ๑๐/๒๐๘/๑๕๕. หมายถึง ทีฆนิกาย มหาวรรค พระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๒๐๘ หน้า ๑๕๕

ที.ม.	(ไทย)	=	พระสุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อภ.วิ.	(ไทย)	=	พระอภิธรรมปิฎก	วิภังค์		(ภาษาไทย)
ที.ม.อ.	(ไทย)	=	อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	สมังควลีสินี	มหาวรรคอรรถกถา (ภาษาไทย)
ม.ม.อ.	(ไทย)	=	มัชฌิมนิกาย	ปัฏฐาสูตตี	มูลปณณาสกัอรรถกถา	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในครั้งพุทธกาลการศึกษาทางพระพุทธศาสนาแบ่งออกเป็น๒ระดับ คือ ๑. คันถฐานะ เป็นการศึกษาพระธรรมวินัยท่องบ่นสาธยาย และทำความเข้าใจให้ถ่องแท้และ ๒. วิปัสสนาฐานะ เป็นการศึกษาโดยลงมือปฏิบัติจริงเพื่อความรู้แจ้งประจักษ์จากประสบการณ์ตรงเป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาทั้งสองอย่างนี้ไม่แยกออกจากกัน เป็นกระบวนการศึกษาที่ต้องดำเนินไปคู่กันเสมอเพื่อนำไปสู่การแทงตลอดมรรคผลและนิพพานในที่สุด ดังนั้น หลักการศึกษาดังกล่าวมาแล้วนี้เรียกว่าหลักไตรสิกขา คือ ดำเนินตามหลักศีลสมาธิ และปัญญา^๑ เพื่อเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธเรียกว่าหลักสัทธิธรรม^๒ หลักการศึกษาในพระพุทธศาสนาเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าหลักปัญญา ๓ คือ ความรู้อันเกิดจากการฟัง (สุดตามยปัญญา) ความรู้อันเกิดจากการคิด (จินตามยปัญญา) และความรู้อันเกิดจากการอบรมจิตตามมรรควิธี (ภาวนามยปัญญา) ก็ได้ ดังนั้นหลักการศึกษาในพระพุทธศาสนาจึงอาศัยปัญญาเป็นหลักสำคัญศีลและสมาธิเป็นบาทวิธิตำนั้น

กระบวนการศึกษาในการสร้างบุคลากรจะต้องประกอบด้วย สถานศึกษาที่มีคุณภาพซึ่งเต็มไปด้วยครู อาจารย์ที่มีคุณภาพเช่นกัน รวมทั้งการสนับสนุนของภาครัฐ แต่ที่สำคัญที่สุดคือทุกคนในประเทศที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาจะต้องเน้นให้บุคคลเกิดการคิดที่เป็นการคิดให้เป็น ซึ่งประชากรไทยยังขาดการคิดเป็นอยู่ในขณะเดียวกันภาครัฐต้องร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมกำลังปัญญาของชาติเพื่อนำมาพัฒนาประเทศหรือการที่จะมีบุคคลมาสร้างชาตินั่นเอง^๓

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทาง

^๑ ที.ป.ว. (ไทย) ๑๑/๒๒๘/๒๓๑.

^๒ วิ.ม.หา.อ. (ไทย) ๑/๒๖๔.

^๓ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒),หน้า ๒.

วิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จากความหมายจะเห็นว่าการศึกษจะช่วยสร้างคนหรือบุคคลให้เจริญงอกงามและส่งผลต่อสังคมในฐานะที่แต่ละบุคคลมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคมก็ตรงกับประโยคที่ว่า “ การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ ”^๔

สถานศึกษา หมายถึง สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา เป้าหมายของการศึกษาในปัจจุบันไม่ได้จบอยู่ที่คน ๆ หนึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกซึ่งสูงสุดแล้วในกระบวนการการศึกษา แต่หมายถึงการศึกษาตลอดชีวิตเพราะการศึกษาสร้างคนให้รู้จักคิด ทำและเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจและสังคม บุคคลที่การศึกษาสร้างควรมีลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษนี้ ควรพร้อมด้วยความคิด ๑๐ มิติ อันประกอบด้วย การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดเชิงเปรียบเทียบ การคิดเชิงมโนทัศน์ การคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดเชิงประยุกต์ การคิดเชิงกลยุทธ์ การคิดเชิงบูรณาการ และการคิดเชิงอนาคต ดังนั้นกระบวนการศึกษาสร้างคนในยุคปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สถาบันการศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญเพราะการได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความคิดที่มีศีลธรรม จริยธรรม มีความคำนึงถึงส่วนรวมหรือสังคมแล้วจะทำให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ปัญหาของการศึกษาอยู่ที่การไม่สามารถทำให้คนคิดเป็น ซึ่งท่านได้เสนอวิธีการส่งเสริมให้คนคิดเป็น คือ สนับสนุนเอกชนตั้งโรงเรียนนักคิด เช่น การคิดสำหรับนักสื่อสารมวลชน การคิดสำหรับนักบริหาร การคิดสำหรับข้าราชการ การคิดสำหรับพ่อแม่ เป็นต้น และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อการคิดโดยการเรียนการสอนของพ่อแม่เพื่อนำไปเลี้ยงลูกให้เติบโตทางความคิดหลัก ทุกคำถามควรได้คำตอบ รับฟังและยอมรับด้วยใจเปิดกว้าง ยินบนหลักการอย่างมีเหตุผล สอนเด็กให้รู้จักคิดหาคำตอบ สร้างความรับผิดชอบตนเอง สนับสนุนให้จดบันทึกประจำวัน ไม่ใช่ระบบอาวุโสสุดโต่ง ปัญหาของการศึกษาอย่างหนึ่งคือการขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ ซึ่งในปัจจุบันภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นรัฐควรมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษาของภาคเอกชนโดยใช้มาตรการต่าง ๆ อาทิเช่น การให้สิทธิพิเศษทางภาษี เช่น การงดเว้นหรือลดภาษีทุกชนิดทั้งทางตรงทางอ้อมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ภาษีนำเข้าอุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ ทางการศึกษา ภาษีรายได้ทุกประเภทที่มีผลต่อการก่อตั้งสถานศึกษา เป็นต้น การอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เช่น การลดระเบียบขั้นตอนที่ยุงยากของการดำเนินการของการจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อลดความล่าช้าหรือการศึกษาภาครัฐจัดสรรด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อ

^๔ เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, **ปั้นสมองของชาติ : ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ส.เอเชีย เพรส ๑๙๘๙ จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๑๐.

พร้อมสำหรับภาคเอกชนในการจัดตั้งสถานศึกษา เป็นต้น การให้การสนับสนุนภาคเอกชนในการลงทุนทางการศึกษาในสาขาวิชาที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศในภาพรวมระยะยาว สนับสนุนให้บริษัทธุรกิจขนาดใหญ่จัดการศึกษาเองหรือจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา สนับสนุนให้บริษัทธุรกิจเป็นผู้ลงทุนเพื่อให้ได้เด็กเก่งเข้าทำงานในบริษัท ส่งเสริมองค์กรภาคประชาชนจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาที่หลากหลาย

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

การบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงานด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ ในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจึงแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษาจึงขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย

การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ดีตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จะพบได้ว่า ผลการวิจัยได้กล่าวถึงปัญหาการบริหารการศึกษา และนักบริหารการศึกษาได้เน้นให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าหมาย คือการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นคุณภาพทางการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และยึดหลักพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจหลักของโรงเรียนเพราะวัตถุประสงค์ที่สำคัญของโรงเรียนคือการให้การศึกษาและฝึกอบรมเยาวชนเพื่อให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต^๕ กล่าวว่างานสำคัญของโรงเรียนคืองานวิชาการถ้าโรงเรียนดำเนินงานพลาดทางวิชาการก็จะพิจารณาได้ว่าโรงเรียนนั้นประสบความสำเร็จล้มเหลว ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนใดที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนก็สมควรที่จะได้รับการยกย่องยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินภารกิจของโรงเรียนได้ผล

^๕ อุทัย บุญประเสริฐ, การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส ดีเพรส, ๒๕๓๘), หน้า ๖๒.

สำหรับการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี มีสถานศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ที่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ๓ แห่ง พบว่าการดำเนินงานทางด้านวิชาการมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดให้มีคุณภาพทางด้านวิชาการให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาและจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประจำปีการศึกษา ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕ ค่าสถิติพื้นฐานผลการสอบ O-netรวม ๘ วิชาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ย ภาษาไทย เพิ่มขึ้น ๔.๐ คณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น ๒.๐ วิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น ๕.๔ อังกฤษ ลดลง - ๑.๔๖ สุขศึกษาและพลศึกษา ลดลง -๐.๖๗ สังคมศึกษา เพิ่มขึ้น ๒.๖๕ ศิลปะ เพิ่มขึ้น ๓.๐๘ การงานพื้นฐานอาชีพ ลดลง -๕.๑๖ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์เพิ่มขึ้น ๑.๒๓ ถือว่าน้อยมากควรได้รับการแก้ไข^๖ ประกอบกับในระยะเวลาที่ผ่านมา ยังไม่มีการดำเนินการวิจัย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าการวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเสนอเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ โดยจะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการ และเสนอเป็นรูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาวิชาการต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” จำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) การวางแผน

^๖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : ผิดพลาด! การอ้างอิงการเชื่อมโยงหลายมิติไม่ถูกต้อง.bec.go.th/sec5/ [๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖].

เกี่ยวกับงานวิชาการ ๒) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๓) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนและ ๔) การวัดและประเมินผล^๗

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐๓ คน ดังที่ปรากฏในตารางที่ ๑.๑

ตารางที่ ๑.๑ แสดงจำนวนประชากร

ชื่อโรงเรียน	ประชากร		
	ผู้บริหาร	ครู	รวม
โรงเรียนสิงห์บุรี	๕	๑๕๓	๑๕๘
โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตร)	๒	๓๐	๓๒
โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม	๑	๑๒	๑๓
รวม	๘	๑๙๕	๒๐๓

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสิงห์บุรี โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตร) โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคมอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ถึงเดือน มกราคม พ.ศ.๒๕๕๗ รวมเป็นระยะเวลา ๘ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีเป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลอยู่ในระดับใด

๑.๔.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรีมีอะไรบ้าง

^๗ ปรียาพรวงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ.(กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม,๒๕๔๕), หน้า๓-๔.

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรีแตกต่างกัน

๑.๕.๒ ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรีแตกต่างกัน

๑.๕.๓ ผู้บริหารและครูที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรีแตกต่างกัน

๑.๕.๔ ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรีแตกต่างกัน

๑.๕.๕ ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรีแตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานทุกชนิดเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในที่นี้ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น ๔ ด้าน คือ

- ๑) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ
- ๒) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- ๓) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน
- ๔) การวัดและประเมินผล

๑.๖.๒ การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ หมายถึง การวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนได้แก่

- แผนปฏิบัติงานวิชาการได้แก่การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษาความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

- โครงการสอนเป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

- บันทึกการสอนเป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนหลัก

๑.๖.๓ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดชั้นเรียนเป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน

- การจัดครูเข้าสอนการจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

- การจัดแบบเรียนโดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนดนอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบหรือเอกสารที่ครูเตรียมเอง

- การฝึกงานจุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

๑.๖.๔ การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่

-การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษาเน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

-การจัดห้องสมุดเป็นทั้งหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

-การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

๑.๖.๕ การวัดและประเมินผล หมายถึง กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

๑.๖.๖ โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕ มี ๓ โรงเรียน คือ ๑. โรงเรียนสิงห์บุรี ๒. โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตรอุปถัมภ์) ๓. โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

๑.๖.๗ ผู้บริหารและครู หมายถึง ผู้บริหารและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี มี ๓ โรงเรียน คือ ๑. โรงเรียนสิงห์บุรี ๒.โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตรอุปถัมภ์) ๓. โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” ดังนี้

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๒ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

๒.๑.๓ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารการศึกษา

๒.๒.๒ องค์ประกอบของการศึกษา

๒.๓ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและความคิดเห็น

๒.๔ หลักธรรมสำหรับการบริหารงานวิชาการ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษาในโรงเรียนเพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของโรงเรียน หน้าที่ของโรงเรียนคือการให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

ได้นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

บันลือ พฤกษ์วัน ได้ให้ความหมายว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน สร้างนักเรียนให้มีความสามารถ ดังนี้^๕

- ๑) ให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรม มีความเป็นพลเมืองดี
- ๒) สามารถใช้ประโยชน์ของวิชาที่เรียน
- ๓) มีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจ (มุ่งให้เกิดความก้าวหน้าในเชิงเศรษฐกิจของตนเองและ

ส่วนรวม)

- ๔) มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหารวิชาการหมายถึงกิจกรรมทุกประเภทในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอนหลักสูตร รวมทั้งการพัฒนาครูด้วย เพื่อนำผลแห่งการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงมาเอื้ออำนวยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ^๖

วินิจ เกตุขำ ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ^๗

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตลอดจนการประเมินผล การสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน^๘

จากการที่นักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารงานวิชาการผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน การจัดสื่อการเรียนการสอน การนิเทศภายใน การวัดและการประเมินผลการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

^๕ บันลือ พฤกษ์วัน, การนิเทศภายในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐), หน้า ๕๖.

^๖ อนุศักดิ์ สมิตสันต์, การบริหารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐), หน้า ๒.

^๗ วินิจ เกตุขำ, เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑.

^๘ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒.

๒.๑.๒ ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

ได้นักการศึกษากล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

วิโรจน์ สารรัตน์ อธิบายว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ ที่อาศัยหน้าที่ทางการบริหารอย่างน้อย ๔ อย่าง คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำและการควบคุม^๙

กิตติมา ปรีดีติลล กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประเภทใด มาตรฐานหรือคุณภาพก็จะได้รับพิจารณาจากผลงานวิชาการเป็นสำคัญ^{๑๐}

อำภา บุญช่วย กล่าวว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ในโรงเรียน ควรจัดการบริหารงานวิชาการให้สมดุลเกื้อกูลส่งเสริมซึ่งกันและกัน และที่สำคัญคือไม่เน้นงานด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านหนึ่งหรือหลายด้านจนละเลยงานวิชาการทั้งนี้ เพราะข้อผูกพันของโรงเรียนที่มีต่อสังคมก็คือ จัดการศึกษาให้แก่เด็กมีคุณภาพและประสิทธิภาพโรงเรียนใดจะมีมาตรฐานดีเพียงใดคงไม่เน้นเฉพาะด้านบริเวณอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ เท่านั้นแต่ต้องรวมถึงงานอื่นๆ โดยเฉพาะงานวิชาการเป็นสำคัญ^{๑๑}

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุด เป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้น ครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การออกแบบการจัดการเรียนรู้^{๑๒}

จากการที่นักวิชาการหลายท่านได้อธิบายถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการสรุปได้ว่างานวิชาการถือเป็นงานสำคัญและเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงาน

^๙ วิโรจน์ สารรัตน์, การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

^{๑๐} กิตติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒), หน้า ๔๘.

^{๑๑} อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร:โอเอส พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๓.

^{๑๒} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๙.

วิชาการจัดเป็นกิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและเพื่อให้การจัดการศึกษابرรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

๒.๑.๓ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

นักการศึกษาได้ให้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

วินิจ เกตุขำ ได้กำหนดขอบเขตของงานวิชาการไว้ ๖ ด้าน คือ^{๑๓}

- ๑) งานเกี่ยวกับการบริหารครูอาจารย์ ได้แก่
 - งานจัดครูอาจารย์
 - งานพัฒนาครูอาจารย์
 - งานบำรุงขวัญครูอาจารย์
- ๒) งานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร ได้แก่
 - งานพัฒนาหลักสูตร
 - งานทำแผนการสอน
 - งานเลือกหนังสือและแบบเรียน
 - งานจัดตารางสอน
 - งานพัฒนาหลักสูตรสำหรับชุมชน
- ๓) งานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่
 - งานเตรียมการสอน
 - งานพัฒนาเทคนิคการจัดการเรียนการสอน
 - งานนิเทศการเรียนการสอน
- ๔) งานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่
 - งานทะเบียนนักเรียน
 - งานห้องสมุด
 - งานแนะแนวการศึกษา
 - งานบริหารสื่อและเทคโนโลยีการสอน
- ๕) งานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการศึกษา ได้แก่
 - งานข้อสอบมาตรฐานและคลังข้อสอบ
 - งานวัดและประเมินผลการเรียน
 - งานประเมินโครงการ/การประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน/สถานศึกษา

^{๑๓} วินิจ เกตุขำ, เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา AAA152512 การบริหารงานวิชาการ สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาศึกษา, (คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๑-๒.

- งานประกันคุณภาพการศึกษา
- ๖) งานที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่
 - งานการใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน
 - งานบริการทางวิชาการแก่ชุมชน

กิติมา ปรีดีติลล ได้กำหนดขอบเขตงานวิชาการไว้ ๖ ด้าน คือ^{๑๔}

- ๑) แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ
- ๒) หลักสูตรการเรียนการสอน
- ๓) การจัดการเรียนการสอน
- ๔) สื่อการสอน
- ๕) การปรับปรุงการเรียนการสอน
- ๖) วัดและประเมินผล

กิติมา ปรีดีติลล กล่าวว่า หลักสำคัญของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย^{๑๕}

- ๑) จัดทำแผนงานวิชาการ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
- ๒) การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำ
- ๓) การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบไปสู่ผู้ปฏิบัติ
- ๔) ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
- ๕) ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
- ๖) ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่น มากกว่าทำด้วยตนเอง
- ๗) ให้ขวัญและกำลังใจในการทำงาน
- ๘) ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
- ๙) ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
- ๑๐) ติดตามและประเมินผลงาน

อนุศักดิ์ สมิตสันต์ กำหนดขอบเขตงานวิชาการไว้ ๗ ด้านคือ^{๑๖}

- ๑) งานพัฒนาหลักสูตร หรือการดำเนินงานเพื่อนำหลักสูตรมาใช้
- ๒) งานนิเทศการศึกษา
- ๓) งานประเมินผลการศึกษา

^{๑๔} กิติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒), หน้า ๕๘.

^{๑๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

^{๑๖} อนุศักดิ์ สมิตสันต์, การบริหารวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐), หน้า ๒๐.

- ๔) งานจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยส่งเสริมการศึกษาของนักเรียน
- ๕) งานแนะแนว
- ๖) งานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
- ๗) งานประชุมเพื่อประสานแผนการทำงานและการปรับปรุงปฏิบัติงาน

กมล ภูประเสริฐ กำหนดขอบเขตงานวิชาการไว้ ๙ ด้านคือ^{๑๗}

๑) การบริหารหลักสูตร

หน่วยการเรียนรู้ | ๑) การบริหารหลักสูตร <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางระดับประเทศ - การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ - การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา - การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ |
แผนการสอน	๒) การบริหารการเรียนการสอน - การรวบรวม วิเคราะห์ และกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับ - การกำหนด การเตรียมการ และการจัดหาสื่อการเรียนการสอน - การกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ หรือรายวิชา - การจัดทำแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ - การควบคุม ดูแล และส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตาม - การร่วมมือกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน โดยกรณีพิเศษภายใน
๓) การบริหารการประเมินผลการเรียน	๓) การบริหารการประเมินผลการเรียน - การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ - การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือที่จะใช้ในการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ - การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียน - การจัดทำหลักฐานการศึกษา - การนำผลการประเมินไปใช้ในการแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน - การกำหนดรูปแบบ ระยะเวลาการรายงานผลการเรียนรู้
๔) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา	๔) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา - การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน - การกำหนดวิธีการ และระยะเวลาการนิเทศภายใน

^{๑๗} กมล ภูประเสริฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, หน้า ๙-๑๗

- การควบคุมดูแลและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายใน
- การร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- ๕) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา
 - การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกันเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร
 - การควบคุมดูแล การดำเนินงานพัฒนาบุคลากร
- ๖) การบริหารการวิจัย และพัฒนา
 - การทำความเข้าใจ และส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน
 - การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหา ที่ควรพัฒนาร่วมกัน
 - การควบคุมดูแล และส่งเสริมการวิจัย
- ๗) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ
 - การกำหนดหัวข้อเรื่องทางวิชาการ
 - การกำหนดวิธีการดำเนินการ
 - การควบคุมดูแล และส่งเสริม
- ๘) การบริหารระบบข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการ
 - การกำหนดข้อมูล และสารสนเทศทางวิชาการ
 - การกำหนดเวลาในการรวบรวมข้อมูล และสารสนเทศ
 - การควบคุมดูแล และส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ
 - การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้
- ๙) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา
 - การกำหนดหัวข้อประเมินผลงาน
 - การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือในการประเมิน
 - การควบคุมดูแล และส่งเสริมให้มีการดำเนินการประเมินการสรุปผลและเขียน

รายงานประจำปี

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กำหนดขอบเขตงานวิชาการไว้ ๔ ด้านคือ^{๑๘}

- ๑) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่
 - แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
 - โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

^{๑๘} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า๓-๔.

- บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนหลัก

๒) การจัดทำเนื้องานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องเรียน

- การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

- การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือเอกสารที่ครูเตรียมเอง

- การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

- การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

๓) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

- การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

- การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

- การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

๔) การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

อุทัย บุญประเสริฐ ได้เสนอว่า งานวิชาการที่แท้จริงนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมากกว่าตัวหลักสูตรและการสอนโดยมีหลักสูตรเป็นแกนกลาง ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนนั้นหลักสูตรจะเป็นตัวกำกับในเนื้อหาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และภาวะสุขภาพ^{๑๙}

จากแนวคิดของนักการศึกษาจะเห็นว่า งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดในการบริหารสถานศึกษาและมีงานย่อยต่างๆ ที่สนับสนุนด้านนี้อยู่มากซึ่งการศึกษาครั้งผู้วิจัยจะได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการตามแนวการบริหารงานวิชาการโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการของโรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย ประกอบด้วย ๕ ด้านดังนี้ ๑) การบริหารหลักสูตร ๒) การจัดการเรียนการสอน ๓) การจัดสื่อการเรียนการสอน ๔) การนิเทศการศึกษา ๕) การวัดและการประเมินผลการศึกษา

รายละเอียดการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านพอสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ด้านหลักสูตรนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษา ผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

อำนาจ จันทรแป้น ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรไว้ ดังนี้^{๒๐}

๑) หลักสูตรในฐานะเป็นวิชาและเนื้อหาวิชา เป็นการมองหลักสูตรว่าเป็นวิชาและเนื้อหาวิชาที่ครูจะต้องสอนและนักเรียนจะต้องเรียน

๒) หลักสูตรในฐานะที่เป็นประสบการณ์ ซึ่งหมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่ผู้เรียนได้รับการแนะแนวของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

๓) หลักสูตรในฐานะที่เป็นแผนของโอกาสการเรียนรู้ “แผนประสบการณ์” หลักสูตรที่สมบูรณ์ควรประกอบด้วยแผนการหรือเจตนารมณ์ ซึ่งจุดเน้นจะไม่จำกัดอยู่เฉพาะที่จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ แต่ยังรวมถึงองค์ประกอบอื่นๆ ของหลักสูตร ได้แก่ การนำหลักสูตรไปใช้ หรือการสอนและการประเมินผล

๔) หลักสูตรเป็นศาสตร์สาขาหนึ่ง ซึ่งการนำหลักสูตรไปใช้ต้องดำเนินการเป็นกระบวนการ โดยตระหนักในความสำคัญของผู้เรียนและให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นให้มากที่สุด

^{๑๙} อุทัย บุญประเสริฐ, หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน, (กรุงเทพมหานคร : เอส.ดี.เพรส, ๒๕๔๐), หน้า ๓.

^{๒๐} อำนาจ จันทรแป้น, การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน, (เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒), หน้า ๓.

ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์ ได้กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูนำเอาหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดผล รวมถึงด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพได้ ดังนี้^{๒๑}

๑) การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน เป็นการตีความหมายและการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตร โดยพิจารณาจากความมุ่งหมายของหลักสูตร แล้วนำไปกำหนดรายละเอียดเพื่อให้สอนได้ ซึ่งจะออกในรูปของประมวลการสอน โครงการสอน และแผนการสอน

๒) การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายในโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานวิชาการนั่นเอง เช่น การจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน และส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานให้มีสมรรถภาพ

๓) การสอนของครู เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้สอนจะต้องรู้ เข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตร แล้วหาวิธีการเพื่อให้เด็กได้พัฒนาตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ดุษฎี พงศ์ศาสตร์ ได้กล่าวว่า ความสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้นำหลักสูตร อันจะนำไปสู่กระบวนการบริหารหลักสูตรจะต้องมีพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการ ดังนี้^{๒๒}

๑) ศึกษาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องสนใจทำความเข้าใจหลักสูตรโดยละเอียดถี่ถ้วนกระจ่างชัดทุกแง่ทุกมุมจนสามารถแปลออกมาเป็นแนวปฏิบัติได้ กำหนดผู้รับผิดชอบได้ และสามารถชี้แจงแนะนำ ครูผู้สอนได้

๒) ชักนำและวางมาตรการให้ครูผู้สอนสนใจ เข้าใจหลักสูตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเข้าใจหลักการและจุดหมายของหลักสูตรอย่างแจ่มชัดจนจำได้ จึงจะทำให้การเรียนการสอน ในรายวิชานั้นๆ มีคุณภาพประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

๓) ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องเป็นคนแรกในโรงเรียนทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรซึ่งมีอยู่เสมอรีบทำความเข้าใจการเปลี่ยนแปลงขยายความ และตีความให้ชัดเจน กำหนดแนวปฏิบัติและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบโดยเร็ว

๔) ควบคุมดูแลและติดตามการใช้หลักสูตร ผู้บริหารต้องเอาใจใส่สอดส่องดูแลช่วยเหลือ สนับสนุนส่งเสริม และนิเทศครูอาจารย์ให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติที่วางไว้ ขณะเดียวกันก็ติดตามการทำงานทุกระยะด้วยการสังเกต หรือกำหนดวิธีการเป็นเอกสาร หลักฐานอื่นใดตามความเหมาะสมกับแนวปฏิบัติต่อไป

^{๒๑} ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์, การบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๑๘๕-๑๘๖.

^{๒๒} ดุษฎี พงศ์ศาสตร์, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารหลักสูตรและ การนำไปใช้, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕), หน้า ๔๓.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การสร้างและการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำสาระท้องถิ่น ประกอบด้วย

๑) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

๑.๑ ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๔๖ และกรอบสาระการเรียนรู้ที่พัฒนาโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๑.๒ ศึกษาศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและภูมิภาค ตลอดจนข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

๑.๓ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษา

๑.๔ ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นของกลุ่มสาระหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๕ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของ กระทรวงศึกษาธิการ และกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๖ ขอความเห็นชอบใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๗ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔

- การจัดสาระการเรียนรู้
- การกำหนดค่าน้ำหนักและเวลาเรียนช่วงชั้นที่ ๑-๓
- การกำหนดรหัสวิชา
- การกำหนดระดับผลการเรียน

๑.๘ การบูรณาการภายในและระหว่างสาระการเรียนรู้/การบูรณาการเฉพาะเรื่องตามลักษณะสาระการเรียนรู้/การบูรณาการที่สอดคล้องกับวิถีของผู้เรียน

๑.๙ ประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

๒) การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น หมายถึง รายละเอียดของข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งเนื้อหาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ประวัติความเป็นมา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การดำรงชีวิต การประกอบอาชีพอิสระ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ตลอดจนสภาพปัญหาและสิ่งที่ควรได้รับการถ่ายทอดพัฒนาในชุมชนและสังคมนั้น

ๆ ที่สถานศึกษากำหนด การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งมีแนวทางในการจัดทำสาระท้องถิ่น ดังนี้

๑. ศึกษากรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนดไว้
๒. วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อทราบจุดเน้นหรือประเด็นปัญหาสำคัญที่โรงเรียนให้ความสำคัญหรือกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน
๓. ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนและนักเรียน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำสาระท้องถิ่น
๔. ดำเนินการจัดทำสาระท้องถิ่นในลักษณะ
 - จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติม
 - ปรับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือจัดกิจกรรมเสริม หรือบูรณาการ^{๒๓}

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ในกระบวนการใช้หลักสูตรเพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและผู้เรียนได้ปฏิบัติมากที่สุดโดยการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องได้รับความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการทำงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

วินิจ เกตุขำ การทำแผนการสอนรายวิชาคือ การนำเนื้อหาวิชานั้น หรือกลุ่มประสบการณ์จะต้องทำการสอนตลอดภาคเรียน นำมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน มีการกำหนดจุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระสำคัญของเนื้อหา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนการสอน กำหนดสื่อการวัดและการประเมินผลการทำแผนการสอน เป็นการเตรียมการสอนล่วงหน้า โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาศาสตร์ว่าด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอนสภาพของผู้เรียน ความพร้อมของโรงเรียน เขียนเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการวางแผนการสอนล่วงหน้านั่นเองแผนการสอนรายวิชา เป็นเอกสารการบริหารหลักสูตรที่สำคัญที่สุดของครูผู้สอน เพราะในแผนการสอนรายวิชาจะมี (๑) การกำหนดเวลาเรียน (๒) จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (๓) เนื้อหาวิชาที่เรียน (๔) กิจกรรมการเรียนการสอน (๕) สื่อการสอน และ (๖) การประเมินผลครูผู้สอนทุกคนจะต้องมีแผนการสอนรายวิชาทุกวิชาที่สอนเป็นของตนเองเพราะทุกคาบการสอน ครูจะต้องเปิดแผนการสอน

^{๒๓} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู, หน้า ๙-๑๐.

รายวิชาตรวจสอบการวางแผนการสอนเพื่อสอนให้ได้ตามจุดประสงค์ความสำคัญของแผนการสอน รายวิชา^{๒๔}

- ๑) ครูสอนได้วางแผนการสอน ทำให้เกิดความมั่นใจในการสอน
- ๒) ครูผู้สอนจะสอนได้ตามจุดประสงค์ (Teaching by Objectives = TBO)
- ๓) นักเรียนผู้เรียนจะได้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้
- ๔) ครูผู้สอนได้มีเวลา มีโอกาสพิจารณา “จุดประสงค์การเรียนรู้” “วิธีสอนแบบต่าง ๆ” สื่อการสอนที่จำเป็น” “กิจกรรมที่จะมอบให้” “วิธีการจัดประเมินผล” ฯลฯ

กิตติมา ปรีดีดิลก ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการบันทึกการสอนดังนี้ การบันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยยึดโครงการสอนเป็นหลักในการจัดทำบันทึกการสอนจะต้องทำการสอนให้เป็นประจำ จุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นคู่มือการสอนในแต่ละวันแต่ละคาบเวลา และให้เป็นไปตามแบบที่วางไว้ล่วงหน้า ถือเป็นการเตรียมบันทึกการสอนของผู้สอน บันทึกการสอนประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา กิจกรรมและประสบการณ์ในการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินผล^{๒๕}

อำภา บุญช่วย กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอน เป็นการขยายรายละเอียดของหลักสูตร ให้ไปสู่ภาคปฏิบัติ โดยการกำหนดกิจกรรมและเวลาได้อย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ การจัดทำแผนการสอนจะทำเป็นรายวิชา หรือเป็นรายชั้นเรียนแผนการสอนควรแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นแผนการสอนระยะยาว และอีกส่วนเป็นการสอนระยะสั้น ซึ่งนำเอาแผนการสอนระยะยาวมาขยายเป็นรายละเอียดสำหรับการสอนในแต่ละครั้ง^{๒๖}

กมล ภูประเสริฐ ได้กล่าวว่า การจัดทำแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนแต่ละคนซึ่งรูปแบบโดยทั่วไปที่ใช้กันอยู่ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ๕ ส่วน คือ จุดประสงค์สาระการเรียนรู้ (เนื้อหาและกระบวนการ) กิจกรรมสื่อ และการประเมินผล ผู้สอนสามารถกำหนดแบบอย่างใดก็ได้ ขอแต่เขียนให้มีสาระสำคัญที่จะทำให้รู้ว่าการเรียนการสอน หน่วยการเรียนรู้รายวิชานั้น จะต้องเตรียมการอะไรและจะดำเนินการอย่างไร^{๒๗}

^{๒๔} วินิจ เกตุขำ, เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา AAA ๑๕๒๕๑๒ การบริหารงานวิชาการ สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาชีพศึกษา, หน้า ๔๗-๔๘.

^{๒๕} กิตติมา ปรีดีดิลก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, หน้า ๖๑.

^{๒๖} อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเอส พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๗๑-๗๒.

^{๒๗} กมล ภูประเสริฐ, การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา, หน้า ๕๔.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวางแผนการสอนสามารถใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวางแผนการสอนดังนี้^{๒๘}

- ๑) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนให้ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และวัดผลได้
- ๒) กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ และจัดลำดับประสบการณ์ที่จะสอน
- ๓) เลือกวิธีสอนและสื่อการสอนที่เหมาะสม
- ๔) ดำเนินการสอนด้วยกิจกรรมการสอน
- ๕) วัดและประเมินผลเพื่อจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมตามสาระและหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดย

- วิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหาสาระ
- มาตรฐานการเรียนรู้
- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

๒. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ตลอดจนผู้ที่มีความสามารถพิเศษและผู้ที่มีความบกพร่องหรือด้อยโอกาส โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง สร้างสถานการณ์ตัวอย่าง

๓. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน

๔. ปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม

๕. จัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

๖. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสานความร่วมมือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

^{๒๘} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า ๕๓-๕๕.

๗. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยเป็นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา

๘. ส่งเสริมให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (การวิจัยในชั้นเรียน)

๙. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนา วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

๑๐. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่

๑๑. จัดกิจกรรมแนะแนว โดย

- จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึก และจัดทำสื่อ
- ให้คำปรึกษาการแก้ไขข้อบกพร่องและพัฒนาตนเอง
- ให้คำปรึกษาการศึกษาต่อและแนะนำอาชีพ

จัดกิจกรรมนักเรียน โดย

- สนับสนุนกิจกรรมตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น โครงการ
- ส่งเสริมความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ความต้องการของผู้เรียน เช่น ชมรมทางวิชาการ
- ส่งเสริมการทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด
- ส่งเสริมการฝึกทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
- จัดกิจกรรมการเรียนรู้และจัดหาวัสดุอุปกรณ์
- จัดทำแผนการจัดกิจกรรม แบบบันทึก รายงานผล^{๒๙}

สรุปว่า แผนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนการจัดทำแผนการสอนหรือบันทึกการสอนของครู การนำแผนการสอนและบันทึกการสอนของครูไปใช้ และการปรับปรุงแผนการสอนหรือบันทึกการสอน

๓) ด้านการจัดกิจกรรม

ในการเรียนการสอนนอกจากจะมีการเรียนรู้ทฤษฎีภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียวแล้วอาจจะทำให้ผู้เรียนไม่เกิดประสบการณ์ดังนั้นการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องมีการจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับการเรียนรู้ทฤษฎีเพียงอย่างเดียว

^{๒๙} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู, หน้า ๑๐-๑๑.

วัลลภ กันทรัพย์ ได้กล่าวเน้นถึง การจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดประสงค์ ๓ ประการ คือ^{๓๐}

๑. ไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามต้องสอนให้ถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
๒. ต้องสอนให้ผู้เรียนรับรู้กระบวนการและนำไปใช้ได้
๓. ต้องสอนให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนไปประกอบอาชีพหรือหารายได้

ชาญชัย อาจิณสมาจาร ได้กล่าวถึง สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิภาพการสอน คุณสมบัติเบื้องต้นที่มีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติทางวิชาชีพ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ดังนี้^{๓๑}

๑. มีความรู้ในวิชา หรือสาขาที่สอน คือ ครูต้องรู้จริงในวิชา หรือสาขาที่สอน
๒. มีความรู้ความเข้าใจในตัวผู้เรียน คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักเบื้องต้น ของความเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์
๓. มีความรู้ความเข้าใจหลักการสอนและทักษะการใช้เทคนิคเพื่อการนำออกมาใช้
๔. ความรู้ความเข้าใจทั่วไปที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
๕. มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

บุญชม ศรีสะอาด ได้กล่าวว่า การเรียนต้องอาศัยการสอนซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนการสอน หมายถึง การจัดดำเนินการของผู้สอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง^{๓๒}

กุลชลี คำชาย ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอนหรือสมรรถภาพการสอนว่า ครูควรมีความสามารถ ดังนี้^{๓๓}

๑. การเตรียมการสอน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ก่อนเข้าห้องเรียน
๒. การประเมินตัวผู้เรียน จะต้องระบุขอบข่ายหรือระดับความสามารถและลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน
๓. การวางแผนการสอน หมายถึง การเตรียมรูปแบบการสอนเพื่อที่จะเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถเบื้องต้นที่จะประเมินได้จากตัวผู้เรียนกับความสามารถที่จะเกิดขึ้นใหม่

^{๓๐} วัลลภ กันทรัพย์, **ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ**, (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๔), หน้า ๘-๑๐.

^{๓๑} ชาญชัย อาจิณสมาจาร, **การบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๘), หน้า ๓๔.

^{๓๒} บุญชม ศรีสะอาด, **การพัฒนาการสอน**, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗), หน้า ๑-๒.

^{๓๓} กุลชลี คำชาย, **ครูยุคใหม่ คิดใหม่ ทำใหม่ : บัญญัติ ๑๐ ประการ**, (กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนท, ๒๕๔๐), หน้า ๓-๔.

๔. การสอน เป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน

๕. การประเมินผล เพื่อให้ทราบว่าการสอนประสบผลสำเร็จตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด

กนกนันท์ วรรณภาส ได้กล่าวว่า สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผลการสอนว่าครูควรมีความสามารถในด้านต่างๆ ดังนี้^{๓๔}

๑. ด้านการวางแผนการสอน
๒. ด้านความเข้าใจในตัวเด็ก
๓. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน
๔. ด้านการใช้สื่อการสอน
๕. ด้านการวัดผลประเมินผลการสอน

ไพโรจน์ มงคลสินธุ์ ได้กล่าวว่า สมรรถภาพการสอนหรือประสิทธิผล การสอนไว้ว่าควรมีองค์ประกอบ ดังนี้^{๓๕}

๑. การประเมินผลการเรียน
๒. การเตรียมการสอน
๓. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
๔. การเสริมสร้างทักษะกับนักเรียน
๕. การสรุปท้ายบทเรียนหลังการสอน
๖. การวัดผลและประเมินผลการสอน

๔) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึงสภาพการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นเพื่อนำผู้เรียนไปสู่ผู้บริหารโรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลายรูปแบบที่เหมาะสมตามขั้นตอนและกระบวนการ มีการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแนะนำ แก้ไข และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นหรือเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ต่างๆให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

^{๓๔} กนกนันท์ วรรณภาส, ๒๕ ข้อที่ไม่ควรผิดพลาดของครูยุคใหม่, (กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนท, ๒๕๕๐), หน้า ๒๘.

^{๓๕} ไพโรจน์ มงคลสินธุ์, ประสิทธิภาพของการสอน, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๓๐.

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากนักวิชาการการศึกษา ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ ดังนี้^{๓๖}

๑. ตัวป้อน (Input) คือ ผู้เรียนผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นต้น

๒. กระบวนการ (Process) คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นการวางแผนและการเตรียมสอน การจัดกิจกรรมการสอนและการประเมินการสอน

๓. ผลผลิต เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและการประเมินผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางปรารถนาของผู้เรียน เป็นไปตามคาดหวังของหลักสูตร

ขั้นตอนของการสอนแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการสอน ขั้นดำเนินการสอนและขั้นประเมินผล

๑. ขั้นเตรียมการสอน การเตรียมการสอนเป็นการวางแผนการสอนก่อนสอนเข้าสอนสิ่งพิจารณามีดังนี้

๑.๑ การเตรียมการสอนต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายรายวิชา เพื่อครูผู้สอนจะได้ทราบว่ากำลังสอนอะไร รวมทั้งเป็นแนวทางในการเลือกวิธีการสอน กำหนดเนื้อหาวิชาและการจัดกิจกรรมให้ต่อเนื่องกันได้

๑.๒ พิจารณาพื้นฐานของผู้เรียนว่ามีฐานความรู้เดิมเป็นอย่างไรอาจใช้วิธีการสอบถามเพื่อจะได้เตรียมเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียน

๑.๓ การกำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดเนื้อหาให้ตรงกับจุดมุ่งหมายมีความกว้างขวางสมบูรณ์ถูกต้องกับลักษณะงาน

๑.๔ การกำหนดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมการสอนซึ่งการปฏิบัติจะใช้เวลาในการฝึกในวิชานั้น

๑.๕ การกำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอนโดยการเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระวิชาและการฝึกในวิชานั้น

๒. ขั้นดำเนินการ เป็นดำเนินการระหว่างสอน เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันมีข้อพิจารณา ดังนี้

๒.๑ ชั่วโมงแรกเป็นชั่วโมงสำคัญ เพราะถ้าเริ่มต้นด้วยดีก็จะเป็นโอกาสดีในชั่วโมงถัดไป ชั่วโมงแรกเป็นการแนะนำตัวเองทำความรู้จักกับผู้เรียนและนำวิชาชี้แจงรายละเอียดพร้อมทั้งอธิบายถึงรายวิชาที่เรียน วิธีการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะ

^{๓๖} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า ๗๒-๗๕.

๒.๒ การเริ่มสอนแต่ละชั่วโมงควรทบทวนการสอนที่ผ่านมาเพื่อจะได้เป็นการฟื้นความจำและความต่อเนื่องของบทเรียนอย่างเหมาะสมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนได้ซักถามระหว่างชั่วโมง รวมทั้งการสรุปบทเรียนและการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่เรียน

๓. ขั้นการประเมินผลเป็นขั้นสุดท้ายของการสอนที่จะประเมินผู้เรียน ครูจะประเมินผลการเรียนการสอนตามเนื้อหาวิชาที่เสร็จสิ้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่โดยกำหนดผ่านเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง และคณะ ให้ความหมายของโครงการไว้ว่าเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจ โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือกระบวนการอื่นใด ไปใช้ในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้นๆ โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำ และให้ คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา ค้นคว้า ดำเนินการวางแผนกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน และการนำเสนอผลงาน โดยทั่วไปการทำโครงการสามารถทำได้ทุกระดับ การศึกษาซึ่งอาจทำเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการอาจเป็นโครงการเล็กๆ ที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน หรือเป็นโครงการใหญ่ที่มีความยาก และซับซ้อนขึ้นก็ได้^{๓๗}

กล่าวโดยสรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรื่องที่ต้องการจะศึกษาด้วยความสนใจและนำเสนอผลการศึกษาตามวิธีการของตนอย่างเป็นระบบ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการที่เป็นระบบใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์หลักของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ ต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต ตั้งคำถาม ตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

เพื่อตอบคำถามที่ตนอยากรู้ สรุป และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ โครงการอาจจัดในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้

ลักษณะสำคัญของโครงการ

จิราภรณ์ ศิริทวี ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดจากประสบการณ์ตรงที่ได้รับจากการปฏิบัติจริง ฝึกให้แก้ปัญหาที่สงสัย โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยกระบวนการ และวิธีการ ที่เป็นขั้นตอนนักเรียนยังสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์

^{๓๗} อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง และคณะ, “โครงการวิชาการ”, วารสารวิชาการ, (๓ มิถุนายน ๒๕๔๓), หน้า ๑๗.

อื่นได้ ทักษะที่ได้รับจะติดตัวนักเรียนนานและยั่งยืนกว่าการอ่านจากตำรา สิ่งที่นักเรียนจะได้จากการเรียนรู้ โดยโครงการพอสรุปได้ ดังนี้^{๓๘}

๑. ความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ
๒. ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
๓. ทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
๔. ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ผ่านกระบวนการแก้ปัญหา
๕. เจตคติที่ดีต่อการศึกษา
๖. คุณสมบัติทางบวกอื่นๆ ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นใจ ในตนเอง ความมีวินัย ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ประเภทของโครงการ

วิชุกร มลาวิทยา ได้แบ่งตามลักษณะของการจัดการเรียนการสอน ในสาระการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ สามารถแบ่งโครงการได้ ๒ ประเภท คือ^{๓๙}

๑. โครงการตามสาระการเรียนรู้ เป็นโครงการที่บูรณาการความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ในการกำหนดโครงการและการปฏิบัติ
๒. โครงการตามความสนใจ เป็นโครงการที่ผู้เรียนกำหนดขั้นตอนตามความถนัดความสนใจ และต้องการ โดยนำเอาความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาบูรณาการ กำหนดเป็นโครงการและการปฏิบัติ

อุดมศักดิ์ ธนกิจรุ่งเรือง จัดประเภทโครงการลักษณะของกิจกรรมเป็น ๔ ประเภท คือ^{๔๐}

๑. ประเภทสำรวจรวบรวมข้อมูล
๒. ประเภทการทดลอง
๓. ประเภทการพัฒนาหรือประดิษฐ์
๔. ประเภททฤษฎี หลักการหรือแนวคิด

วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และมาฆะ ทิพย์ศิริ ได้แบ่งโครงการออกเป็น ๔ ประเภท เช่นเดียวกัน คือ^{๔๑}

^{๓๘} จิราภรณ์ ศิริทวี, “โครงการการสร้างทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน”, วารสารวิชาการ. ๒ : สิงหาคม ๒๕๕๒ : ๓๔- ๓๕

^{๓๙} วิชุกร มลาวิทยา, การเรียนรู้โดยโครงการ ในประมวลบทความการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่มาตรฐาน, (สุรินทร์ : รุ่งธนเกียรติออฟเซ็ท, ๒๕๕๓), หน้า ๓๒.

^{๔๐} อุดมศักดิ์ ธนกิจรุ่งเรือง, โครงการวิชาการวารสารวิชาการ, หน้า ๑๗.

^{๔๑} วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และมาฆะ ทิพย์ศิริ, โครงการวิทยาศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), ๒๕๕๓), หน้า ๗-๑๑.

๑. ประเภทสำรวจ

โครงการประเภทนี้ ไม่กำหนดตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นการสำรวจในภาคสนาม หรือในธรรมชาติ หรือนำมาศึกษาในห้องปฏิบัติการ นอกจากนั้นการสำรวจรวบรวมข้อมูลอาจบ่งชี้ที่มาของปัญหา เพื่อนำไปศึกษาหรือทดลอง

๒. ประเภททดลอง

โครงการที่มีลักษณะการออกแบบทดลอง เพื่อศึกษาผลของตัวแปรต้น เพื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ โครงการประเภทนี้นักเรียนจะเริ่มตั้งแต่กำหนดคำถามที่ต้องการคำตอบตั้งสมมติฐานกำหนดแหล่งข้อมูลที่จะศึกษา ปฏิบัติการข้อมูล เพื่อตอบคำถามรวบรวมข้อมูลนำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ขั้นตอนที่ปฏิบัติเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์อย่างสมบูรณ์ การทำโครงการประเภทการทดลองควรดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

- ๒.๑ กำหนดปัญหา
- ๒.๒ ตั้งจุดประสงค์
- ๒.๓ ตั้งสมมติฐาน
- ๒.๔ ออกแบบการทดลอง
- ๒.๕ ดำเนินการทดลอง
- ๒.๖ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดลอง
- ๒.๗ วิเคราะห์ข้อมูลหรือแปรผล
- ๒.๘ สรุปผลการทดลอง

๓. ประเภทพัฒนาหรือประดิษฐ์

โครงการประเภทนี้ เป็นการประดิษฐ์สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เครื่องมือ เครื่องใช้ หรือ อุปกรณ์เพื่อใช้สอยต่าง ๆ สิ่งประดิษฐ์นี้อาจคิดขึ้นมาใหม่ หรือปรับปรุงจากของเดิม มีการกำหนดตัวแปรที่จะศึกษา และทดสอบประสิทธิภาพของชิ้นงานด้วย

๔. ประเภททฤษฎีหลักการ หรือแนวคิด

โครงการประเภทนี้ เป็นการใช้จินตนาการของตนเองมาอธิบายหลักการ หรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอธิบายในรูปของสูตร ผู้ทำโครงการจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างดี

ส่วนประกอบของโครงการ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนวทางการทำโครงการ ไว้ว่า นักเรียนที่จะทำโครงการวิทยาศาสตร์ จะต้องเขียนเค้าโครงเสนอครูที่ปรึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ชื่อโครงการ
๒. ชื่อผู้ทำโครงการ
๓. ชื่อที่ปรึกษา
๔. ที่มา และความสำคัญของโครงการ

๕. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
๖. สมมติฐาน (กรณีโครงการทดลอง)
๗. วิธีดำเนินงาน (วิธีการ เครื่องมือ ระยะเวลา)
๘. ประโยชน์ หรือผลที่คาดว่าจะได้รับ
๙. เอกสารอ้างอิง

จิราภรณ์ ศิริทวี กล่าวว่า การเขียนรายงานโครงการ เป็นรูปแบบหนึ่งของการเสนอผลงานที่นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าตั้งแต่ต้นจนจบโครงการที่สมบูรณ์ควรมีส่วนประกอบ ดังนี้^{๔๒}

๑. ชื่อโครงการ
๒. ชื่อผู้ทำโครงการ/โรงเรียน/พ.ศ. ที่จัดทำ
๓. ชื่อครูที่ปรึกษา
๔. บทคัดย่อสั้น ๆ ที่บอกเค้าโครงอย่างย่อ ๆ ประกอบด้วย เรื่อง/วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา และสรุปผล
๕. กิตติกรรมประกาศ แสดงความขอบคุณบุคคล หรือหน่วยงานที่มีส่วนให้ความช่วยเหลือให้สำเร็จ
๖. วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า
๗. ที่มา และความสำคัญของโครงการ
๘. สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า
๙. วิธีดำเนินการ
๑๐. สรุปผลการศึกษาค้นคว้า
๑๑. อภิปรายผล/ประโยชน์/ข้อเสนอแนะ
๑๒. เอกสารอ้างอิง

ขั้นตอนการทำโครงการ

กรมวิชาการ ได้เสนอขั้นตอนการทำโครงการไว้ดังนี้^{๔๓}

๑. คิดและเลือกปัญหาที่จะศึกษา นักเรียนจะต้องเป็นผู้กำหนดปัญหา แนวคิดและวิธีการจะใช้แก้ปัญหาตามความสนใจ ความอยากรู้ของตนเอง ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในเรื่องเวลา ความรู้ ความสามารถ และแหล่งข้อมูลที่มี
๒. วางแผนในการทำโครงการ นักเรียนจะต้องวางแผนการทำงานในทุกขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อป้องกันความผิดพลาดและสับสน ขั้นตอนดังกล่าวประกอบด้วย

^{๔๒} จิราภรณ์ ศิริทวี, “โครงการการสร้างทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน”, วารสารวิชาการ, (๒ สิงหาคม ๒๕๕๒), หน้า ๓๖.

^{๔๓} กรมวิชาการ, **การพัฒนาหลักสูตร**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๓๐.

๒.๑ การกำหนดปัญหา และขอบเขตของการศึกษา

๒.๒ การกำหนดวัตถุประสงค์ แนวคิด วิธีการที่จะมาใช้แก้ปัญหา สมมติฐานและ
นियามเชิงปฏิบัติการ

๒.๓ การวางแผนรวบรวมข้อมูล และการค้นคว้าเพิ่มเติม

๒.๔ กำหนดวิธีดำเนินงาน ได้แก่ แนวทางการศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์

ที่ต้องใช้การออกแบบการทดลอง การควบคุมตัวแปร การสำรวจ และรวบรวมข้อมูล การ
ประดิษฐ์คิดค้น การวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดระยะเวลา ในการทำงานแต่ละขั้นตอน

๓. ลงมือทำโครงการ นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในข้อ ๒ และถ้ามีปัญหาให้
ขอคำแนะนำ ปรีกษาคู หรืออาจารย์ที่ปรึกษา

๔. การเขียนรายงาน นักเรียนจะต้องเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าเป็นเอกสาร อธิบายให้
ผู้อื่นเข้าใจ และทราบถึงปัญหาวิธีการ และผลสรุปที่ได้จากการศึกษา พร้อมอภิปรายผลและให้
ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการที่จะศึกษาค้นคว้าต่อไป

การนำเสนอโครงการ

วิชขุร มาลาวิทยา เสนอแนวทางให้ผู้เรียนที่ทำโครงการได้เสนอผลงานเป็นการเผยแพร่
ผลงาน ซึ่งมีการนำเสนอหลายวิธี ดังนี้^{๔๔}

๑. บรรยายประกอบแผ่นใส/สไลด์

๒. บรรยายประกอบแผนผังโครงการ

๓. จัดนิทรรศการ

- การจัดเสนอผลงานภายในชั้นเรียน
- การจัดนิทรรศการภายในโรงเรียนเป็นภายใน
- การจัดนิทรรศการประจำปีของโรงเรียน
- การส่งผลงานเข้าร่วมในงานแสดง หรือประกอบภายนอกโรงเรียน

การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นการประเมิน เพื่อศึกษาข้อบกพร่อง ผลสำเร็จของงาน ปัญหาและ
อุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการทำงาน และสิ้นสุดการปฏิบัติงานแล้ว การประเมินผลมักจะประเมิน
ตามจุดประสงค์ และการปฏิบัติงานจะต้องทำอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ และให้ผลย้อนกลับต่อ
ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ ๓ ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย
และด้านทักษะพิสัย

^{๔๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๕.

การประเมินผลโครงการเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ที่สะท้อนภาพความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลว่า กิจกรรมที่ทำไปนั้น บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่อย่างไร ได้ใช้วิธีการแก้ไขอย่างไร ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปบ้าง

จากการทำโครงการ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

แนวทางการประเมินโครงการ

อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง และคณะ กล่าวว่า การประเมินผลโครงการควรใช้การประเมินผลตามสภาพที่แท้จริง (Automatic Assessment) ซึ่งมีลักษณะ ดังนี้^{๔๕}

๑. ทำไปพร้อมๆ กับการเรียนของผู้เรียน
๒. ยึดพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกเป็นสำคัญ
๓. เน้นการพัฒนาตนและการประเมินผลตนเอง
๔. ให้ความสำคัญในการพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียน
๕. มีการเก็บข้อมูลระหว่างปฏิบัติได้ทุกบริบททั้งที่โรงเรียน บ้าน ชุมชน และสามารถสะสมคะแนนอยู่บนพื้นฐานของเหตุการณ์ในชีวิตจริง เชื่อมต่อการเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่ชีวิตจริง
๖. เน้นคุณภาพของผลงานซึ่งเป็นผลจากการบูรณาการความรู้ความสามารถของผู้เรียน
๗. เน้นการวัดความสามารถในการคิดระดับสูง เช่น ใช้ข้อมูลในการสังเคราะห์ อธิบายสรุป เป็นกฎทั่วไป ตั้งสมมติฐาน สรุปและแปรผล เป็นต้น
๘. วัดปฏิสัมพันธ์เชิงบวก มีการชื่นชม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุข สนุกสนาน ไม่เครียด
๙. สนับสนุนการมีส่วนร่วม และรับผิดชอบร่วมกัน

วิธีการประเมินผล

๑. การสังเกต เป็นวิธีการประเมินพฤติกรรมที่สามารถทำได้ทุกเวลาและสถานการณ์ ทั้งแบบมีและไม่มีเครื่องมือในการสังเกต
๒. การสัมภาษณ์ การสอบถาม อาจมีลักษณะเป็นทางการหรือสัมภาษณ์ สอบถามขณะปฏิบัติโครงการก็ได้
๓. วัดความรู้ความสามารถ ควรเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อดูความเชื่อมโยงระหว่างความรู้ความเข้าใจ กับสิ่งที่ได้เพิ่มเติมจากประสบการณ์ในการปฏิบัติโครงการรายงาน จะเป็นการเขียนรายงาน หรือประสบการณ์ในการทำโครงการได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองจากการที่ได้พูดหรือเขียนบรรยายสะท้อนความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดติดตามแนวทางการเรียนรู้ที่ผ่านประสบการณ์ ขณะปฏิบัติกิจกรรมตามโครงการ

^{๔๕} อุดมศักดิ์ ธนะกิจรุ่งเรือง, โครงการวิชาการ วารสารวิชาการ, หน้า ๒๐-๒๓.

๔. แฟ้มผลงาน เป็นการเก็บรวบรวมผลงานที่มีความโดดเด่นในช่วงเวลาใด เวลาหนึ่ง ที่รวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อแสดงความก้าวหน้า ความสำเร็จในเรื่องใดเรื่องหนึ่งทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีต่อเนื่อง

การพัฒนาโครงงาน

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการ การเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น ๘ กลุ่ม ดังนี้

๑. ภาษาไทย
๒. คณิตศาสตร์
๓. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๔. วิทยาศาสตร์
๕. สุขศึกษาและพลศึกษา
๖. ศิลปะ
๗. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
๘. ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศ อื่นๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้นสถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้ ให้สอดคล้องและสนองตอบศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

๕) ด้านสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้

งานสื่อการเรียนรู้ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้าง /เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้

กิตติมา ปรีดีติลล ได้ให้หลักเกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการสอนดังนี้^{๔๖}

- ๑) เลือกสื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
- ๒) เลือกสื่อให้เหมาะกับเนื้อหาวิชา
- ๓) เลือกให้เหมาะกับเทคนิคและวิธีการสอน
- ๔) เลือกสื่อให้เหมาะกับวัยและความสนใจของผู้เรียน
- ๕) เลือกสื่อให้เหมาะกับเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก

^{๔๖} กิตติมา ปรีดีติลล, การบริหารและการนิเทศการศึกษา, หน้า ๖๙.

๖) เลือกสื่อที่พอจะหามาได้ และคำนึงถึงความสะดวกสบายในการนำมาใช้ไม่จำเป็นต้องใช้สื่อราคาแพง

๗) เลือกสื่อคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

อำภา บุญช่วย กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน เป็นอุปกรณ์และวิธีการที่ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนุกและน่าสนใจ ซึ่งอาจเรียกได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นมือที่สามของครู การใช้สื่อการเรียนการสอนให้ได้ผลสื่อ นั้นต้องตรงกับจุดประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมของบทเรียนอีกทั้งยังต้องใช้อย่างประหยัดและคุ้มค่า สื่อการเรียนการสอนนี้มีอยู่มากมายหลายชนิดซึ่งครูสามารถสร้าง และจัดทำสื่อได้จากสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น หรือการนำเศษวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงทำเป็นสื่อการเรียนการสอนได้ การเก็บรักษาสื่ออย่างถูกหลักวิธี จะช่วยให้การใช้สื่อมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์คุ้มค่า การเก็บรักษาจึงควรจัดทำอย่างเป็นระบบการบริหารสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับบทบาท ๔ ประการของผู้บริหาร คือ เป็นผู้ริเริ่ม เป็นผู้สนับสนุน เป็นผู้ประสานงาน และเป็นผู้ประเมินผลหากผู้บริหารรับบทบาทของตนเองแล้ว ก็ย่อมจะช่วยให้การบริหารงานวิชาการในภาพรวมเป็นไปด้วยดี^{๔๗}

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ได้กล่าวว่า งานสื่อการสอนหมายถึงงานบริการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหาประสบการณ์ การเรียนที่ดี โดยการบริการทางด้านวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ให้กับนักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ที่มีความประสงค์จะใช้สื่อทัศนูปกรณ์เหล่านี้ และยังรวมงานด้านการวางแผน การผลิต การทดลองใช้ การประเมินผลวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ด้วย^{๔๘}

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบด้วย

๑) ศึกษา สืบค้น วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดหา การเลือก การใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้จัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สำหรับเด็กปกติและเด็กพิการเรียนร่วม

๒) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างหลากหลาย เพื่อใช้ในการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ

๓) เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ผ่านการประเมินคุณภาพทางวิชาการ จากคณะกรรมการของสถานศึกษา คณะกรรมการของ สพท. และหรือกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยดำเนินการคัดเลือกในรูปของคณะกรรมการและประเมินการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ

๔) ผลิต พัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งประเมินคุณภาพสื่อฯ เพื่อเลือกใช้ประกอบการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

^{๔๗} อำภา บุญช่วย, การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, หน้า ๑๐๘.

^{๔๘} ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, หน้า ๒๐๗.

- ๕) มีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการศึกษาในสถานศึกษา
- ๖) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และแลกเปลี่ยนการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ทันสมัย สำหรับใช้จัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการกับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ
- ๗) ประเมินผลการผลิต จัดหา พัฒนา และใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

๘) เผยแพร่สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่ครูผลิตและพัฒนาให้เพื่อนครูสถาบันการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษาได้ใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ^{๔๙}

สรุปว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ประกอบในการสอนเพื่อให้เป็นสื่อกลางในการสื่อความหมายที่ผู้สอนประสงค์จะส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียน เพื่อที่การสอนจะบรรลุถึงจุดประสงค์ที่ต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นวัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรม และตลอดจนเทคนิคหรือวิธีการต่าง ๆ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น การจัดการเรียนการสอน คือการจัดทำ การใช้ การปรับปรุงแผนการสอนรายวิชา การจัดหา การบำรุงรักษา และส่งเสริมผลิตสื่อการเรียนการสอนและวิธีการสอน

๖) ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา

ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดีขึ้นเป็นการเพิ่มพลังปฏิบัติของครูรวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหารที่จะต้องจัดให้มีขึ้นภายในสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือและปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของการนิเทศภายในไว้ดังนี้

ชาลี มณีศรี ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึงการมุ่งที่จะปรับปรุงกระบวนการการเรียนการสอน โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติร่วมกัน ไม่มีการแบ่งกลุ่มว่าใครมีอำนาจหรือศักดิ์ศรีเหนือใคร โดยมุ่งที่จะเสริมขวัญ มนุษย์สัมพันธ์ การศึกษาระหว่างประจำการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความคาดหวังในการให้บริการทางการศึกษาจนประสบความสำเร็จ^{๕๐}

^{๔๙} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู, หน้า ๓๑-๓๒.

^{๕๐} ชาลี มณีศรี, การนิเทศการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บุรพาสารีน, ๒๕๔๒), หน้า ๑๖๙.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย

- ๑) ศึกษากระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
 - ร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - ร่วมวางแผนนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา
 - จัดทำเครื่องมือนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน
- ๒) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนตามที่ได้รับมอบหมาย
 - สร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง
 - กำหนดปฏิทินการนิเทศ
 - ดำเนินการตามแผนนิเทศ
- ๓) ประเมินผลระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
 - ตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศ
 - จัดทำเครื่องมือประเมินผลการนิเทศ
 - ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง
- ๔) ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
 - ขอความร่วมมือเป็นวิทยากร พัฒนาผู้นิเทศเกี่ยวกับความรู้และทักษะการนิเทศงานวิชาการ การเรียนการสอนและการสร้างเครื่องมือนิเทศ
 - ขอความร่วมมือประเมินระบบและกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา
- ๕) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา
 - รวบรวมข้อมูลสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
 - ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาดีเด่น
 - พัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยหัวหน้ากลุ่มสาระและผู้บริหารแบบกัลยาณมิตรหรือระหว่างครูผู้สอน ศึกษาสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเชื่อมโยงกับองค์ความรู้และประสบการณ์เดิม
 - ปรับปรุง พัฒนาองค์ความรู้ใหม่อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้
 - แลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างครู กลุ่มสาระ สถานศึกษาหรือสถาบันอื่น ๆ^{๕๐}

^{๕๐} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู, หน้า ๓๓-๓๔.

สรุปความได้ว่า การนิเทศการสอน หมายถึง กระบวนการทางด้านการบริหารงานวิชาการ ที่มีการทำงานโดยการมีส่วนร่วมทั้งองค์กร ระหว่างผู้บริหาร คณะบุคลากรภายในโรงเรียน ในการช่วยเหลือ เสนอแนะ แนวทางการบริหาร การจัดการเรียนการสอนของครู ที่มีข้อบกพร่อง ที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อส่งเสริมการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นไปตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษาในการแก้ไข ปรับปรุงหรือพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กลวิธีการนิเทศภายในมีหลายวิธีการ เลือก กลวิธีที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และสถานการณ์ของสถานศึกษา ผู้ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา จำเป็นต้องมีคุณสมบัติด้านมนุษยสัมพันธ์ ความรับผิดชอบ ความรู้ ความสามารถทางวิชาการและความเข้าใจแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

๓) ด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ความหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการวัด และประเมินผลดังนี้

พนัส หันนาคินทร์ ได้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการประเมินผลการวัดผล ว่าการวัดผลหมายถึงการเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถือกันอยู่ การวัดผลมีลักษณะเป็นรูปธรรมมักแสดงผลออกมาเป็นตัวเลข ส่วนการประเมินผล หมายถึง การพิจารณากำหนดคุณค่าจากคะแนนที่เราได้จากการวัดนั้น เช่น ดีหรือไม่ดี เก่งหรือไม่เก่ง การประเมินผลมีลักษณะเป็นปรัชญา^{๕๑}

สมนึก ภัททิยธนี กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการหาปริมาณความสามารถเกี่ยวกับพฤติกรรมความต้องการอันสืบเนื่องจากการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือทางการศึกษาอย่างใดอย่างหนึ่งมาวัด ผลจากการวัดจะออกมาเป็นคะแนน หรือข้อมูลล้วน^{๕๒}

อังคณา สายยศ กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขให้แก่สิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อจุดประสงค์ที่จะชี้ให้เห็นความแตกต่างของคุณลักษณะที่ต้องการวัดอยู่ ๒ อย่าง คือ (๑) การวัดผลโดยตรง และ (๒) การวัดผลทางอ้อม^{๕๓}

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ กล่าวว่า การวัดผล คือ การกำหนดสัญลักษณ์หรือตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่างๆ เช่น กำหนดตัวเลข ๑ ให้กับเพศชาย และเลข ๒ ให้กับเพศหญิง หรืออาจใช้เครื่องมือไปวัดเพื่อให้ได้ตัวเลขแทนคุณลักษณะต่างๆ เช่น ใช้ไม้บรรทัดวัดความกว้างของหนังสือได้ ๓.๕ นิ้ว ใช้เครื่องชั่งวัดน้ำหนักของเนื้อหมูได้ ๐.๕ กิโลกรัม ใช้แบบทดสอบวัด

^{๕๑} พนัส หันนาคินทร์, **หลักการบริหารโรงเรียน**, (กรุงเทพมหานคร : วัดนาพานิช, ๒๕๒๙), หน้า ๑๙๙-๒๐๐.

^{๕๒} สมนึก ภัททิยธนี, **การวัดผลการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

^{๕๓} อังคณา สายยศ, **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก, ๒๕๔๓), หน้า ๓.

ความรอบรู้ในวิชาภาษาไทยของเด็กชายแดงได้ ๔๒ คะแนน และในการวัดผลมีอยู่ ๒ ประเภท คือ (๑) วัดทางตรงวัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรง เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก และ (๒) วัดทางอ้อม วัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรงไม่ได้ ต้องวัดโดยผ่านกระบวนการทางสมอง เช่น วัดความรู้ วัดเจตนาคติ วัดบุคลิกภาพ^{๕๔}

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัด นั้นๆ เช่น การวัดความสามารถทางสมองด้านต่างๆ การวัดคุณสมบัติทางกายภาพ เช่น น้ำหนัก ขนาดของ วัดผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลขเช่น เด็กชายไก่ ได้คะแนนวิชาคณิตศาสตร์ ๖๕ คะแนน เป็นการวัดในเชิงปริมาณ^{๕๕}

สมนึก ภัททิยธนี กล่าวว่า การประเมินผลเป็นการตัดสินหรือวินิจฉัยสิ่งต่างๆ ที่ได้จากการ วัดผลโดยอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอย่างใดอย่างหนึ่งล้วน^{๕๖}

อังคณา สายยศ กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่นำผลการวัดไปเทียบกับเกณฑ์ ที่ตั้งไว้แล้วตัดสินใจอย่างมีคุณธรรมว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรือไม่เก่ง ผ่านหรือไม่ผ่านในการประเมินผล นั้นก็จะแบ่งเป็น ๒ อย่างคือ (๑) การประเมินผลย่อยและ (๒) การประเมินผลรวม^{๕๗}

ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จาก การวัดรวมกับการใช้วิจารณ์ของผู้ประเมินมาใช้ในการตัดสินใจโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เพื่อให้ได้ผลเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง เช่น เนื้อหุ้มนั้นหนัก ๐.๕ กิโลกรัมเป็นเนื้อหุ้มน้ำหนักที่เบาที่สุดในร้าน (เปรียบเทียบกับภายในกลุ่ม) เด็กชายแดงได้คะแนนวิชาภาษาไทย ๔๒ คะแนนซึ่งไม่ถึง ๕๐ คะแนนถือว่าสอบไม่ผ่าน (ใช้เกณฑ์ที่ครูสร้างขึ้น) โดยในการประเมินผลมีอยู่ ๒ ประเภทคือ (๑) การประเมินแบบ อิงกลุ่มและ (๒) การประเมินแบบอิงเกณฑ์ซึ่งในการประเมินผลทั้ง ๒ ประเภทมีข้อแตกต่างกัน^{๕๘}

ในด้านชนิดของการวัดผลนั้น **วัฒนาพร ระงับทุกข์** ได้อธิบายถึงชนิดของการประเมินผล จำแนกตามจุดประสงค์ของการประเมิน สรุปได้ ๔ ชนิดคือ ๑.การประเมินผลก่อนการเรียน(placement test)เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนที่จำเป็นในการเรียนต่อไป ๒.การประเมินผลเพื่อปรับปรุงผล การเรียน(formative evaluation)เป็นการประเมินในระหว่างเรียนที่มีการเรียนการสอนอยู่เพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนและตรวจสอบประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ๓.การประเมินผลเพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่อง(diagnostic evaluation)เป็นการประเมินที่ครูผู้สอนทำกับ

^{๕๔} ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, การวัดผลและประเมินผลความหมายและประเภทวารสารรายสะดวก, หน้า ๑.

^{๕๕} ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๔๕), หน้า ๑๖๖.

^{๕๖} สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, หน้า ๓.

^{๕๗} อังคณา สายยศ, เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้, หน้า ๓.

^{๕๘} ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, การวัดผลและประเมินผลความหมายและประเภทวารสารรายสะดวก, หน้า ๑.

นักเรียนที่มีปัญหาทางวิชาการ ๔.การประเมินผลเพื่อตัดสินการเรียน(summative evaluation)เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละระยะ^{๕๙}

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวว่า การวัดผลประเมินผล และงานทะเบียน เทียบโอนผลการเรียน

๑) การกำหนดระเบียบวัดและประเมินผล

- ร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำระเบียบวัดและประเมินผล โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
- พิจารณายกร่างระเบียบประเมินผลการเรียนรู้อตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. ๒๕๔๔

- ประชาพิจารณโดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- เสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ
- ประกาศใช้ระเบียบ
- ปรับปรุง พัฒนา แก้ไขให้เหมาะสมสอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

๒) การจัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

๒.๑ การประเมินผลการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ

- ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินและตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยประเมินตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี)

- ดำเนินการประเมินผลก่อนเรียน เพื่อตรวจสอบ ปรับปรุงพื้นฐานของผู้เรียน
- ประเมินผลระหว่างเรียน หลังการเรียน และปลายปี เพื่อนำผลไปตัดสินการผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและตัดสินผลการเรียนรายวิชา

- เลือกรูปวิธีการประเมิน เครื่องมือการประเมินอย่างหลากหลาย เน้นการประเมินสภาพจริง ครอบคลุมสาระและเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน

- ช่อมเสริม ปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน และส่งเสริมผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินให้พัฒนาการประเมินให้พัฒนาสูงสุดเต็มความสามารถ

- การตัดสินการผ่านรายวิชาตามเกณฑ์การผ่านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) ที่กำหนด และประเมินให้ระดับผลการเรียนจากคะแนนการประเมินการผ่านผลการเรียนที่คาดหวังทุกข้อร่วมกัน

- จัดการเรียนซ่อมเสริม และเรียนซ้ำรายวิชาที่ไม่ผ่านการตัดสินผลการเรียน และให้ประชุมพิจารณาให้ผู้เรียนที่มีผลการเรียนทุกรายวิชา มีระดับการเรียนเฉลี่ยไม่ถึง “๑” ให้เรียนซ้ำชั้น

- ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินผลการเรียน

^{๕๙} วัฒนาพร ระงับทุกข์, แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง, (กรุงเทพมหานคร : โอเชียน, ๒๕๔๒)

๒.๒ การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- ครูผู้ควบคุมกิจกรรมเป็นผู้ประเมินและตัดสินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม
- ประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใน ๒ ด้าน คือ การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยพิจารณาจากจำนวนเวลาเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม
- ตัดสินผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็น ๒ ระดับ คือ ผ่านและไม่ผ่าน โดยผู้ได้รับการตัดสินให้ผ่านจะต้องผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง ๒ ด้าน
- ประเมินและตัดสินกิจกรรมการผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

๒.๓ การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

- ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
- กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา
- กำหนดแนวการดำเนินการเป็นรายคุณธรรม โดยประเมินทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- ดำเนินการประเมินและสรุปผลเป็นรายปี
- การประเมินให้ผู้เรียนทราบและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
- ประเมินผ่านช่วงชั้นตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

๒.๔ การประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

- ร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการกำหนดมาตรฐานเกณฑ์แนวทางการประเมินและการส่งเสริมผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินผลช่วงชั้น
- ประกาศแนวทางและวิธีการประเมิน
- แต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน
- ดำเนินการประเมินปลายปีและประเมินผ่านช่วงชั้น
- ผู้บริหารอนุมัติผลการประเมิน

๒.๕ การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ

- เตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะรับการประเมิน
- เตรียมตัวบุคลากร สถานที่ และอำนวยความสะดวกในการรับการประเมิน
- สร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และความสำคัญแก่ครูและผู้เรียน
- นำผลการประเมินมาพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๓) การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

- เข้ารับการอบรมพัฒนาการจัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจ

- จัดสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง (มาตรฐานชั้นปี) สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพผู้เรียน

- นำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเครื่องมือ และใช้เป็นเครื่องมือวัดผลและประเมินผล

- พัฒนา ปรับปรุงให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

๔) งานทะเบียน

- ดำเนินการลงทะเบียน กรอกข้อมูลประวัติของนักเรียนในทะเบียนตามระเบียบ

- ออกเลขประจำตัวให้กับนักเรียนใหม่ทุกคน

- รับมอบตัวนักเรียนและดำเนินงานเรื่องการย้ายเข้าและย้ายออกของนักเรียนในช่วงระหว่างปีการศึกษา

- สำนักรายชื่อนักเรียนทุกระดับชั้น และจัดทำรายชื่อให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

- การจัดทำรายงานข้อมูลสถิติเกี่ยวกับจำนวนนักเรียน

- ประสานงานกับกลุ่มที่ดูแลนักเรียนเพื่อแจ้งการเปลี่ยนแปลงรายชื่อ/จำนวนนักเรียน

- ดำเนินการด้านการย้าย ลาออก การเปลี่ยนแปลงทะเบียนนักเรียน

- งานเกี่ยวกับการจัดทำ ขออนุมัติ และรายงานผลการเรียนของนักเรียน

- งานเกี่ยวข้องกับการจัดทำ และบริการเอกสาร หลักฐานทางการเรียนของนักเรียน เช่น รบ. ต่าง ๆ หลักฐานผลการเรียน ประกาศนียบัตร รวมทั้งหนังสือรับรองผลการเรียนทุกประเภท

- ตรวจสอบความผูกพันของนักเรียนต่อฝ่ายหมวดงานอื่น ๆ ก่อนออกหลักฐานทางการเรียนให้

- งานเก็บรักษาและรวบรวมสถิติข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเผยแพร่และรายงานผู้เกี่ยวข้องทราบ

- เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโปรแกรม OBEC

- งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๕) การเทียบโอนผลการเรียน

- ประสานการจัดการวัดผลประเมินผลระดับสถานศึกษา

- แต่งตั้งคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน จัดทำมาตรฐาน กรอบและเกณฑ์การประเมิน เพื่อการเทียบโอนผลการเรียนของสถานศึกษา

- จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผล สร้างเครื่องมือแบบฟอร์มต่าง ๆ ในการดำเนินการเทียบโอน

- จัดและดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐาน

- ประกาศผลการเทียบโอนผลการเรียน

- เทียบโอนผลการเรียนจากการย้ายที่เรียนจากสถานประกอบการ จากพื้นฐานการประกอบอาชีพ

- พิจารณาหลักฐานการศึกษาแสดงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

- พิจารณาจากความรู้และประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานจริง โดยการทดสอบ

- จัดทำทะเบียนขอเทียบโอน ระเบียบผลการเรียน และออกหลักฐานการ

เรียน/การเทียบโอน

๖) การตัดสินใจและอนุมัติผลการเรียนผ่านช่วงชั้น

- นายทะเบียนของสถานศึกษาตรวจสอบข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์การจบช่วงชั้นของสถานศึกษา

- จัดทำบัญชีรายชื่อผู้เรียนที่จบช่วงชั้นพร้อมตรวจทานความถูกต้องไม่ให้มีข้อผิดพลาดใด ๆ

ทั้งสิ้น

- เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ เพื่อให้เห็นชอบ

- ผู้บริหารสถานศึกษาออกคำสั่งแต่งตั้งผู้จัดทำเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓) ประกอบด้วย ผู้เขียน ผู้ทาน ผู้ตรวจ และมีนายทะเบียนเป็นหัวหน้า

- ผู้บริหารอนุมัติผลการเรียน โดยลงนามในเอกสารรายงานผู้สำเร็จการศึกษา

- จัดส่งเอกสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗) การออกหลักฐานแสดงผลการจบการศึกษา

- การจัดทำเอกสารประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ระเบียบแสดงผลการเรียน (ปพ.๑)

- หลักฐานแสดงวุฒิการศึกษา (ปพ.๒)

- แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (ปพ.๓)

- แบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (ปพ.๔)

- เอกสารบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (ปพ.๕)

- เอกสารรายงานผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรายบุคคล (ปพ.๖)

- ใบรับรองผลการศึกษา (ปพ.๗)

- เอกสารระเบียบสะสม (ปพ.๘)

- สมุดบันทึกผลการเรียนรู้ (ปพ.๙)^{๖๐}

^{๖๐} สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู,

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการในการกำหนดจำนวนหรือหาจำนวนปริมาณอันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัดโดยเปรียบเทียบกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ หรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด และการประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณากำหนดคุณค่า ลงสรุปหรือหาคุณค่าของสิ่งที่ต้องการจะวัด

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารศึกษา

ความหมายของ “การบริหารการศึกษา (Educational Administration)” โดยดูจากคำว่า “การบริหารการศึกษา” ซึ่งประกอบด้วยคำสำคัญ ๒ คำ คือคำว่า “การบริหาร (Administration)” และ “การศึกษา (Education)” ดังนั้นจะขอแยกความหมายของคำทั้งสองนี้ก่อน

พระธรรมวรนายก (โสภาส นิรุตติเมธี) กล่าวว่า การบริหาร คือ กระบวนการจัดการและดำเนินการทุกๆ ด้าน เพื่อให้การคณะสงฆ์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานของการวัด และเป็นฐานรองรับพระศาสนามีความก้าวหน้า สามารถอำนวยความสะดวก เสริมสร้างความผาสุก ความถูกต้อง ความเป็นระเบียบเรียบร้อยดีงาม และแสดงความเมตตาอนุเคราะห์ต่อปวงชน ปราบกษัตริย์ทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม^{๖๑}

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคโล) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การปกครอง (Government) การดูแลรักษาหมู่คณะ และการดำเนินงานหรือจัดการ (Management) กิจกรรมต่างๆ ของหมู่คณะ หรือองค์กรต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามนโยบาย (Policy) และวัตถุประสงค์ (Purposes/Objectives) ขององค์กรนั้นๆ ด้วยดี มีประสิทธิภาพ (Efficiency)^{๖๒}

พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) กล่าวว่า ผู้บริหารงานที่ดีจะต้องมีวิธีการบริหารงานที่จะทำให้ชนะใจลูกน้อง ธรรมะสำหรับผู้บริหารงาน คือ จะต้องมีความหนักแน่นมั่นคง และสามารถเป็นเสาหลักในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ลูกน้องได้ มีความสามารถในการแบ่งงานให้ลูกน้องทำตามความชำนาญของแต่ละบุคคลและรู้จักกระจายอำนาจให้แก่ลูกน้องได้ช่วยแบ่งเบาภาระของตนเอง ดังนั้นผู้บริหารงานที่ดีจึงเป็นผู้ที่คอยดูแลภาพรวมในการทำงานของบุคคลในองค์กร^{๖๓}

^{๖๑} พระธรรมวรนายก (โสภาส นิรุตติเมธี), **ธรรมปริทัศน์ “๔๖”**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๗๓.

^{๖๒} พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงคโล), **การบริหารวัด**, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๕๑), หน้า ๒๖.

^{๖๓} พระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี), **คนสำราญงานสำเร็จ**, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐), หน้า ๒๕-๓๒.

พุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า การศึกษา คือ การทำให้มนุษย์เป็นผู้ถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งสติปัญญา มีวิชาชีพและมนุษยธรรมตลอดถึงการกำจัด ราคะ โทสะ และโมหะ^{๖๔}

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต) ให้นิยามความหมายคำว่า การศึกษา หรือ ศึกษา แปลว่า การฝึกฝนพัฒนาคน การฝึกฝนพัฒนาคนนั้น อิงอาศัยความเชื่อที่ว่า มนุษย์มีศักยภาพที่พัฒนาได้ หรือว่า มนุษย์เป็นสัตว์ที่ประเสริฐได้ด้วยการฝึกฝนพัฒนา เมื่อฝึกฝนพัฒนาด้วยไตรสิกขาให้ดำเนินชีวิตตามแนววิถีแล้ว ในที่สุดก็บรรลุจุดหมายแห่งชีวิตที่ดั่งงาม เป็นสัตว์ที่ประเสริฐ มีคุณสมบัติที่สมบูรณ์ มีทั้งปัญญาหยั่งรู้สัจธรรม ดำเนินชีวิตด้วยสันติสุข กล่าวไว้ว่า พระพุทธศาสนานั้นเป็นศาสนาแห่งการศึกษาเรื่องของพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องของการศึกษาทั้งสิ้น^{๖๕}

พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ) กล่าวว่า การศาสนศึกษา หมายถึง การศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนาของบรรพชิตและคฤหัสถ์ หรือการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติสัทธรรม ซึ่งเป็นหนึ่งในสัทธรรม ๓ ของบรรพชิตและคฤหัสถ์ แต่ในปัจจุบัน พระปริยัติสัทธรรมนั้นเรียกสั้นๆ ว่า “พระปริยัติธรรม”^{๖๖}

สมบูรณ์ พรธรรณภาพ กล่าวว่า การศึกษา หมายถึง การอบรมสั่งสอน การให้ความรู้หรือการเสาะแสวงหาความรู้โดยอาศัยการอบรมสั่งสอน หรือโดยอาศัยฝึกหัดภายใต้คำแนะนำของครู หรือความหมายตามภาษาอังกฤษ ได้แก่ การศึกษาคือการพัฒนาสมรรถภาพด้านต่างๆ ของบุคคลให้มีความเจริญงอกงามสูงสุดสำหรับให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม^{๖๗}

สมศักดิ์ บุญปู กล่าวว่า การศึกษานั้น ได้มีมาพร้อมๆ กับมนุษย์ที่ได้อุบัติขึ้นมาในโลกโดยรู้จักการแก้ปัญหา รู้จัก รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ตลอดทั้งแก้ปัญหาขัดแย้งด้วยเหตุและผล รู้จักสำนึกและเข้าใจ ในคุณค่าของสิ่งที่เป็นามธรรมและรูปธรรมที่ปรากฏให้เราได้เรียนรู้ในแง่ต่าง ๆ ตลอดทั้ง สิ่งแวดล้อมสมัยนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาหรือการค้นคว้าทำให้รับรู้เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน และสามารถรู้และคาดการณ์ล่วงหน้าในอนาคตได้ นอกจากนั้น การศึกษาไม่ว่าจะเป็นคติโลกหรือคติธรรม ย่อมเป็นเหตุปัจจัยยกระดับฐานะของตนเองให้สูงขึ้น กว่าที่

^{๖๔} พุทธทาสภิกขุ, เป้าหมายของการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสียงเสียง, ม.ป.ป.), หน้า ๔-๕.

^{๖๕} พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต), ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา, (มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๒), หน้า ๔๖.

^{๖๖} พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ), คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๔๐), หน้า ๘๘ – ๘๙.

^{๖๗} สมบูรณ์ พรธรรณภาพ, ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔), หน้า ๒.

เป็นอยู่ในปัจจุบันด้วย ในที่นี้จะมุ่งถึงเฉพาะการศึกษาทางศีลธรรมหรือศึกษาการพัฒนาการ ศึกษาคณะสงฆ์ไทยว่าเป็นมาอย่างไร^{๖๘}

บุญแสน ตริเศรษฐ์ กล่าวว่า การศึกษา คือ กระบวนการกำจัดวิชาสำหรับมนุษย์ เป็นการนำความกระจ่างสู่จิตและทำให้เกิดปัญญา^{๖๙}

ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ กล่าวว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่^{๗๐}

สรุปได้ว่า การศึกษา คือ การฝึกฝนพัฒนาคน ด้วยการอบรมสั่งสอน การให้ความรู้หรือการเสาะแสวงหาความรู้โดยอาศัยการอบรมสั่งสอน ตามหลักของไตรสิกขา ผ่านกระบวนการเรียนเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม

๒.๒.๒ องค์ประกอบของการศึกษา

กมล สดประเสริฐ ให้ความเห็นว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาอาจแบ่งได้เป็นสองส่วนคือ (๑) ส่วนที่เป็นองค์ประกอบมาจากตัวเด็กและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับเด็ก เช่น ผู้ปกครอง สภาพเศรษฐกิจและสังคม พฤติกรรมพื้นฐานทางความรู้ (cognitive entry behavior) สติปัญญาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเด็ก (๒) ส่วนที่เป็นองค์ประกอบมาจากการบริหารการเรียนการสอน พัฒนารั้วพยาบาลในโรงเรียนมีความจำเป็นยิ่งที่ต้องใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือ หากพิจารณาถึงการจัดการศึกษาในเชิงระบบ ซึ่งประกอบด้วย ตัวบ่อน กระบวน และผลลัพธ์ แล้วสิ่งที่บ่งชี้ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษานั้นมีหลายตัว แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลลัพธ์ตัวหนึ่ง และเป็นผลลัพธ์ตัวแรกที่ต้องคำนึงถึงในแง่ของประสิทธิภาพ^{๗๑}

ภรณ์ กิรบุตร ได้มีการประเมินประสิทธิผลขององค์การจะต้องอาศัยหลักเกณฑ์ หรือตัวชี้วัดความสำเร็จเป็นแนวทางในการประเมิน ซึ่งอาจแยกแนวทางในการประเมินได้ ดังนี้^{๗๒}

^{๖๘} สมศักดิ์ บุญบุ, การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย, เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔, http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=731&articlegroup_id=157.

^{๖๙} บุญแสน ตริวิเศรษฐ์, “การศึกษาคือปัญญาของสังคม”, มติชนรายวัน, (๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑) : ๕.

^{๗๐} ภาวิตา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ ไตวันะบุตร, หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๖.

^{๗๑} กมล สดประเสริฐ, “คุณภาพการศึกษา”, วิทยจารย์ ๗๖, (ก.ค.-ก.ย. ๒๕๒๐) : ๓๒-๓๕.

^{๗๒} ภรณ์ กิรบุตร, การประเมินขององค์การ, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙), หน้า ๕๙.

๑. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของเป้าหมาย (Goal Model of Organizational Effective) เป็นการพิจารณาว่าองค์การจะมีประสิทธิผลหรือไม่นั้น ขึ้นกับผลที่ได้รับว่าบรรลุ เป้าหมาย องค์การหรือไม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือเป็นการใช้เป้าหมายขององค์การเป็นเกณฑ์ ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์อันใดอันหนึ่งในการพิจารณาประสิทธิผลขององค์การ เช่น วัดจากความสามารถในการผลิต วัดจากผลกำไร เช่น ไพรซ์ (Price) ได้เสนอข้อสรุป (propositions) ขององค์การที่มีประสิทธิผลและกำหนดให้เป็นระดับของการบรรลุเป้าหมาย

๒. การประเมินประสิทธิผลในแง่ของระบบ - ทรัพยากร (The system resource model of organizational effectiveness) เป็นการประเมินโดยพิจารณาความสามารถขององค์การในการแสวงหาประโยชน์จากสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการ อันจะทำให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ เช่น ซีชอร์ แลย์ชแมน (Seashore and Yuchtman) ให้ความหมายของประสิทธิผลขององค์การว่าความสามารถขององค์การที่จะนำทรัพยากรที่มีจำกัดและมีคุณค่าจากสภาพแวดล้อมมาใช้ประโยชน์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการขององค์การ

๓. การประเมินประสิทธิผลโดยใช้หลายเกณฑ์ (The Multiple Criteria of Effective) เป็นการวิเคราะห์ประสิทธิผลขององค์การโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างในการประเมิน ซึ่งพิจารณาจากตัวแปรหลักที่อาจมีผลต่อความสำเร็จขององค์การและพยายามแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน แคพโล (Caplow) เสนอว่า ประสิทธิผลขององค์การควรวัดจากตัวแปร ๔ ตัวด้วยกัน คือ ๑) ความมั่นคง หมายถึงความสามารถในการรักษาโครงการขององค์การไว้ ๒) ความผสมผสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ๓) ความสมัครใจ หมายถึงความสามารถในการจัดให้มีการมีความพึงพอใจสำหรับสมาชิก ๔) ความสำเร็จหรือผลรวมของกิจกรรมขององค์การ

๒.๒.๓ กระบวนการบริหารการศึกษา

จากหลักการบริหารทั่วไป ๑๔ ข้อของ Fayol ทำให้ต่อมา Luther Gulick ได้นำมาปรับต่อยอดเป็นที่รู้จักกันดีในตัวย่อที่ว่า “POSDCoRB” กลายเป็นคัมภีร์ของการจัดองค์การในต้นยุคของศาสตร์การบริหารซึ่งตัวย่อแต่ละตัวมีความหมายดังนี้

- P – Planning หมายถึง การวางแผน
- O – Organizing หมายถึง การจัดองค์การ
- S – Staffing หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน
- D – Directing หมายถึง การสั่งการ
- Co – Coordinating หมายถึง ความร่วมมือ
- R – Reporting หมายถึง การรายงาน
- B – Budgeting หมายถึง งบประมาณ

ความหมายของทฤษฎีและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา

ทฤษฎี หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็น เซต (Set) ของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนาและอธิบายพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์การทางการศึกษา อย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อย ๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏทั่วไปและชี้แนะการวิจัย

ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา^{๗๓}

ระยะที่ ๑ ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๗ – ๑๙๔๕ ยุคนี้ทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น ๓ กลุ่มดังนี้

๑. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์คือ จัดการบริหารธุรกิจหรือโรงงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เจ้าของตำรับ “The one best way” คือประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ ๓ อย่างคือ

- ๑.๑ เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)
- ๑.๒ ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)
- ๑.๓ หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้างงาน(จ่ายเงิน)บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์สรุปง่ายๆประกอบด้วย ๓ หลักการดังนี้

๑. การแบ่งงาน (Division of Labors)
๒. การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน (Hierarchy)
๓. การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ (Incentive payment)

๒. กลุ่มการบริหารจัดการ(Administration Management) หรือ ทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงานร่วมกับ

^{๗๓} ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, และวิบูลย์ ไตวณะบุตร, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐.

วิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน “จิตวิทยา” ^{๗๔} ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป ๑๔ ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้

๒.๑ หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือการแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง

๒.๒ หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด

๒.๓ หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command)

๒.๔ หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of control) ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ ๖ คนที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด

๒.๕ การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง

๒.๖ หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุด คือ ไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาวหลายระดับมากเกินไป

๒.๗ หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ (Line and Staff Division)

๓. ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ(Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย

๓.๑ หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย

๓.๒ การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบ ที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์

๓.๓ การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง

๓.๔ การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว

๓.๕ มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้าน ข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่า ระบบ “Red tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ ๒ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๕ – ๑๙๕๘ ^{๗๕} ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) Follette ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาคัดแย้ง (Conflict) ไว้ ๓ แนวทางดังนี้

^{๗๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๗.

^{๗๕} อ้างแล้ว, หน้า ๑๐.

๑. Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสยบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ ไม่คืนัก
 ๒. Compromise คือ คนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม
 ๓. Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง ๒ ทาง (ชนะ ชนะ)
- นอกจากนี้ Follette ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร” ^{๗๖}

การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น(Hawthon Experiment) ที่ เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาทดลองของเมโยและคณะ พอสรุปได้ดังนี้

๑. คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน
๒. เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน
๓. การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพคับที่อยู่ได้คับใจอยู่ยาก

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่อง จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษย์สัมพันธ์”*

ระยะที่ ๓ ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๘ – ปัจจุบัน ^{๗๗} ยุคการใช้ทฤษฎีการบริหาร(Administrative Theory)หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายๆคนได้แสดงไว้ดังต่อไปนี้

๑. เซสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard) เขียนหนังสือชื่อ The Function of The Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหารโดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสมดุลกัน

๒. ทฤษฎีของมาสโลว์ ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow – Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพ – นับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self actualization) คือมีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้นต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

^{๗๖} อ้างแล้ว, หน้า ๒๕.

^{๗๗} อ้างแล้ว, หน้า ๑๑.

๓. ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของแมคกรีกอร์ (Douglas MC Gregor Theory X, Theory Y) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้

๑. คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ
๒. คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้การสั่ง
๓. คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร
๔. คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง
๕. คนมักโกง และหลอกง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุ เป็นเครื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีข้อนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้

๑. คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน
๒. คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้
๓. คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง
๔. คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

๔. อุชิ (Ouchi) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) (William G. Ouchi) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (U of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X , Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีหลักเกณฑ์ที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหารจึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร

สรุปเพื่ออ้อมหอมสองทฤษฎี มีองค์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการคือ

๑. การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ
๒. การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา
๔. การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติและความคิดเห็น

ทัศนคติของมนุษย์ได้รับความสนใจศึกษาจากนักวิชาการมาช้านาน โดยเฉพาะกลุ่มนักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยา เพราะทัศนคติเป็นเหมือนแนวโน้มที่จะบอกทิศทางการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละคนและช่วยให้สามารถกำหนดหรือทำนายพฤติกรรมได้ในระดับหนึ่ง

ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง แนวโน้มที่บุคคลได้รับ หรือเรียนรู้มาและเป็นแบบอย่างในการแสดงปฏิกิริยาสนับสนุนหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อบางสิ่งบางอย่างหรือต่อบุคคลบางคน ทัศนคตินี้ เห็นได้จากพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นแบบเข้าสู่ (Approach) หรือถอนตัวออก (Withdrawal) ก็ได้^{๗๘}

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคล ที่มีต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์และอื่นๆ รวมทั้งท่าทีที่แสดงออกที่บ่งถึงสภาพของจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง^{๗๙}

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ ให้ความหมายไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความรู้สึกของบุคคลที่ได้ จากการเรียนรู้และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ใน ๒ ลักษณะ คือ พร้อมที่จะเข้าหาเมื่อเกิดความรู้สึกชอบเป็นทัศนคติที่ดีหรือบวก พร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบเป็นทัศนคติที่ไม่ดีหรือทางลบ^{๘๐}

สรุป ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือได้รับจากประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม ถ้ามีทัศนคติที่ดี ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งได้และเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ลักษณะของทัศนคติ

ทัศนคติ เป็นเรื่องของอารมณ์ความรู้สึก การตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยเห็นได้จากการที่นักวิชาการได้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าทัศนคติ มีลักษณะสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ^{๘๑}

^{๗๘} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย, (กรุงเทพมหานคร : บริษัททุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๓๓.

^{๗๙} ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัฒนา, ๒๕๒๖), หน้า ๑.

^{๘๐} กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๓), หน้า ๑๗๒.

^{๘๑} จิตยา สุวรรณะชญ, สังคมวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๗๙.

๑. ทศนคติ เป็นสภาวะก่อนที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ หรือจะเรียกว่าเป็นสภาวะพร้อมที่จะมีพฤติกรรมจริง

๒. ทศนคติ จะมีความคงตัวอยู่ในช่วงระยะเวลา แต่ไม่ได้หมายความว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๓. ทศนคติ เป็นตัวแปรแฝงที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิด ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึกตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งหมายความว่าไปถึงการกำหนดทิศทางของพฤติกรรมจริงด้วย

นวม สงวนทรัพย์ กล่าวว่า ทศนคติ มีลักษณะสำคัญ ๓ ประการ คือ^{๘๒}

๑. ทศนคติ คือ ความพร้อมทางจิตหรือระบบประสาท กล่าวอีกนัยหนึ่ง ทศนคติ คือการแสดงออกแห่งภาพทางสมอง ทางจิตเกี่ยวกับวัตถุ ปัจเจกชนและสถานการณ์ต่างๆ

๒. ทศนคติ มีใช้สิ่งติดมาแต่กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์

๓. ทศนคติ ทำหน้าที่กระตุ้นหรือรื้อให้บุคคลประพฤติดีหรือแสดงปฏิกิริยาในอาการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อปัจเจกชน วัตถุหรือสถานการณ์ต่างๆ

ทศนคติ มีลักษณะเป็นระดับความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อกันกับวัตถุทางจิตวิทยา (Psychological object) คำว่า วัตถุทางจิตวิทยา มีความหมายอันอาจใช้กับ ศาสนา ระบบการเมือง กลุ่มคน เป็นต้น จุดเริ่มต้นของทศนคติ อาจเห็นได้จากปฏิกิริยาโต้ตอบง่าย ๆ ในการชอบหรือไม่ชอบ หรือถอยห่าง ทศนคติ จึงเป็นลักษณะนามธรรมส่งผลสะท้อนมาสู่พฤติกรรม ของมนุษย์

ดังนั้น พฤติกรรมของมนุษย์ คือการแสดงออกของทศนคติของเขา ซึ่งได้รับมา จากประสบการณ์ ความรู้ ความคิด ความเชื่อ การเรียนรู้รวมเป็นภูมิหลัง (Background) ของบุคคลคนหนึ่ง^{๘๓}

วาสนา ประवालพฤษ ได้สรุปลักษณะสำคัญของทศนคติไว้ ดังนี้^{๘๔}

๑. ทศนคติ เป็นการเตรียมความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งนั้นๆ ซึ่งเป็นการเตรียมภายในจิตใจมากกว่าภายนอกที่จะสังเกตเห็นได้

๒. ทศนคติ เป็นสภาวะตอบสนองของบุคคลที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งต่างๆ นั้นมีลักษณะที่ซับซ้อน ทั้งนี้จะเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับอารมณ์ด้วย

^{๘๒} นวม สงวนทรัพย์, พันเอก(พิเศษ), สารัตถจิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์, ๒๕๓๕), หน้า ๗๗.

^{๘๓} สมปราษฎย์ จอมเทศ, ทฤษฎีและมนุษย์พฤติกรรมในองค์กร, (คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕), หน้า ๔๑-๔๒.

^{๘๔} วาสนา ประवालพฤษ, ทศนคติของแง่จิตวิทยาในการวัดผล, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา, ๒๕๒๔), หน้า ๕.

๓. ทศนคติ ไม่ใช่พฤติกรรม แต่เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทศนคติได้

๔. ทศนคติ ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสร้างเครื่องมือวัดพฤติกรรม ที่แสดงออกมาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำนายหรืออธิบายทศนคติได้

๕. ทศนคติ มีความคงที่และแน่นอนพอสมควร แต่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ทศนคติ เป็นลักษณะที่เกิดจากบุคคลโดยผ่านการเรียนรู้มานานนับตั้งแต่เด็ก ประสบการณ์ทั้งหมดที่ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อมจะมีอิทธิพลทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ยอมรับหรือปฏิเสธ ตามความคิดเห็นของแต่ละบุคคล สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามวัย

จากลักษณะดังกล่าวทศนคติ จึงเป็นนามธรรมและเป็นส่วนที่ทำให้เกิดการแสดงออกทางด้านการปฏิบัติ แต่ทศนคติ มีไช้แรงจูงใจ (Motive) และแรงขับ (Drive) หากแต่เป็นสภาพ แห่งความพร้อมที่จะได้ตอบและแสดงให้ทราบถึงแนวทางการตอบสนองของบุคคลต่อสิ่งเร้า^{๘๕}

ทศนคติ จะครอบคลุมเกี่ยวกับการประเมินค่าหรือความรู้สึกเกี่ยวกับอารมณ์เป็นการรวบรวมความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อและความจริงรวมทั้งความรู้สึก ที่เรียกว่า เป็นการประเมินค่า ทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งทั้งหมดจะเกี่ยวพันถึงกันและจะบรรยายให้ทราบถึงจุดแกนกลางของวัตถุนั้นๆ ความรู้และความรู้สึกเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น^{๘๖}

สรุปว่า ทศนคติ มีไช้สิ่งติดมาแต่กำเนิด หากเป็นการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นสภาวะก่อนที่จะมีพฤติกรรมได้ตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะชอบก็เข้าหาไม่ชอบ ก็ถอยห่างมีความคงที่และแน่นอนพอสมควรแต่อาจเปลี่ยนแปลงได้

องค์ประกอบของทศนคติ

ทศนคติ ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ ประการ คือ^{๘๗}

๑. ส่วนของความรู้สึก (Affective Component) หมายถึง บรรดาความรู้สึกที่ชอบไม่ชอบ รักเกลียดหรือกลัวซึ่งเป็นเรื่องของอารมณ์ของบุคคล

๒. ส่วนของสติและเหตุผล (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลของบุคคลในการจำแนกแยกแยะความแตกต่าง ตลอดจนผลต่อเนื่อง ผลได้ ผลเสีย ถ้าจะพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ก็คือ การที่บุคคลสามารถนำเอาคุณค่าทางสังคมที่ได้รับการอบรมถ่ายทอดมาใช้ ในการวิเคราะห์พิจารณาประกอบเหตุผลของการที่ตนประเมิน

๓. ส่วนของแบบพฤติกรรม (Behavioral Component) หมายถึง แนวโน้มในอันที่จะมีพฤติกรรม (Action Tendency) เป็นส่วนที่บุคคลพร้อมจะมีปฏิกิริยาแสดงออกต่อเหตุการณ์ หรือสิ่ง

^{๘๕} ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, หน้า ๑.

^{๘๖} โสภ ฐิตกุลชัย, จิตวิทยาสังคมประยุกต์, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๑๕.

^{๘๗} จิตยา สุวรรณะขม, สังคมวิทยา, หน้า ๗๙.

ใดสิ่งหนึ่ง แนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมจะมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับส่วนของความรู้สึกและส่วนของสติและเหตุผล

องค์ประกอบของทัศนคติที่แยกเป็น ๓ อย่างข้างต้น สามารถแยกได้ในทางวิชาการ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา แต่ในข้อเท็จจริงเป็นการยากที่จะแยกให้เห็นได้อย่างชัดเจน เพราะมีความสัมพันธ์กันและซ้อนทับกันอย่างแยกไม่ออก และบางทีองค์ประกอบทั้ง ๓ ยังมีความเข้มข้นแตกต่างกันออกไป

การเกิดของทัศนคติ

ทัศนคติ เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติดังต่อไปนี้^{๘๘}

๑. วัฒนธรรม (Culture) มีอิทธิพลต่อชีวิตของทุกๆ คนตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย
๒. ครอบครัว (Family) เป็นแหล่งแรกในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จึงมีอิทธิพลมากที่สุด ในการสร้างทัศนคติให้แก่เด็ก
๓. กลุ่มเพื่อน (Social Group) เด็กที่จากพ่อแม่มาอยู่กับกลุ่มเพื่อนตั้งแต่เด็กๆ จะได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมาก เพราะเด็กต้องการการยอมรับ คำแนะนำและความช่วยเหลือ จากเพื่อน
๔. บุคลิกภาพ (Personality) บุคคลที่มีบุคลิกภาพต่างกัน เช่น พวกชอบสังคม พวกเกลียดสังคม จะมีทัศนคติไม่เหมือนกัน

สงวน สุทธิเลิศอรุณ กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดทัศนคติ ๕ ประการ คือ^{๘๙}

๑. กระบวนการเรียนรู้ (Socialization) จากโรงเรียน บ้าน วัด สถาบันหรือแหล่งชุมชนอันเกี่ยวกับประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อต่างๆ
๒. การเลียนแบบ จากบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเราโดยตรง ที่เรียกว่า “ตัวแบบ”
๓. อิทธิพลของกลุ่มที่เราเข้าร่วมอยู่ อาจเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ก็ตาม ที่ความเห็นของสมาชิกข้างมาก สามารถจูงใจเราให้เปลี่ยนทัศนคติตามไปด้วย
๔. การสรุปตีความจากลักษณะบุคคลที่ปรากฏให้เห็น (Stereotype) เป็นปัจจัยให้ชอบหรือไม่ชอบสิ่งที่เกี่ยวข้องได้ เช่น เรียนวิชาที่ตัวเองชอบกับอาจารย์คนใหม่ซึ่งมีบุคลิกแตกต่างจากคนเดิม ความรู้สึกไม่ชอบอาจารย์คนใหม่ ทำให้มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชานั้น ในภายหลังได้
๕. ความบกพร่องในบุคลิกภาพและการปรับตัว ทำให้บุคคลนั้นๆ ถือว่าเป็นปมด้อย ของตัวจนเกิดทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งที่เกี่ยวข้อง

^{๘๘} สุชา จันทรเอน, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔), หน้า ๘๓.

^{๘๙} สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ, จิตวิทยาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒), หน้า

สรุปว่า ทักษะเกิดขึ้นจากประสบการณ์เฉพาะอย่างหรือกระบวนการของการเรียนรู้ วัฒนธรรม ครอบครัว องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน กลุ่มเพื่อนหรืออิทธิพลของกลุ่ม ที่เราเข้าร่วมอยู่ สิ่งที่เป็นตัวแบบ การสรุปตีความจากลักษณะบุคคลที่ปรากฏให้เห็นตลอดถึงบุคลิกภาพส่วนบุคคล

การเกิดทัศนคติ เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และประสบการณ์ ตามวัฒนธรรมและกลุ่ม ที่บุคคลนั้นๆ เกี่ยวข้องอยู่ เมื่อมองการเกิดให้สัมพันธ์กับองค์ประกอบของทัศนคติ จะช่วยให้มองเห็นความชัดเจนยิ่งขึ้นคือ^{๙๐}

๑. การเกิดทัศนคติทางด้าน Cognitive Component เกิดจากการแบ่งกลุ่มของสิ่ง ที่ผ่านเข้ามาจากภายนอก เพื่อให้เกิดความง่ายในการให้ความหมายหรือความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นโดยรวม สิ่งที่เหมาะสมเข้าด้วยกัน (Categorization) เช่น เชื่อว่า ชาวเม็กซิกันสกปรกหรือขี้เกียจ จึงมีอิทธิพลให้ชาวผิวขาวไม่จ้างพวกเม็กซิกันเข้าทำงาน

๒. การเกิดทัศนคติทางด้าน (Affective Component) เกิดจากความรู้สึกหรืออารมณ์ ที่เป็นไปในด้านบวกหรือลบ ที่เกี่ยวข้องกับภาวการณ์ที่มาเรา

๓. การเกิดทัศนคติทางด้าน (Behavioral Component) บรรทัดฐานของสังคม มีอิทธิพลต่อการเกิดทัศนคติด้านนี้มาก เด็กๆ ถูกพ่อแม่อนุญาตให้ทำและห้ามทำในบางสิ่ง ดังนั้นบรรทัดฐานของสังคมเหล่านี้จะควบคุมการประพฤติปฏิบัติหรือการแสดงออกของแต่ละบุคคล

กาญจนา คำสุวรรณ และคณะ ได้กล่าวถึงการเกิดทัศนคติว่าเกิดจาก^{๙๑}

๑. อบรมเลี้ยงดู เด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมีใจเลื่อมใส นับถือศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็น ได้ปฏิบัติทางด้านพระพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน

๒. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจ ซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว

๓. การรับเอาทัศนคติเดิมของผู้ที่มีอยู่แล้วมาเป็นทัศนคติของตนเอง เช่น เมื่อเป็นนิสิตใหม่ของมหาวิทยาลัย เรามักจะรับเอาทัศนคติต่างๆ จากนิสิตเก่า

๔. เกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละคน เช่น บางคนที่มีมองโลกในแง่ร้าย

๕. เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งให้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและอารมณ์

๖. วามต้องการที่จะให้สมปรารถนาทำให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งอื่นๆ เช่น คนไข้มีทัศนคติที่ดีต่อหมอเพราะหมอเป็นผู้ที่รักษาเขาให้หายได้

สรุปว่า ทัศนคติของบุคคลเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ วัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล เหตุการณ์ที่ประทับใจ รวมทั้งอิทธิพลของสื่อมวลชน

^{๙๐} ประภาพร ทรัพย์ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, หน้า ๘๙-๙๑.

^{๙๑} กาญจนา คำสุวรรณและคณะ, จิตวิทยาเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิเวก, ๒๕๒๔), หน้า ๘๑.

ความหมายของความคิดเห็น

ทิพย์วรรณ มณีไกรสอน ได้กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นเรื่องความรู้สึกรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของบุคคลนั้นๆ ซึ่งสามารถแสดงออกได้หลายด้านและความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริงและเจตคติของบุคคลไม่สามารถตัดสินได้ว่าถูกหรือผิด อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้^{๙๒}

สวาท ชลพล ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้านความรู้หรือความเชื่อที่นำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ เป็นพื้นฐานในการแสดงออก เป็นการแสดงออกโดยไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัว แต่จะขึ้นอยู่กับพิจารณาตัดสินใจสิ่งนั้นๆ และ ลงความคิดเห็นออกมาตามที่แต่ละบุคคลได้คิดไว้การศึกษาครั้งนี้จะเปิดโอกาสให้เกษตรกร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นซึ่งได้แก่ ความคิดเห็นด้านบุคคล ความคิดเห็นด้านการดำเนินงาน ความรู้และความเข้าใจที่จะนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับการปลูกกระเจี๊ยบ เพื่อการส่งออกโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์และปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ^{๙๓}

การวัดความคิดเห็น

วิธีการวัดความคิดเห็นของบุคคลว่าสามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งวิธีที่ใช้กันโดยทั่วไป คือการตอบแบบสอบถาม วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นก็คือ การแสดงให้เห็นถึง ร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้ทราบว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะ เช่นไรการที่จะให้ใครก็ตามออกความคิดเห็นควรถามต่อหน้า (Face to Face) ถ้าจะใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความ ที่กำหนดให้

นพมาศ อีระเวคิน ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า “ความคิดเห็นนั้นถูกจัดว่าเป็นส่วนที่มนุษย์ได้แสดงออกมาโดยการพูดหรือการเขียน มนุษย์นั้นจะพูดจากใจจริง พูดตามสังคม หรือพูดเพื่อเอาใจผู้ฟังก็ตาม แต่เมื่อพูดหรือเขียนไปแล้วก็ทำให้เกิดผลได้ คนส่วนใหญ่มักจะถือว่าสิ่งที่มนุษย์

^{๙๒} ทิพย์วรรณ มณีไกรสอน, “ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ต่อการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

^{๙๓} สวาท ชลพล, อ้างในรำไพ ทิการมล, “ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอพยพ เนื่องจากการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ : กรณีศึกษาประชาชนตำบลสบป่าด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๕).

แสดงออกมานั้น เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความในใจ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นที่นิยมกันมา ทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยที่ได้จัดให้มีการสำรวจประชามติ เพื่อทราบความคิดเห็น^{๙๔}

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความพร้อม (Readiness) เป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ซึ่ง Dollard and Miller กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากปัจจัยดังนี้

๑. แรงขับ (Drive) แรงขับปฐมภูมิ (Primary Drive) เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นได้จากภายนอก เช่น ความหิว ฯลฯ แรงขับทุติยภูมิ (Secondary Drive) เป็นสิ่งแสดงความต้องการภายในเช่น การต้องการความมั่นใจ ฯลฯ

๒. สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปฏิกิริยาโต้ตอบ เกิดทั้งภายในและภายนอกการตอบสนองต่อสิ่งใดๆ ก็ตาม

๓. การตอบสนอง (Response) อาการที่แสดงออกมาเนื่องจากสิ่งเร้า

๔. สิ่งเสริมแรง (Reinforcement) เช่น การได้รับสิ่งตอบแทน ก็มีผลในการเรียนรู้ เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง

มนัส สุวรรณ ได้กล่าวถึงความพร้อมที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความตระหนักแก่ผู้ที่จะรับกิจกรรมของโครงการใดๆ มี ๒ ลักษณะคือ^{๙๕}

๑. ความพร้อมภายนอก หมายถึง ความพร้อมทางเศรษฐกิจ คือ เป็นความสามารถที่จะรับภาระค่าใช้จ่ายอันอาจเกิดจากการมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม

๒. ความพร้อมภายในมีหลายประการ คือ ความพร้อมของระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของผู้รับกิจกรรม ส่วนความสามารถที่จะรับ กลับเป็นความพร้อมทางสติปัญญา ซึ่งในแต่ละคนไม่เท่าเทียมกัน ความพร้อมทางร่างกายเป็นความพร้อมทางกายภาพและความพร้อมทางทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ที่จะรับกิจกรรมใดๆ ของโครงการเป็นไปในทางที่ดีก็ถือว่าพร้อมที่จะรับ

สรุปว่า ความคิดเห็นของบุคคลเกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้และประสบการณ์ วัฒนธรรม ครอบครัว กลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล เหตุการณ์ที่ประทับใจรวมทั้งอิทธิพลของสื่อมวลชน

^{๙๔} นพมาศ อีระเวคิน, จิตวิทยาสังคมกับชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๙๕} มนัส สุวรรณ, อังโน ศราวุธ เตละวานิชย์, “ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออก ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑).

๒.๔ หลักธรรมสำหรับการบริหารงานวิชาการ

จากการศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” พบว่า มีหลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารและครูใช้ในการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน ดังนี้

หลักการบริหารเชิงพุทธศาสตร์ เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่า มากกว่าสองพันห้าร้อยกว่าปี ในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคทุนนิยมในปัจจุบัน การบริหารจัดการสมัยใหม่ ต่างก็กลับมาทบทวนบทบาททางวิชาการในการบริหารจัดการสมัยใหม่ว่า ยังคงเป็นแนวทางเดียวหรือไม่ ที่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จะต้องสนองตอบต่อระบบทุนนิยมที่เน้นการแข่งขัน และสร้างผลกำไร หรือการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว การบริหารจัดการสมัยใหม่ ยังขาดอะไรบางอย่างที่เป็นนามธรรมที่เกี่ยวกับมนุษย์ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงและมีผลกระทบต่อสังคมและองค์กร หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการบริหารจัดการมีอยู่มากมาย เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังทันสมัยอยู่จนถึงปัจจุบันและในอนาคต แต่ในที่นี้ จะได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบางประการ ได้แก่ หลักสัพพริสธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ในสัพพริสสูตร (พระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๓) อันเป็นแนวทางในการบริหารจัดการเชิงพุทธศาสตร์เพียง หลักธรรมหนึ่ง เพื่อประกอบการพิจารณาว่า หลักการบริหารเชิงพุทธศาสตร์มีได้ มุ่งหวังกำไร หรือการแข่งขัน เพียงอย่างเดียว แต่ได้บรรจุหลักการที่สร้างความยั่งยืน การไม่เบียดเบียน การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติ มีความเมตตาต่อกัน และรู้เท่าทันโลก โดยมีได้ปฏิเสธกระแสโลกาภิวัตน์ หรือระบบทุนนิยมในปัจจุบัน แต่ให้ยึดหลักการอยู่ร่วมกันและรู้เท่าทันโลก หลักสัพพริสธรรม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ มี ๗ ประการ คือ

๑. ฉัมมัญญตา (Knowing the Law, Knowing the Cause) ความเป็นผู้รู้จักเหตุ คือ รู้ความจริง รู้หลักการ รู้กฎเกณฑ์ รู้กฎแห่งธรรมได้ รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้จักหลักการที่จะทำให้ เกิดผล รวมความว่า การบริหารจัดการในองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รู้จักการวิเคราะห์ความจริงที่เกิดขึ้น ตาม ธรรมชาติ อันว่า “สิ่งทั้งหลายเกิดขึ้น ตั้งอยู่ดับไป เป็นธรรมดา “โดยพิจารณาหลักการและเกณฑ์แห่ง เหตุผลมาบริหารจัดการองค์กร

๒. อัตถัญญตา (Knowing the Meaning, Knowing the Purpose) ความเป็นผู้รู้จักผล หรือความมุ่งหมาย คือรู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ รู้จักผลที่เกิดขึ้น สืบเนื่อง จากการกระทำตามหลัก หมายถึง การบริหารงานองค์กรให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ และรู้จักประโยชน์ของ องค์กรที่นำไปสู่ความมั่นคง และไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อองค์กร ในที่นี้ก็หมายถึงการมีแผนงานที่ดี การ วางแผนทีวิเคราะห์ผลกระทบด้านต่าง ๆ

๓. อัตตัญญูตา (Knowing Oneself) ความเป็นผู้รู้จักตน คือ รู้จักเราว่าเรานั้น โดยฐานะ ภาวะเพศ ความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมเป็นอย่างไร และเท่าใด แล้วประพฤติให้เหมาะสม และ รู้จักที่จะปรับปรุงต่อไป ในที่นี้หมายถึง รู้จักองค์กรที่เราบริหารเป็นอย่างดีว่ามีจุดด้อย จุดแข็งอย่างไร มีขีดความสามารถอย่างไร และรู้จักการปรับปรุงองค์กรให้ทันต่อเหตุการณ์ที่มีผลกระทบ รวมทั้งการบริหาร ความแตกต่างที่จะทำให้องค์กรเป็นเลิศ มีประสิทธิภาพ และมั่นคงถาวร

๔. มัตตัญญูตา (Moderation, Knowing how to be temperate) ความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ความพอดีในการจ่ายโภคทรัพย์ ในที่นี้หมายถึงการบริหารการเงิน หรือการขยายกิจการ ต้องพิจารณาให้รู้จักประมาณในความเพียงพอขององค์กร ขีดความสามารถขององค์กร ขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร รวมทั้งการแข่งขันที่รอบคอบและรู้จักประมาณขีดความสามารถขององค์กร

๕. กาลัญญูตา (Knowing the Propertime) ความเป็นผู้รู้จักกาล คือ รู้กาลเวลา อันเหมาะสม และระยะเวลาในการประกอบกิจ ในที่นี้หมายถึง การบริหารจัดการ จะต้องมีความเข้าใจถึง ระยะเวลาที่เหมาะสม การสร้างโอกาสขององค์กรจะต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ในเวลานั้น ๆ ว่า ควรจะดำเนินการอย่างไร อะไรควรงด อะไรควรกระทำ เวลาใดควรขยายกิจการ หรือช่วงเวลาใดที่จะบริหารองค์กรให้ประสบผลสำเร็จต่อองค์กรมากที่สุด

๖. ปริสัณญูตา (Knowing the Assembly, Knowing the Society) ความเป็นผู้รู้จักชุมชน คือ รู้ரியากิจที่จะประพฤติต่อชุมชนนั้น ว่าควรจะดำเนินการอย่างไร การบริหารจัดการ จำเป็นต้องปฏิสัมพันธ์กับองค์กรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นพันธมิตร และคู่แข่ง การสร้างสรรค์ หรือการประสานงานกับชุมชน หรือกลุ่มบุคคลที่มีผลต่อองค์กร ก็คือเข้าถึง เข้าใจและพัฒนา เป็นการบริหารจัดการที่สร้างความสัมพันธ์ด้วยเมตตา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อชุมชน หรือสาธารณะชน จะเป็นภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

๗. ปุคคลัญญูตา (Knowing the individual, Knowing the different individuals) ความเป็นผู้รู้จักบุคคล คือ รู้จักความแตกต่างของบุคคลว่าโดยอัธยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม ตลอดจนรู้ในความสามารถของบุคคล และใช้มอบงานที่เหมาะสมให้การบริหารจัดการในการรู้บุคคล เปรียบเสมือนการพัฒนาและบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่จะต้องมีการพัฒนา และบริหารบุคคลในองค์กร ให้มีความรู้ความสามารถ และรักดีต่อองค์กร มีความสามัคคี สร้างความเป็นธรรม และเสมอภาคให้แก่บุคลากรในองค์กร รวมถึงการทำงานเป็นหมู่คณะ การติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ด้วยความเป็นมิตร ไมตรี รวมทั้งมีความจริงใจต่อกัน^{๙๖}

^{๙๖} ที.ปา.(ไทย) ๑๑/๓๓๐/๓๓๓ , ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๕๗/๔๐๐, อง. สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๘/๑๔๓., คูรายละเอียดใน พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๒๓, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิธรรมทานกุลลจิต, ๒๕๕๕), หน้า ๓๐๗.

๒) หลักสุจริต ๓

สุจริต เป็นหมวดธรรมที่สำคัญมากในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลได้พยายามเน้นในเรื่องของการโปร่งใสในการบริหารบ้านเมือง เพื่อให้บ้านเมืองสะอาด นั่นก็หมายความว่าบ้านเมืองจะต้องปราศจากการทุจริตคดโกง มีสินบน โดยการพยายามออกกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ ออกมาใช้ หลักธรรมข้อนี้ประกอบด้วย

๑) กายสุจริต เมื่อผู้นำมีการกระทำที่มีความสุจริตไม่โกงกิน บ้านเมืองก็มีความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาตามศักยภาพ เงินงบประมาณก็ถูกใช้ให้เกิดความคุ้มค่ามีการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มเม็ดเต็มหน่วย เมื่อผู้นำไม่ทุจริตคดโกง ลูกน้องก็ไม่กล้า ถ้าผู้นำทุจริตลูกน้องก็ทำตาม ซึ่งธรรมะข้อนี้มีความสำคัญต่อบ้านเมืองเป็นอย่างมาก

๒) วาจาสุจริต แม้ว่าอาจจะดูแล้วไม่น่าจะมีความสำคัญต่อการบริหารปกครอง แต่โดยความเป็นจริงแล้วมีความสำคัญเป็นอย่างมากในเรื่องของการใช้คำพูด เช่น การพูดโน้มน้าวจิตใจคน การพูดประสานคน การเจรจาต่อรอง งานด้านการทูต เป็นต้น

๓) มโนสุจริต มีคนกล่าวว่าจิตคิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น คนพูดอย่างไรก็ทำอย่างนั้น แม้บางครั้งการกระทำ-การพูด-การคิด อาจจะไม่ตรงกันเพราะความปิดบังของคน แต่โดยมากแล้วย่อมเป็นไปตามนัยดังกล่าว ดังนั้นในข้อนี้เป็นการแสดงออกมาทางความคิดเห็น ที่ผู้นำสูงสุดจะต้องแสดงให้เห็นได้ปกครองได้เห็น หรือที่เรียกว่าการแสดงวิสัยทัศน์ นั้นเอง^{๙๗}

๓) หลักอริปไตย ๓

เป็นหลักธรรมกว้างๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสเอาไว้เพื่อให้เป็นกรอบในการพิจารณาถึงแนวความคิดที่เน้นทิวหรือความคิดเห็นของตัวบุคคลเป็นหลัก ว่าเมื่อบุคคลเข้ามาบริหารงานแล้วมีทัศนะเกี่ยวกับอำนาจที่ดำรงอยู่อย่างไรบ้าง โดยใช้คำว่า อริปไตย ซึ่งหมายความว่าความเป็นใหญ่มีอยู่ ๓ ระดับด้วยกัน คือ

๑) อัตตาริปไตย (Autocracy) การถือตนเป็นใหญ่ เป็นแนวคิดของบุคคลที่ใช้อำนาจโดยยึดความคิดของตนเองเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงเสียงส่วนมาก มีแนวความคิดออกจะเผด็จการ

๒) โลกาธิปไตย การถือโลกเป็นใหญ่ เป็นแนวความคิดของบุคคลที่ใช้อำนาจโดยยึดความคิดของคนหมู่มากเป็นใหญ่ โดยใช้ที่ประชุมในการออกเสียงประชามติ มีแนวความคิดเป็นเหมือนประชาธิปไตย

๓) ธรรมาริปไตย การถือธรรมเป็นใหญ่ เป็นแนวความคิดของบุคคลที่ใช้อำนาจโดยยึดหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นหลัก กล่าวคือใช้ธรรมะนำการเมือง มีแนวคิดเป็นแบบธรรมาริปไตย^{๙๘}

^{๙๗} ที. ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๖๐, อัง. ตัก. (ไทย) ๒๐/๒/๑๔๑., เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๔.

^{๙๘} ที. ปา. (ไทย) ๑๑/๓๐๕/๒๗๔, อัง. ตัก. (ไทย) ๒๐/๔๐/๒๐๑., อ้างแล้ว, หน้า ๑๕๓.

๔) ธรรมคัมภีร์โลก ๒ อย่าง คือ

ที่เรียกว่า ธรรมฝ่ายขาว ได้แก่

๑. หิริ ความอายบาป

๒. โอตตัปปะ ความกลัวบาป

การบริหารงานต่างๆ นั้น ย่อมต้องอาศัยความรู้ ความสามารถหลากหลาย โดยเฉพาะความรู้ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ รวมถึงกระบวนการในการบริหารจัดการที่ดี การที่ผู้บริหารมีความรู้เรื่ององค์ประกอบและกระบวนการต่างๆ ได้ดีนั้น ก็ยังไม่แน่ว่าจะทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จได้

ดังนั้น ผู้บริหารที่ดีควรมีหลักธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ ธรรมคัมภีร์โลก ๒ อย่าง คือ หิริ ความอายบาป และ โอตตัปปะ ความกลัวบาป ที่กล่าวเช่นนี้ ก็เพราะว่า ผู้บริหารทั้งหลายก็ยังไม่พ้นจากความเป็นปุถุชน ยังมี ความโลภ ความโกรธ และความหลงอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยคุณธรรม ๒ อย่างนี้ เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและแนวทางที่วางไว้ ความโลภ ความโกรธ และความหลงนี้แหละเป็นเหตุหรือเป็นตัวการ ที่จะทำให้การบริหารงานต่างๆ ที่ตนรับผิดชอบ ล้มเหลว ไปไม่รอด ไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและแนวทางที่วางไว้ เพราะเหตุนี้ ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีคุณธรรม ๒ อย่างนี้มาช่วยส่งเสริมในการบริหารจัดการคือ

๑. หิริ ความอายบาป ได้แก่ ละอายต่อความชั่วทั้งหลาย ไม่กล้าที่จะทำความชั่วทั้งต่อหน้าและลับหลัง เกลียดความชั่วเหมือนกับเกลียดคูล ฉะนั้น ลักษณะของผู้บริหารที่มีความละอายต่อบาป นั้นจะเป็นดังนี้ คือ มีความรับผิดชอบสูง ขยันไม่ทอดธุระ ตั้งใจทำหน้าที่ มีความซื่อสัตย์สุจริตในงานที่ตนรับผิดชอบ ไม่มีอคติกับผู้ร่วมงาน และมีความสำนึกอยู่เสมอว่า ตนเป็นถึงระดับผู้บริหารควรที่จะละอายต่อความชั่วทั้งหลาย เช่น ความไม่รับผิดชอบ การคอร์รัปชัน การคดโกง ความมีอคติ คือมีความลำเอียงต่อผู้ร่วมงาน ต่อลูกน้องต่อผู้ใต้บังคับบัญชาของตนเป็นต้น และควรที่จะเอาใจใส่ดูแลกิจการงานที่ตนรับผิดชอบ รวมถึงมีความเป็นธรรมต่อผู้ร่วมงาน ต่อลูกน้อง ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาของตนด้วย

๒. โอตตัปปะ ความกลัวบาป ได้แก่ กลัวความชั่วทั้งหลาย ไม่กล้าที่จะทำความชั่วเพราะกลัวผลของความชั่วที่ตนทำนั้นจะมาถึงตนหรือสนองตน เหมือนกับคนกลัวถ่านไฟที่ร้อนไม่กล้าจับ เพราะกลัวความร้อนที่เกิดจากไฟ ฉะนั้น ลักษณะของผู้บริหารที่มี โอตตัปปะ คือ ไม่กล้าที่จะคอร์รัปชัน คดโกง ทรมานต่อองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนรับผิดชอบ แม้ว่ามีช่องทางที่จะทำได้ก็ตามและไม่กล้าที่จะตัดสินความผิดของผู้ร่วมงาน ของลูกน้อง ของผู้ใต้บังคับบัญชาตามอำเภอใจของตนได้ เพราะกลัวผลของความชั่ว คือ กลัวถูกตำหนิจากผู้อื่น กลัวเสียความเคารพศรัทธาจากผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา กลัวเสื่อมจากงาน เสื่อมจากยศ เสื่อมจากชื่อเสียงที่จะมาถึงตนเป็นต้น^{๙๙}

^{๙๙} อด.ทุก. (ไทย) ๒๐/๙/๖๓., อ้างแล้ว, หน้า ๖๑.

๕. อคติ ๔ อย่าง คือ

๑. ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ

๒. โทสาคติ ลำเอียงเพราะชัง

๓. โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง

๔. ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว^{๑๐๐}

ผู้บริหารที่ดีที่ฉลาด ย่อมไม่นำ อคติ คือความลำเอียง มาใช้ในการบริหารงาน เพราะเหตุว่า การบริหารงานด้วยอคติ ย่อมเป็นที่รังเกียจของผู้ร่วมงาน ของลูกน้องและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาของตน และบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารที่ดีต้องมีใจเป็นธรรม จะตัดสินสิ่งใด จะทำอะไรต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ชอบธรรมเป็นหลัก มิฉะนั้นแล้ว องค์กร หน่วยงาน หรือบริษัท ธุรกิจต่างๆ คงไปไม่รอด ผู้ร่วมงานอาจจะมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็น ๒ ฝ่าย ๓ ฝ่าย มีความแตกแยกเกิดขึ้นในองค์กร หน่วยงาน บุคคลในองค์กรไม่มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นเหตุทำให้การบริหารเป็นไปได้โดยยากลำบาก

ดังนั้น ผู้บริหารที่ดี และฉลาด ควรจะศึกษาเรียนรู้เรื่อง อคติ ทั้ง ๔ ประการนี้ให้ดีให้ลึกซึ้ง เพื่อนำมาปรับประยุกต์ใช้ให้ถูกต้องเหมาะสม เป็นไปโดยธรรม ปราศจากอคติ มีความรักผู้ร่วมงาน ลูกน้องและผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก ใครทำดีก็ชมส่งเสริม ใครทำไม่ดีก็ว่ากล่าวตักเตือน โดยสมควรแก่เหตุและผล

อคติ ทั้ง ๔ ประการ คือ

ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะชอบ เป็นธรรมดาที่สุด การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นหมู่คณะ ย่อมจะมีการกระทบกระทั่ง มีความชอบไม่ชอบเกิดขึ้น บางคนอาจจะทำงานไม่เก่ง ทำงานไม่ค่อยเป็น แต่มีความเป็นเลิศในด้านการประจบประแจงเจ้านาย คือ ประจบประแจงเก่ง เอาใจเจ้านายเป็น เหตุให้เจ้านายรักใคร่ ชอบพอใจเป็นพิเศษ ยิ่งไปกว่านั้น หากลูกน้องที่ตนชอบใจไม่มีคุณธรรมมักเป็นคนชอบอิจฉา ไม่ชอบใจใครก็นำเรื่องของคนคนนั้นมาตีไข่ใส่สี ให้เจ้านายฟัง ยุยงเจ้านายให้หาทางกำจัดออกไปให้พ้นเสีย ถ้าเจ้านายเป็นคนหูเบา ไม่หนักแน่น ไม่พิจารณาไตร่ตรองให้ดี ทำตามคำลูกน้องที่ตนชอบพอใจ ก็อาจสูญเสียคนดีมีความสามารถไปอย่างน่าเสียดาย ดังนั้น เจ้านายหรือผู้บริหารทั้งหลาย ต้องมีความหนักแน่นไม่เชื่อง่าย ฟังหูไว้หู ต้องแยกให้ออกว่า อันไหนเป็นเรื่องส่วนรวม อันไหนเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่เอาเรื่องส่วนรวมและส่วนตัวมารวมกัน แล้วประพฤติปฏิบัติต่อลูกน้องให้ถูกต้องเหมาะสมแก่เหตุและผล ให้เหมาะสมตามความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล

โทสาคติ ลำเอียงเพราะโกรธ ขอนี้ ผู้ที่เป็นผู้นำ ผู้ที่เป็นนักบริหาร ต้องเป็นผู้ที่มีความหนักแน่น ไม่วู่วามโกรธง่าย คนอยู่ร่วมกันเป็นหมู่มา อาจจะมีบ้างที่เกียจคร้าน ทำงานไม่เก่ง ไม่ไว ไม่คล่องแคล่วสนองงานไม่ทันใจเจ้านาย หรืออาจจะมีบ้างที่ชอบเอาไรต์เอาเปรียบคนอื่น อันเป็นเหตุให้การ

^{๑๐๐} อด.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๑๗/๒๙, อ้างแล้ว, หน้า ๒๒๓.

ทำงานไม่สิ้นไหน กล่าวย่างๆ ก็คือว่า ลูกน้องทำงานช้า ทำงานไม่ถูกใจเจ้านาย ทำให้เจ้านายไม่ชอบ ทำให้เจ้านายโกรธอยู่บ่อยๆ หากเจ้านายหรือผู้บริหารที่มีอคติ ลำเอียงเพราะข้อนี้ ไม่รู้จักระงับอารมณ์ ไล่ลูกน้องออก โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ไม่มีการพิจารณาไตร่ตรองถึงความถูกต้องชอบธรรม ไม่ให้โอกาสไม่ว่ากล่าวตักเตือนก่อน ก็อาจจะเป็นที่ครหาของผู้ร่วมงาน ของลูกน้องคนอื่น ๆ หรือบุคคลทั่วไปได้ ดังนั้นผู้บริหารที่ดี ควรจะทำให้เย็น สุขุมลุ่มลึก จะตัดสินใจทำอะไร ก็ให้อยู่ในกรอบของเหตุผล ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องชอบธรรมเป็นสำคัญ

โมหาคติ ลำเอียงเพราะหลง ข้อนี้ ผู้บริหารทั้งหลายพึงสำเหนียกให้มาก ถ้าพูดถึงความเป็นถึงระดับผู้นำ ผู้บริหารแล้ว ไม่น่าจะมีความโง่ ความเขลา และความหลงเลย แต่ก็นั่นแหละยังมีผู้บริหารอีก มากมายที่โง่ในเรื่องที่ไม่ควรโง่ ฉลาดในเรื่องที่ไม่ควรฉลาด พุดในเรื่องที่ไม่ควรพูด ทำในเรื่องที่ไม่ควรทำและคิดในเรื่องที่ไม่ควรคิด ผู้บริหารบางคนเก่งแต่การบริหารงาน บริหารคนอื่น แต่ไม่เก่งในการบริหารตน คือ อ่านตนไม่ออก บอกตนไม่ได้ ใช้ตนไม่เป็น เห็นตนไม่ชัด จัดตน ไม่ถูก เป็นคนหลงตัวเอง คิดว่าตัวเองเก่งอยู่คนเดียว ฉลาดอยู่คนเดียว จึงมองไม่เห็นความโง่เขลาของตัวเอง ดังนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารทั้งหลายควรที่จะตระหนักถึง **โมหาคติ** ข้อนี้ให้มาก เพราะเหตุว่า ถ้าผู้บริหารตัดสินใจ กระทำการใดๆลงไป โดยไม่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ของความถูกต้องชอบธรรม คือไม่รู้ ว่า สิ่งนี้ควรหรือไม่ควร สิ่งนี้ถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง สิ่งนี้ชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรมแล้ว ก็อาจจะเป็นเหตุมาซึ่งความผิดพลาดอย่างใหญ่หลวง คือทำให้การบริหารงานล้มเหลว เป็นเหตุให้องค์กร หรือหน่วยงานที่ตนเองบริหาร รับผิดชอบอยู่เสียหาย จนไม่อาจที่จะแก้ไขฟื้นฟูให้ดีขึ้นดังเดิมได้ ทำให้องค์กรอื่นหรือหน่วยงานอื่นหมดความเชื่อมั่นในการที่จะทำธุรกิจร่วม

ภยากติ ความลำเอียงเพราะกลัว ข้อนี้ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือชี้เป็นชี้ตายให้แก่ผู้อื่นได้ ควรที่จะพิจารณาถึงโทษของความลำเอียงเพราะกลัวนี้ให้มากๆ เพราะเหตุว่า ความกลัวมักทำให้คนไม่เป็นตัวของตัวเอง ทำให้เป็นคนขลาดเขลา ไม่มีความกล้าหาญ ใจไม่ถึง ใจปอด จะทำอะไรก็ กลัวไปสารพัดเรื่อง ทำให้เสียศูนย์ และสูญเสียภาวะของความเป็นผู้นำ ไม่มองอาจ ไม่มีความสง่างามในหมู่ชน ทำให้เสียชื่อเสียง เป็นเหตุให้ผู้อื่นขาดความยำเกรง ดังนั้นผู้บริหารที่ดีและฉลาด ต้องกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม ไม่กลัวที่จะถูกตำหนิ ไม่หวาดกลัว ไม่หวั่นเกรง ต่อสิ่งใด ต่ออิทธิพลใดๆ ถ้าพิจารณาเห็นแล้วว่า สิ่งที่ทำนั้นกำลังทำอยู่นั้นถูกต้องชอบธรรม ก็พร้อมที่จะทำทันทีโดยไม่ลังเล แม้จะรู้อยู่ว่า ตนเอง อาจจะไม่มีความปลอดภัยก็ตาม

ถ้าจะกล่าวในแง่ของการบริหารธุรกิจ ก็คือ ไม่กล้าที่จะลงทุน เพราะกลัวว่าจะขาดทุน กลัวว่าจะไม่ได้ทุนคืน ไม่กล้าที่จะกู้ เพราะกลัวว่าไม่สามารถจะหาเงินมาใช้หนี้ได้ ไม่กล้าที่จะขยายกิจการ เพราะกลัวว่าจะเจ๊ง เป็นต้น

สรุปความว่า หลักธรรมที่เหมาะสมนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมนั้น ประกอบด้วยหลักสัปปุริสธรรม ๗ หลักสุจริต ๓ หลักอริยปทัศ ๓ หลักธรรมคุ้มครองโลก และหลักอคติ ๔ ซึ่งหลักธรรมทั้งหมดนั้น สามารถนำมาใช้ในการบริหารการศึกษาได้จริง และเป็นประโยชน์อย่างมาก

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๒.๕.๑ ประวัติโรงเรียนสิงห์บุรี

โรงเรียนสิงห์บุรี เดิมชื่อโรงเรียนวัดพรหมสาคร ตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๔๔๙ ได้รับการสนับสนุนจาก พระสิงห์บุรีจารย์ (ลบ บัวสรวง) เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรีได้ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ขออนุญาต ตั้งสถานที่เรียน โดยมี สามเณรสงวน ต่อจรัส เป็นครูใหญ่คนแรก สถานที่ตั้งเดิม วัดพรหมสาคร ตำบลบางพุทรา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ปลายปี ๒๔๕๒ ทางราชการยกฐานะเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี เมื่อแรกเปิดสอน มีจำนวนนักเรียนชาย ๕๐ คน ได้จัดสอนเพียง ๔ ชั้น อาศัยศาลาการเปรียญของวัดเป็นสถานที่เรียน ราชบุรุษบุญเหลือ บุญยานุตร เป็นครูใหญ่ พระปลัดเขียวเจ้าคณะอำเภอมืองสิงห์บุรี เป็นผู้อุปการะ การเรียนการสอน เรียนทุกวัน หยุดเรียนวันพระ^{๑๐๑}

- ๑ มิถุนายน ๒๔๕๖ ตั้งชั้นมัธยมต้น

- ๒ พฤษภาคม ๒๔๖๗ ตั้งชั้นมัธยมกลาง (มัธยม ๕)

- ๑๙ กันยายน ๒๔๗๐ กระทรวงธรรมการ มีคำสั่งให้ยุบโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสิงห์บุรี รวมกับโรงเรียนประจำจังหวัดชาย และแยกนักเรียนประถมชายและครูไปรวมสอนที่โรงเรียนสตรีเดิมในจวนผู้ว่าราชการจังหวัดและจัดเป็นแผนกประถม ส่วนที่โรงเรียนประจำจังหวัดเดิมในวัดพรหมสาครจัดเป็นแผนกมัธยม และเป็นที่ตั้งของโรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี

- ปลายปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้ก่อสร้างอาคารเรียนขึ้น ๑ หลัง มีพระประชากรบริรักษ์ ผู้ว่าราชการจังหวัด ขุนสมรรถคุรุการ ศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้ให้การสนับสนุน และนายกาย पालวัฒน์ คหบดีตำบลบ้านไร่ อำเภอมืองบุรี บริจาคเงิน ๓,๐๐๐ บาท มณฑลอยุธยาบริจาค ๓,๐๐๐ บาท เปิดอาคารเรียน

- เมื่อ ๒๘ สิงหาคม ๒๔๗๕ และทางราชการได้ตั้งชื่อโรงเรียนนี้ว่า โรงเรียนสิงห์วัฒนพาห เพื่อเป็นเกียรติแก่ตระกูลपालวัฒน์

^{๑๐๑} โรงเรียนสิงห์บุรี, ข้อมูลโรงเรียนสิงห์บุรี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.sing.ac.th/> [๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

- ๒๒ มิถุนายน ๒๕๗๖ จังหวัดได้ผ่อนผันให้รับนักเรียนหญิงชั้นมัธยมต้นเรียนปนกับนักเรียนชาย มีนักเรียนหญิงลงทะเบียนเรียนชั้นมัธยม ๑ วันนี้รวม ๗ คน
- ๑๘ ธันวาคม ๒๕๗๗ แยกให้นักเรียนสตรีไปเรียนที่วัดโพธิ์แก้วพยุภ
- ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๗๘ ธรรมการจังหวัด สั่งให้แยกโรงเรียนสตรีที่วัดโพธิ์แก้วไปเรียนที่ศาลา การเปรียญวัดพรหมสาคร และมีการปันเขตนักเรียนชายหญิง ไม่ให้เล่นปะปนกัน
- ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๘๔ โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดสิงห์บุรีแยกตนเอง ไปเปิดทำการสอน ณ วัดโพธิ์ทอง บ้านบางแค
- มีนักเรียนที่แยกมาจากโรงเรียนเดิม (โรงเรียนประจำจังหวัดสิงห์บุรี) จำนวน ๓๐ คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมสาม ๑๔ คน ชั้นมัธยมสอง ๑๖ คน ครูทั้งหมด ๔ คน และนางสาวสมจิตต์ เกตุพล เป็นครูใหญ่คนแรก
- ๒๔ มีนาคม ๒๕๑๕ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมโรงเรียนสตรีสิงห์บุรีกับโรงเรียนสิงห์วัฒนพาห เป็นโรงเรียนเดียวกัน ประเภทสหศึกษา และให้ชื่อว่า โรงเรียนสิงห์บุรี สังกัดกองโรงเรียนรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๑๕ สถานที่ตั้งแห่งใหม่นี้ เป็นสนามบินชั่วคราว สมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ อยู่ที่ ตำบลบางมัญ หมู่ที่ ๑ เนื้อที่ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้จำนวน ๑๔๔ ไร่ ๑๙ ตารางวา
- ๒๙ กันยายน ๒๕๑๕ กรมสามัญศึกษา แต่งตั้งให้ นายพนม ชูณหะเสวี (อดีตรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนสิงห์วัฒนพาหเดิม มาดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนสิงห์บุรี ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๕
- กรมสามัญศึกษา ได้พิจารณาคัดเลือกให้โรงเรียนสิงห์บุรีอยู่ในโครงการปรับปรุง ค.ม.ภ. รุ่น ๑ (โครงการพัฒนาโรงเรียนมัธยมในส่วนภูมิภาค) ปีการศึกษา ๒๕๑๗-๒๕๒๐ แล้วจึงเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ จากการเข้าสู่โครงการ ค.ม.ภ. ทำให้ได้รับการสนับสนุนให้มีอาคารเรียน อาคารประกอบ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ และครู-อาจารย์มากขึ้น
- ปัจจุบันโรงเรียนสิงห์บุรี ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลบางมัญ อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี บนเนื้อที่ ๑๒๑ ไร่ ๓ งาน ๑๙ ตารางวา (ทางจังหวัดสิงห์บุรี ได้ขอเนื้อที่ก่อตั้งสำนักงานของทางราชการ ๒๒ ไร่ ๑ งาน) มีอาคารเรียนถาวร ๕ หลัง อาคารเรียนชั่วคราว ๓ หลัง โรงฝึกงาน ๑๐ หลัง โรงฝึก พลศึกษา ๑ หลัง อาคารศูนย์กีฬา ๑ หลัง หอประชุม-โรงอาหาร ๑ หลัง หอประชุม-หอสมุด ๑ หลัง บ้านพักครู ๒๒ หลัง บ้านพักนักการภารโรง ๕ หลัง ห้องส้วมนักเรียน ๑๒ หลัง ห้องอาบน้ำ ๑ หลัง

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสิงห์บุรี ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีวิชาการเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม เป็นผู้นำมาตรฐานสากล ชุมชนมีส่วนร่วมและศรัทธา รักษาความเป็นไทย รวมใจอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

เป้าหมายของสถานศึกษา

- ๑) โรงเรียนมีระบบบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพสามารถเป็นมาตรฐานสากล
 - ๒) โรงเรียนมีการพัฒนาสื่อและมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยเน้นความเป็นเลิศของนักเรียน
 - ๓) โรงเรียนพัฒนาและส่งเสริมการสื่อสารได้ดีในภาษาที่ ๒,๓
 - ๔) โรงเรียนพัฒนานักเรียนมีความเป็นเลิศทางวิชาการและเป็นพลโลกมีศักยภาพ
 - ๕) นักเรียนมีทักษะในการดำรงชีวิตและยึดมั่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - ๖) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและรักความเป็นไทยและเผยแพร่สู่อาเซียนต่อสังคมโลก
 - ๗) โรงเรียนลดอัตราการออกกลางคันและเพิ่มอัตราการศึกษต่อทั้งในประเทศและต่างประเทที่สูง
 - ๘) พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับอาเซียนและนานาชาติ
 - ๙) บุคลากรในโรงเรียนมีจิตสาธารณะ อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมมีความสำนึกรักในโรงเรียน ท้องถิ่นและสังคมโลก
 - ๑๐) ชุมชนมีความศรัทธาและเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนาโรงเรียนทั้งในและต่างประเทศ
- ### พันธกิจ
- ๑) ปรับเปลี่ยนระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพด้วยระบบคุณภาพ
 - ๒) ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน โดยเทียบเคียงมาตรฐานสากล รองรับการแข่งขัน ประชาคมอาเซียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและยึดมั่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์พลังงาน และรักษาสิ่งแวดล้อม
 - ๓) พัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษาและเพิ่มโอกาสนักเรียนให้ได้รับการศึกษาของโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - ๔) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เป็นระบบ เพื่อยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - ๕) พัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นมืออาชีพในระดับโรงเรียน อาเซียนและมาตรฐานสากล
 - ๖) สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียนและเครือข่ายร่วมพัฒนาในทุกมิติ
 - ๗) สร้างศรัทธาเชื่อมั่นให้แก่ชุมชนในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - ๘) ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ก้าวทันอาเซียน
 - ๙) พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก

๒.๕.๒ ประวัติโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม^{๑๐๒} เดิมชื่อโรงเรียนหัวไผ่ เป็นโรงเรียนสังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้รับอนุญาตให้เปิดทำการเรียนการสอนเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคมพ.ศ. ๒๕๐๐ และเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ โดยใช้โรงเรียนปริยัติธรรมของวัดธรรมสังเวชเป็นสถานที่เรียนชั่วคราว

ปี พ.ศ. ๒๕๐๒ ย้ายไปเรียนศาลาการเปรียญวัดธรรมสังเวช

ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ย้ายไปอาศัยเรียนที่โรงเรียนเมืองสิงห์บุรี (ปัจจุบันคือโรงเรียนอนุบาลเมืองสิงห์บุรีสังกัด สปช.)

ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้ย้ายมาเรียนที่อาคารถาวรเอกเทศในที่ดินของวัดโพธิ์ชัยหมู่ที่ ๑๐ ตำบลหัวไผ่ อำเภอเมืองสิงห์บุรีจังหวัดสิงห์บุรีเนื้อที่ ๒๗ ไร่ ๒ งาน ๒๘ ตารางวาและเป็นที่ตั้งโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคมจนถึงปัจจุบัน

ปีงบประมาณ ๒๕๒๓ ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ๒๑๖ ครึ่งหลัง งบประมาณ ๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านสี่แสนห้าหมื่นบาทถ้วน) เปิดใช้เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

ปีงบประมาณ ๒๕๓๗ ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ๒๑๖ ครึ่งหลัง งบประมาณ ๓,๙๘๘,๐๐๐ บาท (สามล้านเก้าแสนแปดหมื่นแปดพันบาทถ้วน)

โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคมมีพระเกจิวิกรมอดีตเจ้าอาวาสวัดโพธิ์ชัยเป็นผู้อุปการะตั้งแต่เปิดสอนครั้งแรกโดยมีประชาชนตำบลหัวไผ่เป็นผู้สนับสนุน ปัจจุบันเจ้าอาวาสวัดทั้ง ๕ วัดในเขตตำบลหัวไผ่สมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนหัวไผ่และชมรมศิษย์เก่าโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคมเป็นผู้อุปการะโรงเรียน

วิสัยทัศน์โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคมเป็นสถานศึกษาที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีมีความรู้ความสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ

พันธกิจโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

๑. พัฒนาระบบบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน การปฏิรูป การศึกษาโดยเน้นการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่ายการกระจายอำนาจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

๒. ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ

^{๑๐๒} โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม, ฐานข้อมูล โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.hpww.ac.th/> [๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

๓. จัดการเรียนรู้มุ่งเน้นกระบวนการ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญนำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาตามศักยภาพ

๔. ปลุกฝังให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและลักษณะที่พึงประสงค์โดยยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีความพร้อมในการเรียนรู้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

๖. จัดบรรยากาศและสภาวะแวดล้อมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและชุมชน

๗. ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น

เป้าหมายโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม เพื่อให้ผู้เรียน

๑. มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน
๒. มีความคิดวิเคราะห์สังเคราะห์มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์
๓. เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
๔. มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์โดยยึดหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๕. มีสุนทรียภาพทางด้านศิลปะดนตรีและกีฬา
๖. รู้จักตนเองมีสุขนิสัย สุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดีปลอดสิ่งเสพติด และพึ่งตนเองได้
๗. มีทักษะในการจัดการและการทำงานรักการทำงานมีเจตคติต่ออาชีพสุจริตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
๘. เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนและสังคมสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขและปฏิบัติตนตามวิถีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระ ประมุข
๙. มีจิตสำนึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยศิลปวัฒนธรรมไทยทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีงแวดล้อม
๑๐. มีความรู้และทักษะทางด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การสื่อสารการจัดการที่เหมาะสม

นโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

๑. สถานศึกษามีผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำองค์กรมียุทธศาสตร์ที่เน้นการพัฒนาและบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. สถานศึกษามีการจัดระบบเพื่อให้ครูมีคุณธรรม จริยธรรมและส่งเสริมบุคลากรอย่างเหมาะสม
๓. สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา
๔. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๕. สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาป้องกันและแก้ไขปัญหา

๖. สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพและเป็นผู้นำของผู้เรียน
๗. สถานศึกษามีความสามารถในการดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย
๘. ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีทักษะที่จำเป็นสำหรับ การดำรงชีวิตตอบสนองต่อความถนัดและความสามารถ

๒.๕.๓ ประวัติโรงเรียนสิงหพาหุ “ประสานมิตร”

โรงเรียนสิงหพาหุ “ประสานมิตร” ตั้งอยู่เลขที่ ๑๕๖ หมู่ที่ ๑ ถนน สิงห์บุรี- สุพรรณบุรี ตำบล จักรสิทธิ์ อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี รหัสไปรษณีย์ ๑๖๐๐๐ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โทรศัพท์ ๐๓๖-๘๑๓๔๕๕ โทรสาร ๐๓๖-๕๔๓๔๘๗ E-mail singhapahupra@gmail.com website <http://www.school.obec.go.th/singha47> เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงระดับระดับถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖^{๑๐๓}

คติพจน์ : “นตฺถิ ปญฺญา สมา อาภา” แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี

อัตลักษณ์ : เรียนดี มีวินัย ใฝ่เรียนรู้

เอกลักษณ์ : โรงเรียนวิถีพุทธ

สีประจำโรงเรียน : ฟ้าย ชมพู

ต้นไม้ประจำโรงเรียน : ต้นสน

ดอกไม้ประจำโรงเรียน : ดอกชวนชม

วิสัยทัศน์ของโรงเรียน

โรงเรียนสิงหพาหุ “ประสานมิตร” มุ่งมั่นจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม นำความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน^{๑๐๔}

พันธกิจ

๑. จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

^{๑๐๓} โรงเรียนสิงหพาหุ, โรงเรียนสิงหพาหุ (ประสานมิตร), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.school.obec.go.th/singha47> [๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

^{๑๐๔} โรงเรียนสิงหพาหุ, ฐานข้อมูล โรงเรียนสิงหพาหุ(ประสานมิตร), [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://khusingha.wordpress.com/> [๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

๓. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนและครูในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ

๔. พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยยึดหลักธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

เป้าประสงค์

๑. นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณภาพทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรและมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีความสุข และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒. ครูมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีทักษะ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตน และพัฒนางาน และ มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ

๓. ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการการศึกษา

๔. โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดี องค์กรมีความเข้มแข็ง มีวัฒนธรรมการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์ ร่วมรับผิดชอบ และบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตร

๕. โรงเรียนมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับศักยภาพ/ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน

๖. โรงเรียนมีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพและมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งครบวงจร

๗. โรงเรียนมีสภาพแวดล้อม สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมและบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ของผู้เรียน และส่งเสริมคุณภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร

๘. โรงเรียนข้อมูลสารสนเทศและมีทรัพยากรทางการบริหารที่เพียงพอเหมาะสม และใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล มีเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านบุคคล/ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชน/ท้องถิ่นสถานประกอบการ สถาบันการศึกษา และองค์กรต่าง ๆ

๙. โรงเรียนได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม เป็นที่ยอมรับ ศรัทธาเชื่อถือ ของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทั่วไป

กลยุทธ์

๑. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
๒. ปลุกฝังคุณธรรม ความสำนึกในการเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ขยาย โอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
๔. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
๕. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๑ เกื้อกูล แสงพริ้ง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒” ผลการศึกษาค้นพบว่า

๑) ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน และความเป็นผู้นำทางวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน และวุฒิทางการศึกษา โดยโรงเรียนขนาดเล็ก ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง แต่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตาม ประสบการณ์ในการบริหาร

๒) ประสิทธิผลของโรงเรียนโดยรวม และทุกด้านอยู่ในระดับมาก และประสิทธิผลของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็ก มีประสิทธิผลน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีประสิทธิผลน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

๓) ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ ในการบริหาร^{๑๐๕}

^{๑๐๕} เกื้อกูล แสงพริ้ง, “การศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑).

๒.๖.๒ ดำรงค์ ภูมิมา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “งานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสตรีสิริเกศ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ” ผลการวิจัยพบว่า (๑) การวางแผนงานวิชาการ ทำโครงการเหมือนเดิม การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามโครงการและขาดการติดตาม การประเมินผลโครงการบางโครงการ (๒) การปฏิบัติวิชาการ การจัดทำแผนภูมิไม่เป็นปัจจุบัน ไม่สามารถเปิดแผนการเรียนตามความต้องการของท้องถิ่นได้ ไม่สามารถจัดครูเข้าสอนแทนได้ครบ (๓) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ครูมีคาบสอนมาก ขาดทักษะความรู้ความเข้าใจ และขาดงบประมาณในการทำผลงานทางวิชาการ (๔) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูนำแผนการสอนมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยมาก (๕) ด้านการวัดประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน ครูมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาในการออกข้อสอบ มีการนำผลการวัดประเมินผลมาวิเคราะห์ปรับปรุงการเรียนการสอนน้อยมาก การดำเนินงานทะเบียนล่าช้า (๖) ด้านการประเมินผลงานด้านวิชาการการวิเคราะห์ผลการประเมินผลงานด้านวิชาการไม่ชัดเจนและไม่นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงและพัฒนางาน^{๑๐๖}

๒.๖.๓ รุจิรา ผดุงแผ้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ คือ ด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนและทะเบียนนักเรียนด้านการพัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการ ด้านการปฏิบัติงานวิชาการ และด้านการวางแผนงานวิชาการ ตามลำดับ^{๑๐๗}

๒.๖.๔ เจริญ ชาเรืองเดช ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ๑ ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการนอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และงานทะเบียนนักเรียนมีปัญหา คือ การจัดสอนแทน โดยการคำนึงถึงความรู้ความสามารถและความถนัด และพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมากในเรื่องการจัดกลุ่มการเรียน โดยให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามต้องการตามความถนัด ตามความ

^{๑๐๖} ดำรงค์ ภูมิมา, การศึกษางานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนสตรีสิริเกศ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ, วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐).

^{๑๐๗} รุจิรา ผดุงแผ้ว, “ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑).

สนใจ เพื่อการศึกษาต่อและประกอบอาชีพโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุดในเรื่องการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดตารางสอน^{๑๐๘}

๒.๖.๕ ทวีศักดิ์ หงส์อารยะชน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและปัญหางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า (๑) สภาพการบริหารงานวิชาการ พบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดสายงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรตามสายงานวิชาการไว้คล้ายคลึงกันด้านการสอนเน้นกระบวนการจัดทำแผนการสอนตามคู่มือของ สสวท. จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบ การประเมินโครงการเมื่อสิ้นสุดโครงการ (๒) ปัญหาที่สำคัญ คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผนงานวิชาการขาดบุคลากรที่ถนัดในด้านวิชาชีพ ขาดงบประมาณ อาคารสถานที่ไม่เพียงพอ การจัดครูเข้าสอนไม่สามารถเฉลี่ยคาบสอนให้ใกล้เคียงกัน ในด้านกิจกรรมครูไม่เห็นความสำคัญ ด้านแผนการสอนครูขาดทักษะในการทำแผนและแผนของกลุ่มในโรงเรียนไม่เหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน การวัดผลประเมินผลการนิเทศติดตาม ระบบการติดตามในการประเมินผลงานวิชาการยังไม่เหมาะสม^{๑๐๙}

๒.๖.๖ ศรีวรรณ ปินใจ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในทัศนะของผู้ปฏิบัติงานวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดเชียงราย” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ปัญหาด้านบุคลากร ปรากฏว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากคือ ขาดงบประมาณในการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมหรือประชุมทางวิชาการ นอกจากนี้หัวหน้าฝ่ายแนะแนว หัวหน้าฝ่ายทะเบียนวัดผล และประชากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ต่างก็เห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากในเรื่องความเพียงพอของบุคลากรในการปฏิบัติงาน (๒) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน ปรากฏว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก คือการนำวิทยากรและแหล่งวิชาการในท้องถิ่นมาเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องการจัดสอนซ่อมเสริมให้ถูกต้องตามหลักการสอนซ่อมเสริม และเรื่องการได้รับงบประมาณเพื่อการเรียนการสอน (๓) ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน ปรากฏว่า ปัญหาอยู่ในระดับมาก คือการขาดแหล่งที่จะจัดฝึกอบรมครูในการใช้อุปกรณ์การสอน การขาดงบประมาณในการจัดส่งครูเข้ารับการฝึกอบรมในการใช้อุปกรณ์การสอน และความไม่เพียงพอของหนังสือประกอบการค้นคว้าในห้องสมุด การได้รับคู่มือ อุปกรณ์การเรียนการสอนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันต่อการใช้ การจัดให้มีวัสดุทัศนูปกรณ์ได้ครบถ้วนและเรื่องการบริหารสื่อการเรียนการสอนของฝ่ายวัสดุทัศนศึกษา และเรื่องการบำรุงรักษาซ่อมแซมสื่อการเรียนการสอนให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ (๔)

^{๑๐๘} เจริญ ขาเรืองเดช, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒).

^{๑๐๙} ทวีศักดิ์ หงส์อารยะชน, “การศึกษาสภาพและปัญหางานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒).

ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนปรากฏว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก คือ ความสามารถของครูในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดผลด้านจิตพิสัยและเรื่องการติดตามนักเรียนที่ได้ระดับผลการเรียน “อ” “ร” และ “มส” ^{๑๑๐}

๒.๖.๗ สนั่น เมตุลา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูอาจารย์ในหมวดวิชาที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปีการศึกษา ๒๕๔๑” ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ^{๑๑๑}

๒.๖.๘ สุมาลี สังข์ไชย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา ๔ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน” ผลการวิจัยพบว่า (๑) การปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ปฏิบัติงานวิชาการด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารงานวิชาการ และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก (๒) โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันโดยภาพรวมการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ^{๑๑๒}

๒.๖.๙ ถาวร กันเมส ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดอุดรธานี” ผลการวิจัยพบว่า (๑) โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดอุดรธานี มีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน และด้านการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ พบว่า เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลางทุกด้าน แต่เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า

^{๑๑๐} ศรีวรรณ ปินใจ, “ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในทรศนะของผู้บริหารงานวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๒).

^{๑๑๑} สนั่น เมตุลา, “ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒).

^{๑๑๒} สุมาลี สังข์ไชย, “ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา ๔”, *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๒).

หัวหน้าหมวดวิชาและครูผู้สอน มีปัญหาการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาในระดับน้อยทุกรายการ ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนมีปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน (๒) โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (๓) ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมและเป็นราย ด้าน ๒ ด้าน คือ ด้านการวางแผนงานวิชาการ และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงาน ทะเบียนนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยครูผู้สอนมีปัญหามากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหมวดวิชามีปัญหาด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียน นักเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนจากผลการศึกษางานวิจัยในประเทศ^{๑๑๓}

๒.๖.๑๐ นายณรงค์ เบ็ญจศักดิ์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔” ผลการวิจัยพบว่า

๑. ระดับการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นงานการบริหารงานวิจัยและพัฒนา และการบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔ พบว่าทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๓. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔ ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันพบว่าโดยภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นงานบริหารการเรียนการสอน งานบริหารการประเมินผลการเรียน และงานบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^{๑๑๓} ถาวร กันเมธ, “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒).

๔. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ปฏิบัติการสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔ ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีอัตรากำลังครูต่อนักเรียนต่างกันพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านงานการบริหารการเรียนการสอน งานการบริหารการประเมินผลการเรียน งานการบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา งานการบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ และงานการบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ งานการบริหารงานวิจัยและพัฒนา และงานการบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕^{๑๑๔}

๒.๖.๑๑ อานนท์ หล้าหนัก (ว่าที่ร้อยตรี) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต ๒” ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยรวมทั้ง ๕ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรมีสภาพปัญหาการบริหารอยู่ในระดับมาก ส่วนอีก ๔ ด้านสภาพปัญหาการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศภายในด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาและด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ คือ บุคลากรมีไม่เพียงพอในการจัดทำและบริหารหลักสูตร มีครูไม่ครบชั้นเรียน ผู้บริหารและครูมีหน้าที่รับผิดชอบมากและมีภาระงานหลายด้าน จึงไม่มีเวลาดูแลตนเอง ครูมีภาระงานมากจึงไม่สามารถสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้ได้มาตรฐาน และครอบคลุมตามเนื้อหาสอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และขาดบุคลากรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และมีแนวทางแก้ปัญหาที่สำคัญ คือ เพิ่มอัตรากำลังครูให้ครบชั้นเรียนและเพียงพอ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรใช้วิธีพูดคุย ปรีกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบไม่เป็นทางการระหว่างเพื่อนร่วมงานให้มากขึ้น ร่วมกันในกลุ่มสถานศึกษาขนาดเล็ก ข้างเคียงจัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนให้สมบูรณ์แบบและเพิ่มบุคลากรให้กับสถานศึกษาขนาดเล็ก^{๑๑๕}

^{๑๑๔} ณรงค์ เบญจศักดิ์, “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔,” *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๐).

^{๑๑๕} อานนท์ หล้าหนัก (ว่าที่ร้อยตรี), “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต ๒” *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๑).

๒.๖.๑๒ ธนพร มาใหม่ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้ง ๖ หลักการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับการปฏิบัติ คือ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการบริหารตนเอง หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม คณะกรรมการอำนวยการที่มีระดับการศึกษา การดำรงตำแหน่ง และประสบการณ์อบรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารโดยใช้เป็นฐานทั้ง ๖ หลักการ คือ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน หลักการพัฒนาทั้งระบบ หลักการบริหารตนเอง หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่สำคัญ คือ คณะกรรมการอำนวยการมีส่วนร่วมน้อยในการกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การกำหนดจำนวนและมาตรฐานของครูในแต่ละฝ่าย ไม่ตรงกับสภาพความจำเป็นและความรู้ความสามารถ คณะกรรมการอำนวยการไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน ผู้บริหารไม่ค่อยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้คิดและทำงานอย่างอิสระ ทุกอย่างขึ้นตรงกับผู้บริหารเท่านั้น การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ เนื่องจากต้องรอการตัดสินใจของผู้บริหารอีกครั้งและโรงเรียนไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอก เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน ข้อเสนอแนะการแก้ปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่สำคัญ คือ โรงเรียนควรชี้แจงความคิดเห็นของคณะกรรมการอำนวยการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้บุคลากรได้รับทราบ ควรกำหนดมาตรฐานหรือระดับคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกหลักการให้เห็นชัดเจนเข้าใจตรงกัน ควรจัดการประชุมอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องต่างๆ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ประเมินผู้บริหารแบบต่างๆ ควรกำหนดขอบข่ายหน้าที่ความรับผิดชอบในทุกฝ่ายให้ชัดเจน และควรชี้แจงการประเมินตนเอง รวมทั้งการจัดทำรายการประเมินตนเองให้ทุกฝ่ายได้รับทราบอย่างชัดเจน^{๑๑๖}

๒.๖.๑๓ พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอน

^{๑๑๖} ธนพร มาใหม่, “การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนเอกชน อ.เมือง จ.ลำปาง”, วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๔๙).

โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน^{๑๑๗}

๒.๖.๑๔ พระวัชรินทร์ ชินวโร (ยิ้มย่อง) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้อยู่ และด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด^{๑๑๘}

๒.๖.๑๕ เกษร ทิธา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตลอดจนกำหนดเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และนำให้นักเรียนให้คะแนนอย่างชัดเจน รวมทั้งการบูรณาการทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหา และการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักไตรสิกขาโดยบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาในทางที่ดีขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ผลที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนพบว่านักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้สามารถพึ่งตนเองตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบรู้จักประหยัดอดออม ซื่อสัตย์สุจริตมีวินัย ประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและครอบครัวดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความพยายาม อดทนในการทำงานเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย ภาควิชาในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูกตเวที เห็นคุณค่าและใช้

^{๑๑๗} พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย), “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^{๑๑๘} พระวัชรินทร์ ชินวโร (ยิ้มย่อง), “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนมีสัมมาคารวะรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์การรู้จักให้อภัยรู้จักแบ่งปันความรู้ ความดีความชอบ และเสียสละเพื่อส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี^{๑๑๙}

๒.๖.๑๖ พระครูนิวตปิยสวัสดิ์ ปิยวงฺโณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมที่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน: ศึกษากรณีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านจัดการสื่อทางการเรียนการสอน ด้านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมของนักเรียน ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย รวมทั้งในรายด้านแต่ละด้าน ก็อยู่ในระดับน้อย ส่วนการทดสอบสมมุติฐานทั้ง ๓ ข้อ ก็เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อย่อยทอดการปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และการวัดผลโดยใช้แบบสอบถาม เทคนิค เคลฟาย^{๑๒๐}

๒.๖.๑๗ พระครูขันตวิโรภาส (บุญรอด) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เขตยานนาวา-สาทรและบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูจำแนกตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสูงสุดแผนกสามัญ วุฒิการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี และภูมิลาเนา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน^{๑๒๑}

๒.๖.๑๘ พระมหาภูมินทร์ สารโทร (อุณฺธุรณฺ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๓ พบว่า ความคิดเห็นในการพัฒนางานการเรียนการสอนของครูโดยภาพรวมด้วยการทำแผนการสอน อยู่ในระดับมาก การใช้สื่อ อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับมากปัจจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนางานวิชาการด้านการสอนของครูทุกด้านมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยต่างๆ เช่น การสนับสนุนของผู้บริหาร วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร

^{๑๑๙} เกษร ทิธา, “ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๒๐} พระครูนิวตปิยสวัสดิ์ ปิยวงฺโณ, “ความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมที่มีการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน: ศึกษากรณีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๑๒๑} พระครูขันตวิโรภาส (บุญรอด), “การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เขตยานนาวา-สาทรและบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

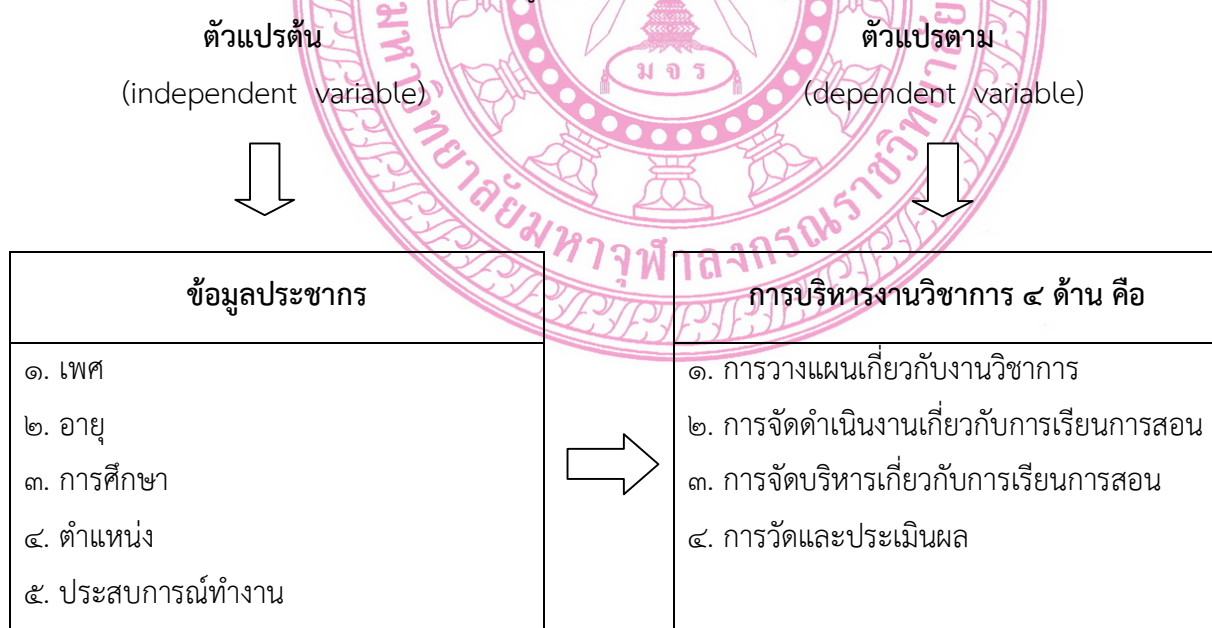
สถานที่ การนิเทศการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูมีความรู้ เทคนิคและประสบการณ์การสอน มากความคิดเห็นในการพัฒนางานวิชาการด้านการสอนของครูดีเช่นกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่างๆ ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการบริหารการเรียนการสอนและพัฒนาการสอนได้ดีขึ้นอันจะนำไปสู่ผล การเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน^{๑๒๒}

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวคิด การวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตัวแปรตาม คือ การศึกษาการบริหารงานวิชาการ จำแนกเป็น ๔ ด้าน คือ ๑) การวางแผน เกี่ยวกับงานวิชาการ ๒) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๓) การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๔) การวัดและประเมินผล กรอบแนวคิดซึ่งแสดงความเกี่ยวข้องระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ดังกล่าวมาข้างต้น แสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ ๑.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๑๒๒} พระมหาภูมินทร์ สารทโร (อุนอฺุทรณ์), “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๓”, ปริญญาวิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี ระเบียบ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
๓. กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
๗. ดำเนินการส่งข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล
๙. สรุปและรายงานผลการศึกษาวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ของโรงเรียนมัธยมในอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้บริหารและครู จำนวน ๒๐๓ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้ทำการสุ่มมาจากการประชากรจำนวน ๒๐๓ คน โดยคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ดังนี้^๑

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N คือ ขนาดประชากร

e คือ ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ ๐.๐๕

$$\text{แทนค่า} \quad n = \frac{203}{1 + 203(0.05)^2}$$

$$n = 135$$

ดังนั้น ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๓๕ คน

ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๓๕ คน และใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการแบ่งประชากรออกตามโรงเรียน คือ ๑) โรงเรียนสิงห์บุรี ๒) โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม และ ๓) โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตร)

เพื่อความสมบูรณ์ในการกระจายกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของกลุ่ม ผู้วิจัยได้กระจายกลุ่มตัวอย่างจากสูตร

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรแต่ละกลุ่ม}}{\text{จำนวนกลุ่มประชากรทั้งหมด}}$$

$$\text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{135 \times 158}{203} = 105$$

ตามสัดส่วนของประชากรรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๓.๑ ดังนี้

^๑ สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ศึกษา	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (คน)	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนสิงห์บุรี	๑๕๘	๑๐๕
โรงเรียนสิงห์พหุ (ประสานมิตร)	๓๒	๒๑
โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม	๑๓	๙
รวม	๒๐๓	๑๓๕

๓.๓ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนลักษณะ และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม

๑) ศึกษาหลักการและทฤษฎี ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี จากเอกสารและผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้

๒) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๔) สร้างเครื่องมือ

๕) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

๖) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๗) ปรับปรุงแก้ไข

๘) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือ

๑) ลักษณะของเครื่องมือสำหรับการแจกแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกรอบของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น ดังนี้

- ๑) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ มีข้อคำถาม ๖ ข้อ
- ๒) ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีข้อคำถาม ๖ ข้อ
- ๓) ด้านการจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีข้อคำถาม ๖ ข้อ
- ๔) ด้านการวัดและประเมินผล มีข้อคำถาม ๖ ข้อ^๒

มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้^๓

๕	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการ	มากที่สุด
๔	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการ	มาก
๓	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการ	ปานกลาง
๒	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการ	น้อย
๑	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการ	น้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์^๔ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๔.๕๐-๕.๐๐ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติการ **มากที่สุด**

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓.๕๐-๔.๔๙ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติการ **มาก**

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐-๓.๔๙ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติการ **ปานกลาง**

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๕๐-๒.๔๙ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติการ **น้อย**

^๒ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๔๕), หน้า ๓-๔.

^๓ วิเชียร เกตุสิงห์, ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้, (ข่าวสาร การวิจัยการศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

^๔ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๑.๐๐-๑.๔๙ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติการ **น้อยที่สุด**

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Question) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศรีนอก หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) พระมหาปัญญา ปญญาสิริ ผู้อำนวยการส่วนประเมินผลการศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔) อาจารย์นันทรัฐ บำรุงเกียรติ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี

๕) นายพรชัย ยิ้มพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์บุรี อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงครายข้อ (Index of Item-Objective Congruency : IOC)^๕ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ ๐.๘ ถึง ๑.๐

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอ จังหวัดลพบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ รูป เพื่อหาความเชื่อมั่นด้วย

^๕ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๓ - ๒๔๔.

วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๖ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ .๙๒๗๖

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถาม เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. การรวบรวมเอกสาร ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

๒. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนสิงห์บุรี โรงเรียนสิงห์พาน (ประสานมิตร) และโรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓. ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำการแจกแบบการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครู เกินจำนวน ๑๓๕ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองระหว่างวันที่ ๑๗ ถึง ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมใช้ระยะเวลา ๑๐ วัน

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องแล้ว ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

^๖ Cronbach, Lee J., *Essentials of psychological testing*, 4th ed., (New York : Harper & Row, 1971), p. 67. ตูรายละเอียดใน ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, หน้า ๑๐๘.

๒) ความคิดเห็นจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใช้สถิติการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

๓) การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยจำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ โดยวิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way analysis of variance) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD)

๔) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี วิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis technique)

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

ผลการวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ผู้วิจัยได้เรียงลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกัน โดยใช้ค่า F-test (One-Way ANOVA) และ (t-test Independent Sample)

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ ๑ นี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ของผู้บริหารและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรีจำนวน ๑๓๕ คน จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานโดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละดังปรากฏในตาราง ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพทั่วไป

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (n=๑๓๕)	ร้อยละ
เพศ		
- ชาย	๔๒	๓๑.๑
- หญิง	๙๓	๖๘.๙
อายุ		
- ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๑๙	๑๔.๑
- ๓๐- ๔๐ ปี	๓๒	๒๓.๗
- ๔๑ - ๕๐ ปี	๓๖	๒๖.๗
- ๕๑ ปี ขึ้นไป	๔๘	๓๕.๖
การศึกษา		
- ปริญญาตรี	๑๑๔	๘๔.๔
- สูงกว่าปริญญาตรี	๒๑	๑๕.๖
ตำแหน่ง		
- ผู้บริหาร	๗	๕.๒
- ครู	๑๒๘	๙๔.๘
ประสบการณ์การทำงาน		
- น้อยกว่า ๕ ปี	๑๔	๑๐.๔
- ๕ - ๑๕ ปี	๓๓	๒๔.๔
- ๑๖ - ๒๕ ปี	๓๒	๒๓.๗
- ๒๕ ปีขึ้นไป	๕๖	๔๑.๕
รวม	๑๓๕	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้บริหารและครู เป็นเพศหญิง จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙ รองลงมาคือเพศชาย จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ ด้านอายุ มีอายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ รองลงมาคือ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗ ถัดมาคือ ๓๐ - ๔๐ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗ สุดท้ายคืออายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑ ด้านการศึกษาผู้บริหารและครูจบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔ รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖ ด้านตำแหน่ง เป็นครู จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘ รองลงมาคือเป็นผู้บริหาร จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ ด้านประสบการณ์การทำงาน ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์ทำงานแล้ว ๒๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕ รองลงมาคือ ๕ - ๑๕ ปี จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔ ถัดมาคือ ๑๖ - ๒๕ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗ สุดท้ายคือน้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใน ๔ ด้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ ๒ เป็นการวิเคราะห์วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใน ๔ ด้านได้แก่ ๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนและ ๔. ด้านการวัดผลและประเมินผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมรายด้านและรายข้อโดยใช้ระดับเกณฑ์การแปลคะแนนของวิเชียรเกตุสิงห์^๑ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	ระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ใน ๔ ด้าน

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี	ระดับการปฏิบัติ (n = ๑๓๕)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ	๓.๗๘	๐.๓๖๒	มาก	๒
๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน	๓.๘๓	๐.๓๖๒	มาก	๑
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน	๓.๗๕	๐.๓๕๗	มาก	๓
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๓.๖๗	๐.๓๔๖	มาก	๔
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๗๖	๐.๑๕๘	มาก	

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๖)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = ๓.๘๓) ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ($\bar{X}$ = ๓.๗๘) ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = ๓.๗๕) และด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X}$ = ๓.๖๗) ตามลำดับ

^๑ วิเชียร เกตุสิงห์, ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้, (ข่าวสารการวิจัยการศึกษา, ๒๕๔๓), หน้า ๙.

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรีด้านการวางแผนเกี่ยวกับงาน
วิชาการ

ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ	ระดับการปฏิบัติ (n = ๑๓๕)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
๑. มีการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดปฏิทิน การศึกษา	๓.๗๔	๑.๐๐๗	มาก	๔
๒. มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน	๓.๘๕	๐.๗๔๘	มาก	๒
๓. มีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของ บุคลากรอย่างชัดเจน	๓.๗๓	๐.๙๒๔	มาก	๕
๔. มีการบันทึกการสอนโดยแสดงรายละเอียดของ การเรียนการสอนอย่างชัดเจน	๓.๙๖	๐.๗๘๖	มาก	๑
๕. มีการจัดทำโครงการสอนโดยจัดทำรายละเอียด เกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร	๓.๘๑	๐.๘๓๐	มาก	๓
๖. มีการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลา ของแต่ละวันหรือสัปดาห์โดยการวางแผนไว้ ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนหลัก	๓.๕๘	๐.๘๗๖	มาก	๖
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๗๘	๐.๓๖๒	มาก	

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ
ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๘)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหา
น้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการบันทึกการสอนโดยแสดงรายละเอียดของการเรียน
การสอนอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = ๓.๙๖) รองลงมาคือ ข้อที่ ๒. มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตาม
ภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X}$ = ๓.๘๕) ถัดมาคือข้อที่ ๕. มีการจัดทำ
โครงการสอนโดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร ($\bar{X}$ = ๓.๘๑)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับ
การเรียนการสอน

ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ (n = ๑๓๕)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
๑. มีการประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัด สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน	๓.๘๙	๐.๙๓๖	มาก	๒
๒. มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึง ความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของ บุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วย สอนเป็นหลัก	๓.๘๘	๐.๘๘๑	มาก	๓
๓. มีการจัดแบบเรียนที่เหมาะสมโดยใช้แบบเรียนที่ กระทรวงกำหนด	๓.๘๔	๐.๘๘๘	มาก	๔
๔. มีการจัดแบบเรียนพิเศษให้แก่ครูเพื่อใช้ในการ เรียนการสอน	๓.๖๙	๐.๙๓๓	มาก	๖
๕. มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการ เทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้า ของสังคมธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นต้น	๓.๙๐	๐.๘๖๓	มาก	๑
๖. มีการฝึกงานให้นักเรียนเป็นประจำเพื่อให้ นักเรียนรู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิต จริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงใน สาขาวิชาและอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้ เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป	๓.๗๘	๐.๘๔๓	มาก	๕
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๘๓	๐.๓๖๒	มาก	

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ
ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๓)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหา
น้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๕. มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการ
พัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับ
ความต้องการความก้าวหน้าของสังคมธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นต้น ($\bar{X}$ = ๓.๙๐) รองลงมาคือ ข้อที่ ๑. มี
การประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน ($\bar{X}$ =

๓.๘๙) ถัดมาคือข้อที่ ๒. มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอนเป็นหลัก ($\bar{X}$ = ๓.๘๘)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน		ระดับการปฏิบัติ (n = ๑๓๕)			
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
๑.	มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนนักศึกษา	๓.๗๓	๐.๘๓๐	มาก	๓
๒.	มีการสนับสนุนเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	๓.๖๙	๐.๘๖๖	มาก	๕
๓.	มีการจัดห้องสมุดที่อ่านหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	๓.๗๖	๐.๘๗๖	มาก	๒
๔.	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว	๓.๙๓	๐.๘๔๘	มาก	๑
๕.	มีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนให้แก่ครู	๓.๗๐	๐.๘๙๘	มาก	๔
๖.	มีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน	๓.๖๙	๐.๘๐๕	มาก	๕
ค่าเฉลี่ยรวม		๓.๗๕	๐.๓๕๗	มาก	

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๕)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชนและสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ($\bar{X}$ = ๓.๙๓) รองลงมาคือ ข้อที่ ๓. มีการจัดห้องสมุดที่อ่านหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X}$ = ๓.๗๖) ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนนักศึกษา ($\bar{X}$ = ๓.๗๓)

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับการปฏิบัติ (n = ๑๓๕)			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
๑. มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	๓.๖๔	๐.๙๕๐	มาก	๓
๒. มีการอธิบายและแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง	๓.๘๑	๐.๘๕๒	มาก	๑
๓. มีการนำเอาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่ผ่านการพัฒนาแล้วไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลจริง	๓.๖๒	๐.๘๙๗	มาก	๔
๔. มีการตรวจสอบและประเมินผลการนำเอาเครื่องมือไปใช้ในการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	๓.๖๑	๐.๘๗๒	มาก	๕
๕. มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ	๓.๗๓	๐.๘๔๑	มาก	๒
๖. มีการพัฒนาระบบและบุคลากรให้สามารถใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ	๓.๖๑	๐.๘๗๓	มาก	๕
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๖๗	๐.๓๔๖	มาก	

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผลและประเมินผลในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๖๗$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. คือ ข้อที่ ๒. มีการอธิบายและแนะนำวิธีการใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง ($\bar{X} = ๓.๘๑$) รองลงมาคือ ข้อที่ ๕. มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน ($\bar{X} = ๓.๖๔$)

ตอนที่ ๓ วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ ๓ นี้เป็นการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอนและ ๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน (t-test Independent Sample) และ F-test (One-Way ANOVA) ดังปรากฏในตารางที่ ๔.๗ – ๔.๑๑

ตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบ t-test Independent Sample

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและครู โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	เพศ				t	Sig.
	ชาย (n = ๔๒)		หญิง (n = ๙๓)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงาน วิชาการ	๓.๙๐	๐.๒๙๙	๓.๗๓	๐.๓๗๗	๒.๕๗	๐.๐๑*
๒. ด้านการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน	๓.๗๕	๐.๓๕๙	๓.๘๗	๐.๓๕๙	-๑.๗๖	๐.๐๘**
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน	๓.๗๓	๐.๓๙๔	๓.๗๖	๐.๓๔๐	-๐.๕๓	๐.๖๒
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล	๓.๖๕	๐.๓๑๗	๓.๖๘	๐.๓๕๙	-๐.๓๕	๐.๗๑
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๗๖	๐.๑๓๙	๓.๗๖	๐.๑๖๗	-๐.๐๕	๐.๙๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารและครู ทั้งเพศชายและหญิง มีประสบการณ์การทำงานเหมือนกัน จึงมีความเห็นไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เนื่องจากผู้บริหารและครู ทั้งเพศชายและหญิง มีประสบการณ์การทำงานเหมือนกัน จึงมีความเห็นไม่ต่างกัน

ตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้านจำแนกตามอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA)

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและครู โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	M S	F	Sig.
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับ งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๖๗	๓	๐.๐๘๙	๐.๖๗๖	๐.๕๖๘
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๒๖๙	๑๓๑	๐.๑๓๒		
	รวม	๑๗.๕๓๖	๑๓๔			
๒. ด้านการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๕๑	๓	๐.๑๑๗	๐.๘๙๐	๐.๔๔๘
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๒๐๔	๑๓๑	๐.๑๓๑		
	รวม	๑๗.๕๕๕	๑๓๔			
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๗๐๙	๓	๐.๒๓๖	๑.๘๙๔	๐.๑๓๔
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๓๔๐	๑๓๑	๐.๑๒๕		
	รวม	๑๗.๐๔๙	๑๓๔			
๔. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๑๖	๓	๐.๑๓๙	๑.๑๖๓	๐.๓๒๖
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๖๑๐	๑๓๑	๐.๑๑๙		
	รวม	๑๖.๐๒๖	๑๓๔			
๕. ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๑๗๔	๓	๐.๐๕๘	๒.๓๘๙	๐.๐๗๒
	ภายในกลุ่ม	๓.๑๗๒	๑๓๑	๐.๐๒๔		
	รวม	๓.๓๔๕	๑๓๔			

จากตารางที่ ๔.๘ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารและครู มีอายุและประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน จึงมีความเห็นไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามการศึกษา โดยใช้การทดสอบ
t-test Independent Sample

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและครู โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	การศึกษา				t	Sig.
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n = ๑๑๔)		(n = ๒๑)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงาน วิชาการ	๓.๗๖	๐.๓๕๘	๓.๘๘	๐.๓๗๔	-๑.๕๐๕	๐.๑๕๖
๒. ด้านการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน	๓.๘๔	๐.๓๖๓	๓.๘๐	๐.๓๖๔	๐.๔๐๒	๐.๖๙๑
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน	๓.๗๕	๐.๓๕๘	๓.๗๘	๐.๔๐๙	-๐.๓๗๙	๐.๗๓๘
๔. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	๓.๖๙	๐.๓๕๘	๓.๕๕	๐.๓๑๑	๑.๙๐๓	๐.๐๕๙*
ค่าเฉลี่ยรวม	๓.๗๖	๐.๑๕๘	๓.๗๕	๐.๑๖๔	๐.๑๙๐	๐.๘๕๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน
จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารและครู มีการศึกษาใกล้เคียงกัน จึงมีความเห็นไม่ต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๐ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกตามตำแหน่ง โดยใช้การทดสอบ
t-test Independent Sample

การบริหารงานวิชาการของ		ตำแหน่ง				t	Sig.
ผู้บริหารและครู โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	ผู้บริหาร		ครู				
	(n = ๗)		(n = ๑๒๘)				
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.			
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงาน วิชาการ		๔.๑๗	๐.๒๕๕	๓.๗๖	๐.๓๕๕	๒.๙๘๗	๐.๐๐๕*
๒. ด้านการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน		๓.๗๙	๐.๒๐๙	๓.๘๓	๐.๓๖๙	-๐.๓๓๘	๐.๗๓๖
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน		๓.๗๙	๐.๔๐๕	๓.๗๕	๐.๓๕๖	๐.๒๖๖	๐.๘๒๐
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล		๓.๖๐	๐.๓๗๑	๓.๖๗	๐.๓๔๕	-๐.๕๘๙	๐.๕๙๙
ค่าเฉลี่ยรวม		๓.๘๓	๐.๐๙๐	๓.๗๕	๐.๑๖๐	๑.๒๙๘	๐.๐๖๒

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตาม
ตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารและครู มี
ประสบการณ์การทำงานใกล้เคียงกัน จึงมีความเห็นเหมือนกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน
การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ
ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน จำแนกประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance : ANOVA)

การบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารและครู โรงเรียน มัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	M S	F	Sig.
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับ งานวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๕๐	๓	๐.๐๘๓	๐.๖๓๑	๐.๕๙๖
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๒๘๖	๑๓๑	๐.๑๓๒		
	รวม	๑๗.๕๓๖	๑๓๔			
๒. ด้านการจัดดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๒๔	๓	๐.๐๐๘	๐.๐๖๐	๐.๙๘๑
	ภายในกลุ่ม	๑๗.๕๓๑	๑๓๑	๐.๑๓๔		
	รวม	๑๗.๕๕๕	๑๓๔			
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการ เรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๓๔๕	๓	๐.๑๑๕	๐.๙๐๒	๐.๔๔๒
	ภายในกลุ่ม	๑๖.๗๐๓	๑๓๑	๐.๑๒๘		
	รวม	๑๗.๐๔๙	๑๓๔			
๔. ด้านการวัดผลและ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๙๗	๓	๐.๐๙๙	๐.๘๒๖	๐.๔๘๒
	ภายในกลุ่ม	๑๕.๗๒๘	๑๓๑	๐.๑๒๐		
	รวม	๑๖.๐๒๖	๑๓๔			
๕. ค่าเฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๕๙	๓	๐.๐๒๐	๐.๗๘๑	๐.๕๐๗
	ภายในกลุ่ม	๓.๒๘๗	๑๓๑	๐.๐๒๕		
	รวม	๓.๓๔๕	๑๓๔			

จากตารางที่ ๔.๑๑ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้บริหารและครู มีประสบการณ์การทำงานเหมือนกัน ไม่แตกต่างกันนัก จึงมีความเห็นไม่ต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ ๔ วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ในตอนี่ ๔ นี้เป็นการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จากแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งเห็นความเห็นเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปและนำเสนอไว้เป็นด้านๆตามลำดับดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรีในแต่ละด้าน (n=๑๓๕)

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี	(n = ๑๓๕)	ร้อยละ
๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ		
๑.๑ ควรมีการประชุมวางแผนงานกันเป็นประจำทุกภาคการศึกษา	๒๒	๑๖.๓
๑.๒ ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	๑๔	๑๐.๔
๑.๓ ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น	๑๐	๗.๔
๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน		
๒.๑ ควรพัฒนาศักยภาพครูให้เท่าเทียมกันทุกด้าน	๑๖	๑๑.๙
๒.๒ ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน	๑๕	๑๑.๑
๒.๓ ควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๙	๖.๗
๓. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน		
๓.๑ ควรเพิ่มเติมสื่อการสอนให้แก่ครู	๒๕	๑๘.๕
๓.๒ ควรพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้หลากหลาย	๑๘	๑๓.๓
๓.๓ ควรตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น	๑๓	๙.๖
๔. ด้านการวัดผลและประเมินผล		
๔.๑ ควรมีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน	๑๗	๑๒.๖
๔.๒ ควรหาเทคนิคการวัดผลและประเมินผลแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน	๙	๖.๖
๔.๓ ควรมีวิธีการในการให้คะแนนแบบหลากหลาย	๖	๔.๔

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำนวน ๓ โรงเรียน ได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูปผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นเพศหญิง จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙ รองลงมาคือเพศชาย จำนวน ๔๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑ ด้านอายุ พบว่า มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖ รองลงมาคือ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๗ ถัดมาคือ ๓๐ – ๔๐ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗ สุดท้ายคืออายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑ ด้านการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔ รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖ ด้านตำแหน่งพบว่าเป็นครู จำนวน ๑๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๘ รองลงมาคือเป็นผู้บริหาร จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๒ ด้านประสบการณ์การทำงาน พบว่าทำงานแล้ว ๒๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕ รองลงมาคือ ๕ – ๑๕ ปี จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔ ถัดมาคือ ๑๖ – ๒๕ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗ สุดท้ายคือ น้อยกว่า ๕ ปี จำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการบันทึกการสอน โดยแสดงรายละเอียดของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ข้อที่ ๒. มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษาอย่างชัดเจน ถัดมาคือข้อที่ ๕. มีการจัดทำโครงการสอน โดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๕. มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น รองลงมาคือ ข้อที่ ๑. มีการประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน ถัดมาคือข้อที่ ๒. มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอนเป็นหลัก

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว รองลงมาคือ ข้อที่ ๓. มีการจัดห้องสมุด ที่อ่านหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการจัดสื่อการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา

๕.๑.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี **ด้านการวัดผลและประเมินผล** พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. คือ ข้อที่ ๒. มีการอธิบายและแนะแนววิธีการใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง รองลงมาคือ ข้อที่ ๕. มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

๕.๑.๗ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๘ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๙ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๑๐ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามตำแหน่ง

โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ต่างต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๑.๑๑ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตาม **ประสบการณ์การทำงาน** โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๕.๑ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑.	เพศ	การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัด สิงห์บุรี	t - test	๐.๙๕		✓
๒.	อายุ	การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัด สิงห์บุรี	F - test	๐.๐๗๒		✓

ตารางที่ ๕.๑ (ต่อ)

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๓.	การศึกษา	การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด สิงห์บุรี	t - test	๐.๘๕๕		✓
๔.	ตำแหน่ง	การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด สิงห์บุรี	t - test	๐.๐๖๒		✓
๕.	ประสบการณ์ การทำงาน	การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัด สิงห์บุรี	F - test	๐.๕๐๗		✓

จากตารางที่ ๕.๑๐ สรุปได้ว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้บริหารและครูที่มีการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๑๒ ข้อเสนอแนะสรุปได้ดังนี้

ก. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประชุมวางแผนงานกันเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ และควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรพัฒนาศักยภาพครูให้เท่าเทียมกันทุกด้าน ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน และควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ค. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มเติมสื่อการสอนให้แก่ครู ควรพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้หลากหลาย และควรเพิ่มตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น

ง. ด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ควรหาเทคนิคการวัดผลและประเมินผลแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน และควรมีวิธีการในการให้คะแนนแบบหลากหลาย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ได้ข้อสรุปที่มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ อภิปรายผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับ

ที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการบันทึกการสอน โดยแสดงรายละเอียดของการเรียนการสอนอย่างชัดเจน รองลงมาคือ ข้อที่ ๒. มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา อย่างชัดเจน ถัดมาคือข้อที่ ๕. มีการจัดทำโครงการสอน โดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร ซึ่งผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี” ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นในการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน^๑

๒. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๕. มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น รองลงมาคือ ข้อที่ ๑. มีการประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในห้องเรียน ถัดมาคือข้อที่ ๒. มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอนเป็นหลัก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระวัชรินทร์ ชินวโร (อัมมย่อง)** ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช ทั้ง ๕ ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ด้านการจัดการหลักสูตรแผนการเรียนรู้ และด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศ และด้านการจัดสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับน้อยที่สุด^๒

^๑ พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย), “การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

^๒ พระวัชรินทร์ ชินวโร (อัมมย่อง), “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๓. **ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน** ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. ข้อที่ ๔. มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว รองลงมาคือ ข้อที่ ๓. มีการจัดห้องสมุด ที่อ่านหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการจัดสื่อการเรียนการสอน ที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษร ทิธา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง” ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนตลอดจนกำหนดเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และนำให้นักเรียนให้คะแนนอย่างชัดเจน รวมทั้งการบูรณาการทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหา และการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักไตรสิกขาโดยบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา มีการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาในทางที่ดีขึ้นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารครูผู้สอนและผู้ปกครองนักเรียนพบว่า ผลที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียนพบว่านักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรใฝ่เรียนรู้สามารถพึ่งตนเองตรงต่อเวลามีความรับผิดชอบรู้จักประหยัดอดออมซื่อสัตย์สุจริตมีวินัยประพฤติปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของโรงเรียนและครอบครัวดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ ปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตั้งใจและรับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีความพยายาม อดทนในการทำงานเพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีความกตัญญูต่เวทีย เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องเหมาะสมนักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทนมีสัมมาคารวะรักษาดี ศาสน์ กษัตริย์การรู้จักให้อภัยรู้จักแบ่งปันความรู้ ความดีความชอบ และเสียสละเพื่อส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี^๓

๔. **ด้านการวัดผลและประเมินผล** ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ๓ ลำดับแรก ดังนี้ ลำดับที่ ๑. คือ ข้อที่ ๒. มีการอธิบายและแนะแนววิธีการใช้เครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง รองลงมาคือ ข้อที่ ๕. มีการพัฒนาเครื่องมือในการตรวจสอบและ

^๓ เกษร ทิธา, “ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

วิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ ถัดมาคือข้อที่ ๑. มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน แสดงให้เห็นว่าครูมีการวัดผลและประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสามารถทำข้อสอบได้ดี ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนิวาสิตพวิมล โนน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน: ศึกษากรณีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์” ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนทั้ง ๗ ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านจัดการเรียนการสอน ด้านจัดการสื่อทางการเรียนการสอน ด้านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดกิจกรรมของนักเรียน ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย รวมทั้งในรายด้านแต่ละด้าน ก็อยู่ในระดับน้อย ส่วนการทดสอบสมมติฐานทั้ง ๓ ข้อ ก็เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ควรให้มีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อต่อยอดการปฏิบัติงาน ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการสอน และการวัดผลโดยใช้แบบสอบถาม เทคนิค เคลฟาย^๔

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒.๓ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒.๔ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

^๔ พระครูนิวาสิตพวิมล โนน, “ความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน: ศึกษากรณีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

๕.๒.๕ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ต่างต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๒.๖ ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูขันตวิโรภาส (บุญรอด)** ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เขตยานนาวา-สาทรและบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนของครูจำแนกตามสถานภาพ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาสูงสุด แผนกสามัญ วุฒิการศึกษาสูงสุดแผนกบาลี และภูมิสำเนา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน^๕

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระวัชรินทร์ ชินวโร (อิมย์อ่อง)** ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้บริหารที่มี เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ว่า ผู้บริหารและครูที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ แตกต่างกัน^๖

๕.๒.๗ ข้อเสนอแนะทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

ก. ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการประชุมวางแผนงานกันเป็นประจำทุกภาคการศึกษา ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ

^๕ พระครูขันตวิโรภาส (บุญรอด), “การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี เขตยานนาวา-สาทรและบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^๖ พระวัชรินทร์ ชินวโร (อิมย์อ่อง), “บริหารงานวิชาการตามหลักอิทธิบาท ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

หางานวิชาการ และควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ข. ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรพัฒนาศักยภาพครูให้เท่าเทียมกันทุกด้าน ควรสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน และควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ค. ด้านการบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มเติมสื่อการสอนให้แก่ครู ควรพัฒนาศูนย์กลางการเรียนรู้ภายในโรงเรียนให้หลากหลาย และควรตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาให้มากขึ้น

ง. ด้านการวัดผลและประเมินผล ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการสรุปผลการดำเนินงานเป็นข้อๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน ควรหาเทคนิคการวัดผลและประเมินผลแบบใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้เรียน และควรมีวิธีการในการให้คะแนนแบบหลากหลาย

ข้อเสนอแนะทั้ง ๔ ด้านนั้นได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาภูมินทร์ สารทโร (อُنอุทรณ์) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓ พบว่า ความคิดเห็นในการพัฒนางานการเรียนการสอนของครูโดยภาพรวม ด้วยการทำแผนการสอน อยู่ในระดับมาก การใช้สื่อ อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและการประเมินผล อยู่ในระดับมากปัจจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการพัฒนางานวิชาการด้านการสอนของครูทุกด้านมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยต่างๆ เช่น การสนับสนุนของผู้บริหาร วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ การนิเทศการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน ครูมีความรู้ เทคนิคและประสบการณ์การสอนมากความคิดเห็นในการพัฒนางานวิชาการด้านการสอนของครูดีเช่นกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยต่างๆ ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการบริหารการเรียนการสอนและพัฒนาการสอนได้ดีขึ้นอันจะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ดีขึ้นของนักเรียน^๗

๕.๒.๘ อภิปรายผลการวิจัยโดยภาพรวม

จากผลการวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษา ของอำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี นั้น มีมาตรฐานและคุณภาพทางการศึกษาอยู่ใน

^๗ พระมหาภูมินทร์ สารทโร (อُنอุทรณ์), “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต ๓”, ปริญญาวิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ระดับดี ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารและครูเอาใจใส่ในการวางแผนกำหนดแผนงานอย่างเป็นระบบ มีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ มีการประเมินและปรับปรุงแผนต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติ และตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละช่วงวัยอย่างเหมาะสม ภายใต้กระบวนการในการบริหารงานที่เป็นเลิศ ทำให้การศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะความคิดเห็นเพิ่มเติมซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งนี้ โดยสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ๑) ผู้บริหารควรนำเอาแผนพัฒนาการศึกษาต่างๆ มาใช้ในการพัฒนางานวิชาการให้สอดคล้องกับโรงเรียนของตน
- ๒) ผู้บริหารและครูควรร่วมกันจัดทำแผนงานเฉพาะกลุ่มเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพของตนเอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพสูงสุด
- ๓) ผู้บริหารควรเพิ่มอัตรากำลังบุคลากรทางการศึกษาให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้นอย่างเหมาะสม
- ๔) ผู้บริหารควรเป็นกัลยาณมิตรในการช่วยเหลือและสนับสนุนทุกกิจกรรมที่บุคลากรทางการศึกษาจัดทำขึ้น
- ๕) ผู้บริหารควรยกย่องและเชิดชูบุคลากรที่มีผลงานดีเด่น ให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนทั่วไป

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- ๑) การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภ่อื่นๆ ในจังหวัดสิงห์บุรี ในเขตพื้นที่เดียวกันและระหว่างเขต
- ๒) ศึกษาวิจัยโดยใช้เครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถามสถานการณ์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อได้ผลการศึกษาในเชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- ๓) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources)

(๑) หนังสือ :

กนกนันท์ วรรณภาส, ๒๕ ข้อที่ไม่ควรผิดพลาดของครูยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนท, ๒๕๔๐.

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๒๗.

กรมวิชาการ. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔.

กาญจนา คำสุวรรณและคณะ. จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิเวก, ๒๕๒๔.

กิติมา ปรีดีดีลิก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๒.

กุลชลี คำชาย. ครูยุคใหม่ คิดใหม่ ทำใหม่ : บัญญัติ ๑๐ ประการ. กรุงเทพมหานคร : เอกซเปอร์เนท, ๒๕๔๐.

เกียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. บันสมองของชาติ : ยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ส.เอเชีย เพรส ๑๙๘๙ จำกัด, ๒๕๔๓.

ชาญชัย อาจิณสมภาร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๘.

ซารี มณีศรี. การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : บุรพาสารีน, ๒๕๔๒.

จิตยา สุวรรณะชญ. สังคมวิทยา. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗.

ดุษฐ์ พงศ์ศาสตร์. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา การบริหารหลักสูตรและ การนำไปใช้. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

นพมาศ อีระเวคิน. จิตวิทยาสังคมกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

นวม สงวนทรัพย์. พันเอก(พิเศษ). สารัตถจิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรี้นติ้งเฮาส์, ๒๕๓๕.

บันลือ พุกกะวัน. การนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาการสอน. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๓๗.
- ประกอบ กรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พีระพัฒนา, ๒๕๒๖.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๔.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริม, ๒๕๔๕.
- พนัส หันนาคินทร์. **หลักการบริหารโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, ๒๕๒๙.
- พระเทพปริยัติสุธี (วรวิทย์ คงคปณฺโญ). **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วย เรื่องการคณะสงฆ์และการพระศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : การศาสนา, ๒๕๕๐.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา**. มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๓๒.
- พระมหาภูมิจัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). **คนสำราญงานสำเร็จ**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๐.
- พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). **การบริหารวัด**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์, ๒๕๕๑.
- พุทธทาสภิกขุ. **เป้าหมายของการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เสียงเสียง. ม.ป.ป.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์. **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙.
- ไพโรจน์ มงคลสินธุ์. **ประสิทธิผลของการสอน**. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๔๑.
- ภรณ์ กิรบุตร. **การประเมิน.ขององค์การ**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๙.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร, **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.
- ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์, ๒๕๒๔.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพมหานคร : โอเชียน, ๒๕๔๒.
- วัลลภ กันทรัพย์. **ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอนที่เน้นกระบวนการ**. กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๓๔.
- วาสนา ประवालพุกษ์. **ทัศนคติของแจ้งจิตวิทยาในการวัดผล**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมการศึกษา, ๒๕๒๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิชชุกร มาลาวิทยา. การเรียนรู้โดยโครงงาน. ในประมวลบทความการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่มาตรฐาน. สุรินทร์ : รุ่งธนเกียรติออฟเซต, ๒๕๔๓.
- วินิจ เกตุขำ. เอกสารประกอบการเรียนรายวิชา AAA152512 การบริหารงานวิชาการ สาขาการบริหารการศึกษาภาควิชาศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๓.
- วิมลศรี สุวรรณรัตน์ และมาฆะ ทิพย์ศิริ. โครงการวิทยาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.), ๒๕๔๓.
- วิโรจน์ สารรัตน์. การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๒.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ชัยศิริการพิมพ์, ๒๕๒๒.
- สมนึก ภัททิยธนี. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๑.
- สมบูรณ์ พรธนาภาพ. ประวัติและปรัชญาการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔.
- สมปราชญ์ จอมเทศ. ทฤษฎีและมนุษย์พฤติกรรมในองค์กร. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๕.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการปฏิบัติงานราชการครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๒.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๒.
- สุชา จันท์เอม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๔.
- สุวรรีย์ ศิริโกภาภิรมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.
- โสภา ชูติกุลชัย. จิตวิทยาสังคมประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. การบริหารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๐.
- อังคณา สายยศ. เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก. ๒๕๔๓.
- อำนาจ จันท์แป้น. การพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีสู่การปฏิบัติระดับโรงเรียน. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อำภา บุญช่วย. การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน, พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอเอส พรินต์ติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗.

อุทัย บุญประเสริฐ. หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : เอส.ดี.เพรส, ๒๕๔๐.

_____. การวางแผนและจัดระบบแผนงานในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอส ดีเพรส, ๒๕๓๘.

(๒) วิทยานิพนธ์ :

เกษร ทิธา. “ศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

เกื้อกุล แสงพริ้ง. “การศึกษาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับ.ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา ๑๒”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๔๑.

เจริญ ชาเรืองเดช. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัด นครพนม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

ณรงค์ เบญจศักดิ์. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๔.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ๒๕๕๐.

ดำรงค์ ภูมิมา. การศึกษางานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนสตรีสิริเกศ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๐.

ถาวร กันเมธ. “ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอ เมือง จังหวัดอุดรธานี”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

ทวีศักดิ์ หงส์อารยะชน. “การศึกษาสภาพและปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทิพย์วรรณ มณีไกรสอน. "ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ต่อการจำหน่ายสินค้าและบริการผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์". **วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.
- ธนพร มาใหม่. "การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนเอกชน อ.เมือง จ.ลำปาง". **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๔.
- พระครูขันตวิโรภาส (บุญรอด). "การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลีเขตยานนาวา-สาทรและบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระครูนิวาสิตพินธุโสภณ. "ความคิดเห็นของครูพระสอนศีลธรรมที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน: ศึกษากรณีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดนครสวรรค์". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระมหาภูมินทร์ สารทโร (อุ้นอุทรณ์). "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความคิดเห็นในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต ๓". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- พระวัชรินทร์ ชินวโร (อิมย่อง). "บริหารงานวิชาการตามหลักอริยาบ ๔ ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครศรีธรรมราช". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาพระพุทธศาสนา)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.
- พระสรชัย ชยธมโม (นิลเจียรนัย). "การบริหารงานวิชาการด้านการเรียนการสอนโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี". **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.
- รุจิรา อุดรแผ้ว. "ปัญหาการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์". **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๑.

บรรณานุกรม (ต่อ)

รำไพ ทิการมล. “ความคิดเห็นของประชาชนต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและการอพยพเนื่องจากการผลิตกระแสไฟฟ้าของโรงไฟฟ้าแม่เมาะ : กรณีศึกษาประชาชนตำบลสบป่าด อำเภอมือง จังหวัดลำปาง”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๕.

ศราวุธ เตละวานิชย์. “ความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเจี๊ยบเขียวต่อการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมสำหรับการปลูกกระเจี๊ยบเขียวเพื่อการส่งออก ในอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร”. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๑.

ศรียรรณ ปินใจ. “ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ ในทรรณะของผู้บริหารงานวิชาการและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดเชียงราย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๒.

สนั่น เมตุลา. “ปัญหาการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒.

สุมาลี สังขะไชย. “ศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา ๔”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๒.

อานนท์ หล้าหนัก (ว่าที่ร้อยตรี). “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต ๒”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๑.

(๓) วารสาร:

กมล สุตประเสริฐ. “คุณภาพการศึกษา”. วิทยาสาร ๗๖. (ก.ค.-ก.ย, ๒๕๒๐) : ๓๒-๓๕.

จิราภรณ์ ศิริทวี. “โครงการสร้างทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน”. วารสารวิชาการ. ๒ : สิงหาคม ๒๕๔๒ : หน้า ๓๔- ๓๕

บุญยแสนอ ตรีวิเศษชัย. “การศึกษาคือปัญญาของสังคม”. มติชนรายวัน. ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ : ๕.

พระธรรมวรนายก (โอภาส นิรุตติเมธี). ธรรมปริทัศน์ “๔๖”. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

วิเชียร เกตุสิงห์. คำเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. (ข่าวสารการ
วิจัยการศึกษา, ๒๕๕๓.

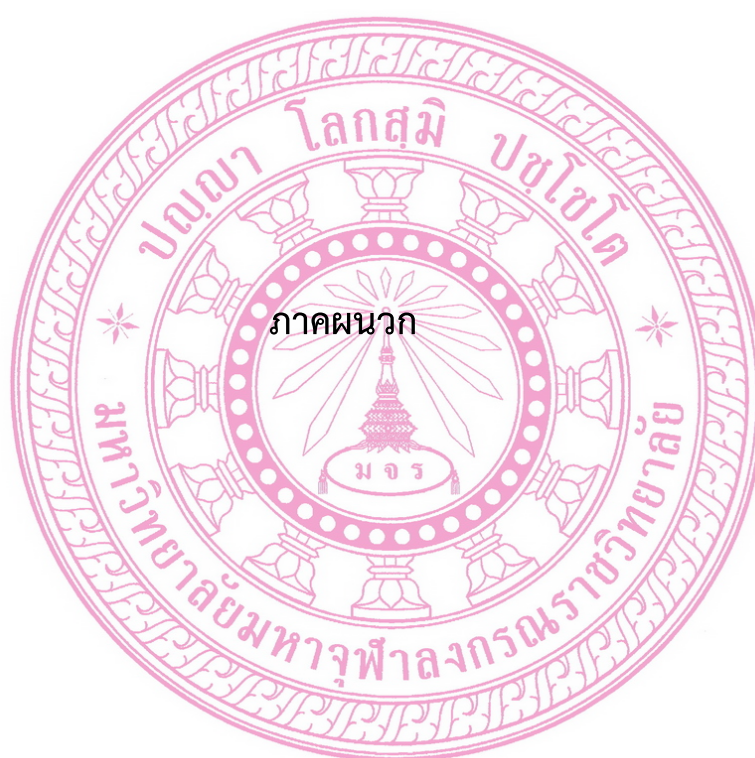
อุดมศักดิ์ ณะกิจรุ่งเรือง และคณะ. โครงการวิชาการ วารสารวิชาการ. ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ : ๑๗.

(๔) ข้อมูลออนไลน์ :

โรงเรียนสิงห์บุรี .ข้อมูลโรงเรียนสิงห์บุรี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.sing.ac.th/>
[๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม. ฐานข้อมูล โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.hpw.ac.th/> [๙ ตุลาคม ๒๕๕๖].

สมศักดิ์ บุญปู. การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย. เข้าถึงข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔.
http://www.mcu.ac.th/site/articlecontent_desc.php?article_id=731&article_group_id=157.

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

- ๑ ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาและอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒ ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอนและอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓ พระมหาปัญญา ปญฺญาสิริ ผู้อำนวยการส่วนประเมินผลการศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔ อาจารย์นนทรัฐ บำรุงเกียรติ รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
- ๕ นายพรชัย ยัมพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์บุรี อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน... ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓.....

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๖๘..... วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖.....

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....

เรียน ผศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

ด้วย พระกฤษณ ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้ คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือ ในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และทาง โครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(Signature)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(Signature)
ขอขอบคุณ
เรียน ร้องแล้ว

(Signature)
๒๕ ธันวาคม ๕๖

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๖๘ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติโครงการตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.สมชัย ศรีนอก

ด้วย พระกฤษณ ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือ ในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก)

หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒๕/๑๒/๕๖

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน... ภาควิชาบริหารการศึกษาและกิจการคณะสงฆ์ คณะครุศาสตร์ มจร. โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓ / ๔๖๘ วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นมัสการ พระมหาปัญญา ปณฺญาสิริ ผู้อำนวยการส่วนทะเบียนและวัดผลการศึกษา

ด้วย พระกุศลิน ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัย เรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าพระคุณเจ้าเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือ ในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และทาง โครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลายเซ็น)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ลายเซ็น)

(ลายเซ็น)

(ร.อ. มิ่งขวัญ วัฒนศิริ)

หัวหน้ากลุ่มวิชาบริหารการศึกษา

๒๑/๑๐/๕๖

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ที่ ศร ๖๑๓.๓/ ๙๘

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์นันทรัฐ บำรุงเกียรติ

ด้วย พระกุศลิน ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมืองจังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรฯ พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถที่ให้ความแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือ ในการทำวิจัยของนิสิตได้เป็นอย่างดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังกล่าว และทางโครงการหลักสูตรฯ ขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

เครื่องมือฉบับตรวจทานด้วยปร. ๒๐๓๖๖

(นันทรัฐ บำรุงเกียรติ)

ที่ ศธ ๐๔๒๓๕.๑๐๑ / ๗๕

โรงเรียนสิงห์บุรี
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี ๑๖๐๐๐

๒๑ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอดอรับแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

อ้างถึง หนังสือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/๔๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ด้วย พระกฤษณ ญา ยาสุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโทหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าและนำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาซึ่งเป็นการค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” นั้น

ในการนี้ กลุ่มงานวิจัยโรงเรียนสิงห์บุรี ได้ดำเนินการกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยดังกล่าวเรียบร้อยแล้วจึงขอส่งแบบสอบถามเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูโรงเรียน แนนมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางกคสิณี ลักษณะพันธ์พงศ์)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์บุรี

กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสิงห์บุรี

โทร. ๐๓๖-๕๐๗๑๗๓

โทรสาร. ๐๓๖-๕๐๗๑๗๗

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๑๓๔

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

๔ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพรหมสาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย พระกุศล นายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องทดสอบเครื่องมือเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้นทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

เรียนมาด้วยความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

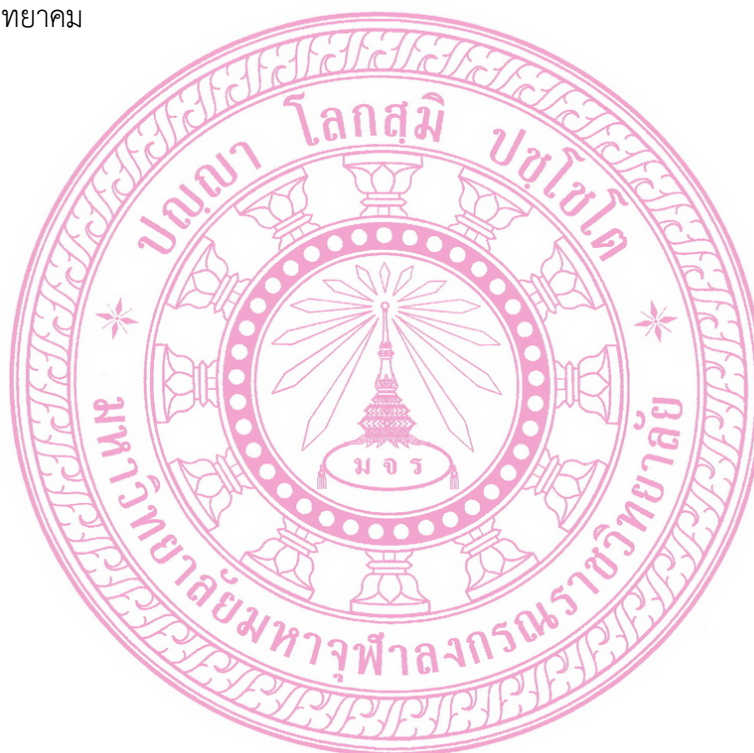
บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๒-๓๑๕๕ ต่อ ๒๑๐๕

รายนามโรงเรียนที่แจกแบบสอบถาม

- ๑ โรงเรียนสิงห์บุรี
- ๒ โรงเรียนสิงห์พาทู (ประสานมิตร)
- ๓ โรงเรียนหัวไผ่วิทยาคม

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๑๓๙

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐

โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์บุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย พระกุศล นามสุทนต์ สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๑๓๙

คณะกรรมการ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
 โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสิงห์พาคู (ประสานมิตรอุปถัมภ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย พระกุศลีน ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลัง
 ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี”
 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการหลัก
 สูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็น
 อย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ที่ ศธ ๖๑๐๓.๓/ ๑๓๙

คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทร. ๐๘๔-๑๐๔-๔๒๗๓

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวไผ่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วย พระกุศลีน ฉายา สุนทรสิริ นามสกุล ศรีสุนทร รหัสประจำตัว ๕๕๐๑๔๐๒๓๕๖ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กำลังทำวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ และทางโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับการอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

ผู้อำนวยการโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

๐๒-๘๘๒-๓๑๕๔ ต่อ ๒๑๐๕

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้า เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี โดยผู้ศึกษาจะได้นำข้อมูลไปใช้ในการศึกษาซึ่งเป็นการค้นคว้าอิสระ ตามข้อกำหนดของหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๒. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้านี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

ตอนที่ ๓ เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่นๆในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรี

๓. การตอบแบบสอบถาม

ในการตอบแบบสอบถามทั้ง ๓ ตอน ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริงเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเชื่อถือ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาในการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ต่อไป

ขอเจริญพรขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถามจนครบถ้วนสมบูรณ์

พระกฤษณ สุนทรสิริ

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่านตามความเป็นจริง

๑. เพศ

() ๑. ชาย

() ๒. หญิง

๒. อายุ

() ๑. ต่ำกว่า ๓๐ ปี

() ๒. ๓๐ - ๔๐ ปี

() ๓. ๔๑ - ๕๐ ปี

() ๔. ๕๐ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

() ๑. ต่ำกว่า ปริญญาตรี

() ๓. ปริญญาตรี

() ๓. ปริญญาโท

() ๔. สูงกว่าปริญญาโท

๔. ตำแหน่ง

() ๑. ผู้บริหาร

() ๒. ครู

๕. ประสบการณ์ทำงาน

() ๑. น้อยกว่า ๕ ปี

() ๒. ๕ - ๑๕ ปี

() ๓. ๑๖ - ๒๕ ปี

() ๔. ๒๕ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถาม การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความในแบบสอบถามเป็นรายข้อแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
คำตอบซึ่งตรงกับสภาพตามความเป็นจริง ต่อการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ซึ่งมีให้
เลือกตอบ ๕ ระดับ ดังนี้

๕ หมายความว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เทียบได้กับ ๕ คะแนน

๔ หมายความว่า อยู่ในระดับมาก เทียบได้กับ ๔ คะแนน

๓ หมายความว่า อยู่ในระดับปานกลาง เทียบได้กับ ๓ คะแนน

๒ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อย เทียบได้กับ ๒ คะแนน

๑ หมายความว่า อยู่ในระดับน้อยที่สุด เทียบได้กับ ๑ คะแนน

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
	การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ					
๑.	มีการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดปฎิบัติทางการศึกษา					
๒.	มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทางการศึกษา อย่างชัดเจน					
๓.	มีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่างชัดเจน					
๔.	มีการบันทึกการสอนโดยแสดงรายละเอียดของการเรียนการสอนอย่าง ชัดเจน					
๕.	มีการจัดทำโครงการสอนโดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตาม หลักสูตร					
๖.	มีการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์โดย การวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนหลัก					
	การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน					
๑.	มีการประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆในห้องเรียน					
๒.	มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของ สถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมา ช่วยสอนเป็นหลัก					
๓.	มีการจัดแบบเรียนที่เหมาะสมโดยใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด					

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๔.	มีการจัดแบบเรียนพิเศษให้แก่ครูเพื่อใช้ในการเรียนการสอน					
๕.	มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคมธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นต้น					
๖.	มีการฝึกงานให้แก่นักเรียนเป็นประจำเพื่อให้นักเรียนรู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป					
การจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน						
๑.	มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียนนักศึกษา					
๒.	มีการสนับสนุนเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ					
๓.	มีการจัดห้องสมุดที่อ่านหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
๔.	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว					
๕.	มีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู					
๖.	มีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน					
การวัดและประเมินผล						
๑.	มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน					
๒.	มีการอธิบายและแนะแนววิธีการใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง					
๓.	มีการนำเอาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่ผ่านการพัฒนาแล้วไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลจริง					
๔.	มีการตรวจสอบและประเมินผลการนำเอาเครื่องมือไปใช้ในการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู	ระดับความคิดเห็น				
		๕	๔	๓	๒	๑
๕.	มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ					
๖.	มีการพัฒนาระบบและบุคลากรให้สามารถใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ					

ตอนที่ ๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะอื่นๆในการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในอำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรี

๑.ด้านการวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๒.ด้านการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๓.ด้านการจัดบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

๔.ด้านการวัดและประเมินผล

ปัญหาและอุปสรรค.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความเห็น						
	การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ	๑	๒	๓	๔	๕	ร	ผลลัพธ์
๑.	มีการประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดปฏิทินการศึกษา	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๒.	มีการแบ่งความรับผิดชอบงาน ตามภาระหน้าที่ให้แก่บุคลากรทาง การศึกษาอย่างชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๓.	มีการจัดทำขั้นตอนและเวลาในการทำงานของบุคลากรอย่าง ชัดเจน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๔.	มีการบันทึกการสอนโดยแสดงรายละเอียดของการเรียนการสอน อย่างชัดเจน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๕.	มีการจัดทำโครงการสอนโดยจัดทำรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้อง สอนตามหลักสูตร	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๖.	มีการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือ สัปดาห์โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนหลัก							
	การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๑.	มีการประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกต่างๆในห้องเรียน	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๒.	มีการจัดครูเข้าสอนอย่างเหมาะสมโดยพิจารณาถึงความพร้อมของ สถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากรรวมถึงการเชิญวิทยากร ภายนอกมาช่วยสอนเป็นหลัก	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๓.	มีการจัดแบบเรียนที่เหมาะสมโดยใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๔.	มีการจัดแบบเรียนพิเศษให้แก่ครูเพื่อใช้ในการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๕.	มีการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอโดยการพัฒนา ครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อพัฒนาการเรียนการ สอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวหน้าของสังคมธุรกิจ อุตสาหกรรมเป็นต้น							
๖.	มีการฝึกงานให้แก่นักเรียนเป็นประจำเพื่อให้นักเรียนรู้จักนำเอา ทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่ แท้จริงในสาขาวิชาและอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่ จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความเห็น						
		๑	๒	๓	๔	๕	ร	ผลลัพธ์
	การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๑.	มีการจัดสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๒.	มีการสนับสนุนเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๓.	มีการจัดห้องสมุดที่อ่านหนังสือเอกสารสิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๔.	มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากชุมชน และสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว							
๕.	มีการประเมินผลการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนให้แก่ครู	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๖.	มีการนิเทศการสอนเพื่อช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
	การวัดและประเมินผล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๑.	มีการสร้างเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๒.	มีการอธิบายและแนะแนววิธีการใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้จริง	๐	๐	๑	๑	๑	๓	๐.๖
๓.	มีการนำเอาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนที่ผ่านการพัฒนาแล้วไปใช้ในการวัดผลและประเมินผลจริง							
๔.	มีการตรวจสอบและประเมินผลการนำเอาเครื่องมือไปใช้ในการวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๕.	มีการพัฒนาเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนให้ทันสมัยเป็นประจำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑
๖.	มีการพัฒนาระบบและบุคลากรให้สามารถใช้เครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑

ภาคผนวก ฉ.

ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(alpha Coefficient)

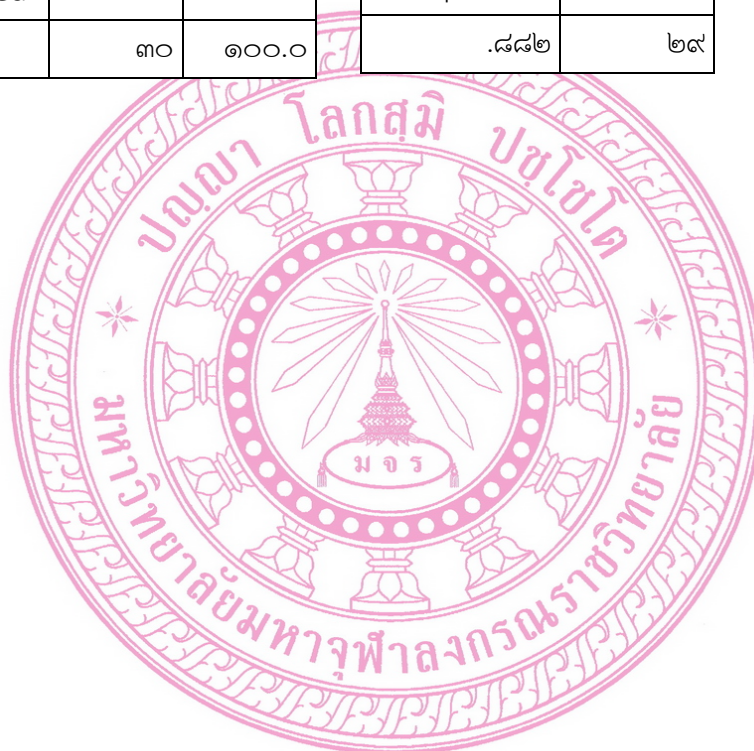
ตารางแสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา(alpha Coefficient)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
sex	๙๘.๓๐	๑๑.๗๓๔	.๐๐๐	.๘๒๙ ^a
age	๙๘.๗๓	๙.๘๕๑	.๑๘๙	.๘๘๘ ^a
educatio	๙๘.๑๐	๑๑.๑๙๗	.๑๓๗	.๘๙๔ ^a
status	๙๗.๔๓	๑๓.๐๘๒	.๕๘๘	.๔๔๘ ^a
work	๙๘.๕๐	๙.๗๐๗	.๑๘๔	.๘๗๙ ^a
a๑	๙๕.๔๓	๑๒.๔๘๑	.๒๔๔	.๔๕๓ ^a
a๒	๙๕.๔๓	๑๑.๗๗๑	.๑๒๐	.๕๗๑ ^a
a๓	๙๕.๒๓	๑๑.๗๐๒	.๐๙๔	.๕๙๑ ^a
a๔	๙๕.๓๗	๑๑.๑๓๗	.๐๑๐	.๘๘๘ ^a
a๕	๙๕.๒๐	๑๓.๑๓๑	.๓๘๙	.๔๑๒ ^a
b๖	๙๕.๔๐	๑๐.๘๐๐	.๐๙๑	.๗๒๕ ^a
b๑	๙๕.๕๓	๑๐.๔๘๔	.๑๑๔	.๗๘๕ ^a
b๒	๙๕.๕๓	๑๐.๘๗๘	.๐๐๓	.๘๗๗ ^a
b๓	๙๕.๕๗	๑๑.๒๒๐	.๐๕๑	.๘๓๐ ^a
b๔	๙๕.๘๗	๑๑.๐๕๗	.๐๓๙	.๘๔๔ ^a
b๕	๙๕.๓๓	๑๒.๐๙๒	.๑๘๐	.๕๒๔ ^a
b๖	๙๕.๘๐	๑๑.๔๙๐	.๐๗๒	.๘๐๘ ^a
c๑	๙๕.๘๗	๑๐.๘๔๔	.๐๘๘	.๗๓๐ ^a
c๒	๙๕.๔๗	๑๓.๙๑๓	.๔๕๑	.๓๑๑ ^a
c๓	๙๕.๘๗	๑๒.๓๙๕	.๒๓๒	.๔๙๘ ^a
c๔	๙๕.๕๐	๑๒.๕๓๔	.๒๕๓	.๔๘๔ ^a
c๕	๙๕.๖๗	๑๒.๑๖๑	.๑๙๙	.๔๙๗ ^a
c๖	๙๕.๖๓	๑๑.๓๔๔	.๐๓๖	.๘๓๔ ^a
d๑	๙๕.๗๗	๑๑.๙๗๘	.๑๘๕	.๕๓๑ ^a
d๒	๙๕.๙๓	๑๑.๕๑๓	.๐๕๐	.๘๒๑ ^a
d๓	๙๕.๘๗	๑๑.๒๙๒	.๐๔๑	.๘๓๓ ^a
d๔	๙๕.๗๗	๑๑.๒๒๐	.๐๕๘	.๘๒๔ ^a

d๕	๙๕.๓๗	๑๑.๔๘๒	.๑๐๐	.๕๘๕ ^a
d๖	๙๕.๕๓	๑๑.๖๓๗	.๑๐๙	.๕๗๘ ^a

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	๓๐	๑๐๐.๐
	Excluded ^a	๐	.๐
	Total	๓๐	๑๐๐.๐

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha ^a	N of Items
.๘๘๒	๒๙

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : พระกุศลสิน สุนทรสิริ (ศรีสุนทร)
 เกิด : วันพุธที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖
 ภูมิลำเนา : ๓๕/๔๔๕ หมู่ ๖ ตำบลเขาสามยอด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ๑๕๐๐๐
 อุปสมบท : วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ณ พัทธสีมา วัดแจ้งพรหมนคร
 ตำบลต้นโพธิ์ อำเภอเมืองจังหวัดสิงห์บุรี ๑๖๐๐๐
 การศึกษา : นักธรรมเอก วัดเสฐียรวัตนดิษฐ์ จังหวัดสิงห์บุรี
 : มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี
 : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี
 : ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนวัดพิบูลทอง
 จังหวัดสิงห์บุรี
 หน้าที่การงาน : พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน
 เข้าศึกษา : ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๕
 สำเร็จการศึกษา :
 ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดเสฐียรวัตนดิษฐ์ ตำบลบางพุทรา อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี
 ๑๖๐๐๐
 โทรศัพท์ : ๐๘-๑๔๒๔-๒๘๒๒
 E-mail : kusalin_o@hotmail.com